

ชื่อนาฏศิลป์พนธ์	การศึกษาเพื่อสร้างสรรค์การแสดง ชุด “แก้มอกอนกวย”	
ผู้วิจัย	นางสาวภัทราภรณ์	ดวงชิน
	นางสาวศิริินภา	ชาวฉลาด
	นางสาวอารีรัตน์	มนปาน
	นายกิตติการ	นุตะดี
	นายรัชตะ	วิเศษ
ปริญญา	ครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชานาฏศิลป์ไทย	
ปี พ.ศ.	2563	
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นวลรวี กระจ่างทอง	
	อาจารย์ ดร.ชุมพล ชะนะมา	

บทคัดย่อ

การสร้างสรรค์เพื่อศึกษาความเป็นมาของพิธีกรรมแก้มอก ของชาวบ้านแสนสุข ตำบลห้วย
แกลง อำเภอห้วยแกลง จังหวัดนครราชสีมา และเพื่อสร้างสรรค์การแสดงชุด “แก้มอก กอนกวย”

ผลจากการศึกษาเพื่อสร้างสรรค์การแสดง คณะผู้วิจัยได้สร้างสรรค์การแสดงชุด “แก้มอก
กอนกวย” ซึ่งมีแนวทางการสร้างสรรค์ ในรูปแบบนาฏศิลป์พื้นบ้านอีสาน จากการศึกษาพิธีกรรมแก้ม
อก ของชาวบ้านแสนสุข ตำบลห้วยแกลง อำเภอห้วยแกลง จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งเป็นพิธีกรรมที่
เกิดจากความเชื่อเรื่องผี มีการสืบทอดและปฏิบัติมาตั้งแต่บรรพบุรุษ ถือเป็นพิธีกรรมที่ศักดิ์สิทธิ์ ไม่
สามารถระบุระยะเวลาที่เกิดขึ้นได้ เป็นการประกอบพิธีกรรมในแต่ละตระกูลหรือการบูชาบรรพบุรุษที่
เป็นตระกูลของตนเอง หากผู้ประกอบพิธีกรรมในตระกูลเสียชีวิตลงจะมีการมอบการประกอบ
พิธีกรรมให้แก่บุตรหลานโดยจะเลือกมอบให้แก่บุคคลที่มีความสนใจและคิดว่าจะสามารถรับรอง
ยึดถือตามที่เคยปฏิบัติมาได้ ซึ่งมีพิธีที่สำคัญได้แก่ พิธีรักษา พิธีคล้องช้างคล้องมา พิธีบายศรีสู่ขวัญ
และการแห่ของรักษาของผู้ป่วย คณะผู้วิจัยจึงได้หยิบยกรำเอาพิธีกรรมแก้มอรักษาอาการป่วยด้วย
การใช้บทเพลงมาสร้างสรรค์ในรูปแบบนาฏศิลป์พื้นบ้านอีสาน แบ่งออกเป็น 3 ช่วง กล่าวคือ ในช่วงที่
1 กล่าวถึงประวัติความเป็นมาของพิธีกรรม ช่วงที่ 2 กล่าวถึงขั้นตอนการรักษาและต่อด้วยพิธีคล้อง
ช้างคล้องมา ช่วงที่ 3 กล่าวถึงพิธีบายศรีสู่ขวัญเพื่อสร้างขวัญกำลังใจให้กับผู้ป่วยและต่อด้วยการแห่
ของรักษาของผู้ป่วย เพื่อเป็นการอนุรักษ์วัฒนธรรมพิธีกรรมแก้มอกของชาวบ้านแสนสุข ตำบลห้วย
แกลง อำเภอห้วยแกลง จังหวัดนครราชสีมา คณะผู้วิจัยจึงสร้างสรรค์การแสดงชุดนี้ขึ้น

คณะผู้วิจัย

กิตติกรรมประกาศ

นาฏศิลป์นิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ด้วยความช่วยเหลือของผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นवलรวิ กระจ่างทอง และอาจารย์ ดร. ชุมพล ชะนะมา อาจารย์ที่ปรึกษารายวิชา ซึ่งท่านได้ให้คำแนะนำและข้อคิดเห็นต่าง ๆ อันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการทำวิทยานิพนธ์เล่มนี้ อีกทั้งยังช่วยแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นระหว่างการดำเนินงานอีกด้วย

ขอขอบคุณ นางทุเรียน แสงเพชร ครูบาใหญ่พิธีแก้ลมของหมู่บ้านแสนสุข นางวัลลภา จุมผา ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านแสนสุข และนายบุญโสม แสงเพชร กำนันหมู่บ้านแสนสุข ที่ให้ความรู้เกี่ยวกับพิธีกรรมแก้ลม ข้อมูลของพิธีกรรม ลำดับพิธี อุปกรณ์ต่างๆของพิธีกรรม ประสบการณ์จากการรับชมพิธีกรรมจริง เพื่อเป็นแนวทางในการนำเสนอรูปแบบการแสดงสร้างสรรค์ทางด้านนาฏศิลป์ นาฏศิลป์นิพนธ์ ชุดแก้ลม กอนกวย

ขอขอบคุณผู้สนับสนุนงบประมาณในการจัดทำชุดการแสดง ทั้งในด้านอาหาร เครื่องดื่ม อุปกรณ์การแสดงและทุนทรัพย์ในการใช้จ่ายเพื่อจัดทำการแสดงนาฏศิลป์นิพนธ์ชุด แก้อลม กอนกวย

ความสำเร็จในการวิจัยครั้งนี้ คณะผู้วิจัยขอน้อมรำลึกถึงพระคุณบิดามารดา และครอบครัว ซึ่งเปิดโอกาสให้ได้รับการศึกษาเล่าเรียน ตลอดจนคอยช่วยเหลือและให้กำลังใจคณะผู้วิจัยเสมอมาจนสำเร็จการศึกษา

สุดท้ายที่สุุดคุณประโยชน์ใดที่ได้จากนาฏศิลป์นิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบแด่ผู้มีพระคุณทุกท่านและขอบคุณ ผู้ที่เป็นเจ้าของแนวคิด และทฤษฎีต่างๆของงานวิจัย วารสาร บทความ และเอกสารที่เกี่ยวข้องที่คณะผู้วิจัยได้นำมาอ้างอิงในการทำนาฏศิลป์นิพนธ์ฉบับนี้ไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

คณะผู้วิจัย

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทคัดย่อ.....	ก
กิตติกรรมประกาศ.....	ข
สารบัญ.....	ค
สารบัญรูปภาพ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ฉ
สารบัญแผนภูมิ.....	ญ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์.....	3
คำถามในงานวิจัย.....	3
ขอบเขตในงานวิจัย.....	3
กรอบแนวคิดในงานวิจัย.....	3
วิธีดำเนินงาน.....	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	6
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	7
ประวัติความเป็นมาอำเภอห้วยแถลง.....	8
กลุ่มชาติพันธุ์ไทกวยที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านแสนสุข.....	9
ลักษณะและความสำคัญของการละเล่นแก้ลมอ.....	10
แนวคิดทฤษฎีในการสร้างสรรค์ทางด้านนาฏศิลป์.....	11
วิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	12
สรุปบท.....	14
บทที่ 3 วิธีการดำเนินงานวิจัย.....	15
รูปแบบงานวิจัย.....	15
เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย.....	16
ขั้นตอนในการดำเนินงานวิจัย.....	18
สรุปบท.....	23

สารบัญ(ต่อ)

เรื่อง	หน้า
บทที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	24
แนวคิดในการออกแบบการแสดง.....	24
การออกแบบลีลาท่ารำในการแสดง.....	25
การออกแบบดนตรีและบทเพลงประกอบการแสดง.....	27
การออกแบบเครื่องแต่งกาย.....	30
รูปแบบการแปลแถว.....	36
การคัดเลือกนักแสดง.....	43
อุปกรณ์การแสดง.....	45
สรุปบท.....	46
บทที่ 5 บันทึกท่ารำ.....	47
อธิบายท่ารำ.....	47
รูปแบบการแปรแถวและหมายเลขของผู้แสดง.....	70
บทที่ 6 บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....	75
แนวคิดในการแสดง.....	75
การออกแบบลีลาท่ารำในการแสดง.....	76
ดนตรีประกอบการแสดง.....	76
การออกแบบเครื่องแต่งกาย.....	77
รูปแบบการแปลแถว.....	77
การคัดเลือกนักแสดง.....	78
อุปกรณ์ที่ใช้ในการแสดง.....	78
สรุปผลคำถามในงานวิจัย.....	78
ข้อเสนอแนะ.....	80
บรรณานุกรม.....	81
ภาคผนวก.....	83
ภาคผนวก ก การประชุมและวางแผน.....	84
ภาคผนวก ข การมอบงบประมาณ.....	86
ภาคผนวก ค การลงพื้นที่วิจัย.....	90

สารบัญ(ต่อ)

เรื่อง	หน้า
ภาคผนวก ง การทดลองและนำเสนอผลงานสร้างสรรค์ชุดการแสดง.....	94
ภาคผนวก จ การฝึกซ้อมการแสดง.....	100
ภาคผนวก ฉ การนำเสนอผลงานการแสดงนาฏศิลป์นิพนธ์ ชุด แก้วมอ กอนกวย.....	107
ภาคผนวก ช รายชื่อผู้มอบเงินสนับสนุน.....	113
ประวัติผู้วิจัย.....	115

สารบัญรูปภาพ

เรื่อง	หน้า
รูปภาพที่ 2.1 แผนที่อำเภอห้วยแถลง.....	9
ภาพที่ 4.1 แคน.....	27
ภาพที่ 4.2 พิณ.....	27
ภาพที่ 4.3 กลองกันตรึม.....	28
ภาพที่ 4.4 ฉิ่ง.....	28
ภาพที่ 4.5 ฉาบ.....	29
ภาพที่ 4.6 ออกแบบเครื่องแต่งกายชุดนางรำแบบที่ 1.....	30
ภาพที่ 4.7 ออกแบบเครื่องแต่งกายชุดนางรำแบบที่ 2.....	30
ภาพที่ 4.8 ออกแบบเครื่องแต่งกายชุดนางรำ.....	31
ภาพที่ 4.9 ออกแบบเครื่องแต่งกายชุดครุฑาใหญ่แบบที่ 1.....	31
ภาพที่ 4.10 ออกแบบเครื่องแต่งกายชุดครุฑาใหญ่แบบที่ 2.....	32
ภาพที่ 4.11 ออกแบบเครื่องแต่งกายชุดครุฑาใหญ่.....	32
ภาพที่ 4.12 รูปแบบการแปรแถวที่ 1.....	36
ภาพที่ 4.13 รูปแบบการแปรแถวที่ 2.....	36
ภาพที่ 4.14 รูปแบบการแปรแถวที่ 3.....	37
ภาพที่ 4.15 รูปแบบการแปรแถวที่ 4.....	37
ภาพที่ 4.16 รูปแบบการแปรแถวที่ 5.....	38
ภาพที่ 4.17 รูปแบบการแปรแถวที่ 6.....	38
ภาพที่ 4.18 รูปแบบการแปรแถวที่ 7.....	39
ภาพที่ 4.19 รูปแบบการแปรแถวที่ 8.....	39
ภาพที่ 4.20 รูปแบบการแปรแถวที่ 9.....	40
ภาพที่ 4.21 รูปแบบการแปรแถวที่ 10.....	40
ภาพที่ 4.22 รูปแบบการแปรแถวที่ 11.....	41
ภาพที่ 4.23 รูปแบบการแปรแถวที่ 12.....	41
ภาพที่ 4.24 รูปแบบการแปรแถวที่ 13.....	42
ภาพที่ 4.25 รูปแบบการแปรแถวที่ 14.....	42

สารบัญรูปภาพ(ต่อ)

เรื่อง	หน้า
ภาพที่ 4.26 นักแสดงนาฏศิลป์นิพนธ์ แก้วลมอ กอนกวย.....	43
ภาพที่ 4.27 อุปกรณ์ประกอบการแสดงนาฏศิลป์นิพนธ์ แก้วลมอ กอนกวย.....	44
ภาพที่ 4.28 การแสดงร่วมกับอุปกรณ์ในพิธีแก้วลมอ.....	45
ภาพที่ 7.1 คณะผู้วิจัยประชุมกลุ่มตกลงเกี่ยวกับหัวข้อวิจัยที่จะนำเสนอ.....	85
ภาพที่ 7.2 คณะผู้วิจัยประชุมกลุ่มตกลงเกี่ยวกับหัวข้อวิจัยที่จะนำเสนอ.....	85
ภาพที่ 7.3 รับมอบงบประมาณสนับสนุนจาก คุณดอกไม้ พากกลาง.....	87
ภาพที่ 7.4 รับมอบงบประมาณสนับสนุนจาก คุณสุรชัย เดชชัยพิทักษ์.....	87
ภาพที่ 7.5 รับมอบงบประมาณสนับสนุนจาก คุณเบญจพร มนปาน.....	88
ภาพที่ 7.6 รับมอบงบประมาณสนับสนุนจาก วงดนตรีออนซอนแบนด์.....	88
ภาพที่ 7.7 รับมอบงบประมาณสนับสนุนจาก คุณชโลธร เทพสันทัต.....	89
ภาพที่ 7.8 รับมอบงบประมาณสนับสนุนจาก คุณพิทยา ทองสาย.....	89
ภาพที่ 7.9 คณะผู้วิจัยลงพื้นที่ครั้งที่ 1 คุณยายทุเรียน แสงเพชร	91
ภาพที่ 7.10 คณะผู้วิจัยลงพื้นที่ครั้งที่ 1 กำนันบุญโสม แสงเพชร.....	91
ภาพที่ 7.11 คณะผู้วิจัยลงพื้นที่ครั้งที่ 1 คุณครูวัลลภา จูมผา.....	92
ภาพที่ 7.12 อุปกรณ์ที่ใช้ในการประกอบพิธีกรรมแก้วลมอ.....	92
ภาพที่ 7.13 ข้อมูลเกี่ยวกับพิธีกรรมแก้วลมอ.....	93
ภาพที่ 7.14 ข้อมูลเกี่ยวกับพิธีกรรมแก้วลมอ.....	93
ภาพที่ 7.15 คณะผู้วิจัยนำเสนอการแต่งกาย ทรงผมผู้แสดงหญิง 50 %.....	95
ภาพที่ 7.16 คณะผู้วิจัยนำเสนอการแต่งกาย ทรงผมผู้แสดงหญิง 100%	95
ภาพที่ 7.17 นำเสนอการแต่งกาย ทรงผมครุฑใบใหญ่ 50%.....	96
ภาพที่ 7.18 คณะผู้วิจัยนำเสนอการแต่งกาย ทรงผมผู้แสดงหญิง	96
ภาพที่ 7.19 ภาพถ่ายการอวดวิดีโอนำเสนอท่ารำ 30% ต่ออาจารย์ผู้สอน.....	97
ภาพที่ 7.20 ภาพถ่ายการอวดวิดีโอนำเสนอท่ารำ 50% ต่ออาจารย์ผู้สอน.....	97
ภาพที่ 7.21 ภาพถ่ายการอวดวิดีโอนำเสนอท่ารำ 70% ต่ออาจารย์ผู้สอน.....	98

สารบัญรูปภาพ(ต่อ)

เรื่อง	หน้า
ภาพที่ 7.22 ภาพการนำเสนอท่ารำ 100% ต่ออาจารย์ผู้สอน.....	98
ภาพที่ 7.23 ภาพการนำเสนอท่ารำ 100% ต่ออาจารย์ผู้สอน.....	99
ภาพที่ 7.24 คณะผู้วิจัยต่อท่ารำให้นักแสดง.....	101
ภาพที่ 7.25 คณะผู้วิจัยต่อท่ารำให้นักแสดงตัวหลัก (ครูบาใหญ่).....	101
ภาพที่ 7.26 คณะผู้วิจัยต่อท่ารำและปรับแถวนักแสดง.....	102
ภาพที่ 7.27 คณะผู้วิจัยต่อท่ารำและปรับแถวนักแสดงของแม่หมอมและผู้ป่วย.....	102
ภาพที่ 7.28 คณะผู้วิจัยปรับท่ารำ และปรับแถว.....	103
ภาพที่ 7.29 คณะผู้วิจัยปรับท่ารำ ช่วงเข้าพิธีเป็นวงกลม.....	103
ภาพที่ 7.30 คณะผู้วิจัยปรับแถวของผู้แสดงช่วงทรง.....	104
ภาพที่ 7.31 คณะผู้วิจัยปรับแถวของผู้แสดงในเชิงคล้องม้าคล้องช้าง.....	104
ภาพที่ 7.32 คณะผู้วิจัยปรับแถวของผู้แสดงรำออกจบ.....	105
ภาพที่ 7.33 คณะผู้วิจัยปรับแถวของผู้แสดง แม่หมอมและมอ.....	105
ภาพที่ 7.34 ทำการไหว้ครูขอขมาอุปกรณ์การเล่นตามความเชื่อ.....	106
ภาพที่ 7.35 คณะผู้วิจัยและนักแสดงไหว้บูชาฝีมือก่อนทำการแสดง.....	106
ภาพที่ 7.36 คณะผู้วิจัยแต่งหน้าให้แก่นักแสดงนาฏศิลป์นิพนธ์ชุดแก้ลมอ กอนกุย.....	108
ภาพที่ 7.37 คณะผู้วิจัยแต่งชุดการแสดงพร้อมเครื่องประดับให้แก่ผู้แสดง.....	108
ภาพที่ 7.38 คณะผู้วิจัยแต่งชุดแต่งหน้าเสร็จเตรียมพร้อมทำการแสดง.....	109
ภาพที่ 7.39 นักแสดงถ่ายรูปเป็นที่ระลึกก่อนทำการแสดง.....	109
ภาพที่ 7.40 นักแสดงและคณะผู้วิจัยถ่ายรูปเป็นที่ระลึกร่วมกัน.....	110
ภาพที่ 7.41 นักแสดงและคณะผู้วิจัยทำการไหว้ครู ก่อนทำการแสดง.....	110
ภาพที่ 7.42 ช่วงทำการแสดงนาฏศิลป์นิพนธ์ช่วงเตรียมของเข้าพิธี.....	111
ภาพที่ 7.43 นักแสดงทำการแสดงนาฏศิลป์นิพนธ์ชุด แก้ลมอ กอนกุย ช่วงพิธีรักษา.....	111
ภาพที่ 7.44 การแสดงช่วงพิธีคล้องช้างคล้องม้า.....	112
ภาพที่ 7.45 การแสดง ช่วงแห่ของรักษาของผู้ป่วย.....	112

สารบัญตาราง

เรื่อง	หน้า
ตารางที่ 3.1 ลงพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูล.....	17
ตารางที่ 3.2 ตารางผู้ให้สัมภาษณ์.....	17
ตารางที่ 3.3 ขั้นตอนการดำเนินงาน.....	19
ตารางที่ 3.4 ขั้นตอนการดำเนินงานด้านการออกแบบการแสดง.....	21
ตารางที่ 4.1 วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อนำมาการสร้างสรรค์เพลงและทำรำ.....	25
ตารางที่ 4.2 เครื่องแต่งกาย ชุดแก้ลมอ กอนกวย.....	33
ตารางที่ 4.3 เครื่องประดับ ชุดแก้ลมอ กอนกวย(ต่อ).....	34
ตารางที่ 5.1 อธิบายทำรำการแสดงชุด แก้มอ กอนกวย.....	46
ตารางที่ 5.2 อธิบายทำรูปแบบการแปรแถวและหมายเลขของผู้แสดง.....	71

สารบัญแผนภูมิ

เรื่อง

หน้า

แผนภูมิที่ 1.1 กรอบแนวคิดเรื่อง แก๊สเรือนกระจก.....4

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ชาติพันธุ์ กลุ่มชนชาติพันธุ์ในโคราช ปัจจุบันจังหวัดนครราชสีมามีประชากรมากเป็นอันดับหนึ่งของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และมากเป็นอันดับสองของประเทศรองจากกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วยประชากรหลากหลายเชื้อชาติหรือหลายชาติพันธุ์ แต่กลุ่มชาติพันธุ์ในจังหวัดนครราชสีมาที่มีจำนวนมากมีอยู่สองกลุ่มใหญ่คือ ไทย (หรือเรียกอีกอย่างว่า ไทโคราช) และอีกกลุ่มคือชาวลาว (ตอนบนและด้านตะวันออกเฉียงเหนือของเขตจังหวัด) และมีชนกลุ่มน้อยอีกได้แก่ มอญ ชาวบม จีน ไทยวน ญวน แวก และกวย (หรือส่วย) (ชาติพันธุ์ของพี่น้องจังหวัดนครราชสีมา หรือโคราช, 2564)

ชาวส่วย เรียกตัวเองว่า กวย, โภย หรือส่วย แปลว่า "คน" ใช้ภาษา "กวย" เป็นเอกลักษณ์ในการสื่อสาร ชาวกวยนับถือศาสนาพุทธผสมและเชื่อเรื่องภูตผีปีศาจ เจ้าที่ ในชุมชนจะมีศาลผี เจ้าที่ประจำหมู่บ้าน ทุกหมู่บ้านเรียกว่า"ผละโจ๊ะ" จะมีการบวงสรวงเจ้าที่เรียกว่า "แซนผละโจ๊ะ" (เช่นผีหรือเจ้าที่) ชาวกวยนิยมเลี้ยงช้างซึ่งสืบทอดจากบรรพบุรุษ ชาวกวยจะออกไปจับช้างป่าด้วยการคล้องช้าง ด้วยเชือก ปะกำ ซึ่งทำจากหนังควาย ถือเป็นของศักดิ์สิทธิ์ เป็นที่สิงสถิตของดวงวิญญาณ เมื่อได้ช้างมาก็จะฝึก เอาไว้ใช้งาน พงศาวดารเมืองละแวกก็มีบันทึกไว้ว่าในพุทธศตวรรษที่ 20 กษัตริย์ขอมแห่งเมืองพระ นคร ได้ขอให้แจ้งกวยแห่ง ตะบองชะมูน (ชุมชนกวยทางด้านใต้ของนครจำปาสัก) ส่งกำลังไปช่วยปราบ กบฏที่เมืองพระนคร ชาวกวยได้ร่วมขับไล่ ศัตรูจนบ้านเมืองขอมเข้าสู่ภาวะปกติสุข หลัก ฐานนี้แสดง ว่า ขณะที่ชนชาติไทยหรือสยามกำลังทำสงครามขับเกี่ยวกับขอมเพื่อสถาปนาอาณาจักร สุโขทัยขึ้นมา นั้นชาวกวยได้เข้ามาตั้งถิ่นฐาน ณ บริเวณลุ่มน้ำโขงตอนล่างอย่างเป็นปึกแผ่นแล้วการตั้งหลักแหล่งโดย ส่วนมากจะพบ ตามลุ่มแม่น้ำโขงทุก ๆ สายน้ำที่แตกสายน้ำออกไป เช่น อุบล ท่าตูม โพนศรี สุรินทร์ เมืองจันทร์ ห้วยทับทัน สำโรงทาบ และตามสายน้ำไปเรื่อย จนถึงจังหวัดนครราชสีมา ตามเส้นของ สายน้ำ (ชาวส่วย, 2564)

หมู่บ้านแสนสุข หมู่ที่ 8 ตำบลห้วยแถลง อำเภอห้วยแถลง จังหวัดนครราชสีมา เป็นหมู่บ้านที่ ก่อตั้งเมื่อปี พ.ศ. 2492 มีประวัติความเป็นมาและวัฒนธรรมที่แตกต่างจากหมู่บ้านอื่น ประชาชน ทั้ง หมู่บ้านเป็นชาวกวยหรือเรียกอีกอย่างว่า ส่วย ชาวกวยมีความรักภาคภูมิใจ และมีจิตสำนึกในคุณค่า ความสำคัญของท้องถิ่นและประเทศชาติ นับถือศาสนาพุทธ ดำเนินชีวิตโดยยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ยังคงคุณค่าเอกลักษณ์ความเป็นชาวกวยได้ดีจนถึงปัจจุบัน และชาวกวยยังมีพิธีกรรมที่เกิดจาก

ความเชื่อในสิ่งที่อยู่เหนือธรรมชาติในเรื่องของผีฟ้า เมื่อมีผู้คนในหมู่บ้านเกิดอาการเจ็บป่วยโดยไม่ทราบสาเหตุและไม่สามารถรักษาให้หายได้จากแพทย์แผนปัจจุบัน ชาวภูยจะเชื่อว่าเกิดจากการกระทำของผือหรือผีมือก็จะเกิดการทำให้พิธีเช่นบูชาขึ้น เรียกพิธีนี้ว่า “แก้มอ” (พระมหาสมศักดิ์ คมภิรปญโญ, 2561 : 11)

พิธีแก้มอ เป็นพิธีกรรมที่เกิดจากความเชื่อเรื่องผี มีการสืบทอดและปฏิบัติมาตั้งแต่บรรพบุรุษ ถือว่าเป็นพิธีกรรมที่ศักดิ์สิทธิ์ ไม่สามารถระบุระยะเวลาที่เกิดขึ้นได้ เป็นการประกอบพิธีกรรมในแต่ละตระกูลหรือการบูชาบรรพบุรุษที่เป็นตระกูลของตนเอง หากผู้ประกอบพิธีกรรมในตระกูลเสียชีวิตลงจะมีการมอบการประกอบพิธีกรรมให้แก่บุตรหลานโดยจะเลือกมอบให้แก่บุคคลที่มีความสนใจและคิดว่าจะสามารถรับรองยึดถือตามที่เคยปฏิบัติมาได้ ทั้งนี้ผู้ที่รับเป็นผู้ประกอบพิธีกรรมต่อจากบรรพบุรุษ จะไม่รู้ว่าตนเองจะต้องอยู่เป็นผู้ประกอบพิธีต่อจากบรรพบุรุษมาก่อน จะรู้ก็ต่อเมื่อมีอาการเจ็บป่วยหรืออาการทางประสาท เช่น อาจมีอาการคล้ายคนบ้าเสียสติเจ็บป่วยในระยะเวลานาน ความเชื่อพิธีกรรมเป็นพิธีกรรมที่จัดขึ้นเพื่อรักษาพยาบาลผู้ป่วยของชาวภูย โดยมีคนทรงเรียกว่า มอ ผู้ทำหน้าที่ติดต่อและเป็นสื่อกลางระหว่างมนุษย์กับวิญญาณของผีบรรพบุรุษ ชาวภูยเชื่อว่าวิญญาณยังคงมีความผูกพันกับตนเองผู้รับการถ่ายทอดหรือครอบครัวยุ่และผู้ชานอยู่และสามารถให้เกิดเหตุการณ์ต่าง ๆ ได้ทั้งด้านดีและไม่ดีผีเข้าสิงในตัวของร่างทรงนอกจากจะเป็นกลุ่มวิญญาณบุคคลในตระกูลแล้วยังรวม หมายถึง เจ้าพ่อหลักเมืองเจ้าแม่นางไม้หรืออารักษ์ที่ศักดิ์สิทธิ์ตามที่ต่าง ๆ จะเชื่อว่าเป็นวิญญาณที่ศักดิ์สิทธิ์ที่ทำหน้าที่คุ้มครองคนและสถานที่หรือผีหลักเมือง ซึ่งทำหน้าที่คุ้มครองรักษาบ้านเมืองนั้น ๆ การจัดพิธีกรรมของชาวภูยในแต่ละครั้งจะต้องสร้างโรงพิธีและจัดอุปกรณ์ต่าง ๆ ใช้ในพิธี ดนตรีที่ใช้ใน แก้มอจะเป็นทำนองเฉพาะซึ่งเครื่องดนตรีบางพื้นที่จะประกอบด้วยฉิ่งหรืออาจใช้เครื่องเสียงเพื่อให้มีเสียงดังและสนุกยิ่งขึ้นจัดว่าเป็นพิธีกรรมที่กลุ่มชาวภูยให้ความร่วมมือในการช่วยเหลือในพิธีกรรมพิธีกรรมรามอจะจัดขึ้นเนื่องใน 3 โอกาส คือ เพื่อเป็นการเคารพครูบาอาจารย์ ปูยา ตายายที่เคารพ เมื่อถึงวันสำคัญในรอบปีกำหนดพิธีกรรมขึ้นปีละ 1 ครั้ง ในวันขึ้น 8 หรือ 15 ค่ำ เดือนยี่ของทุกปี เพื่อบูชาสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่สามารถบันดาลทุกข์สุข เชื่อว่าผู้ที่เคารพกราบไหว้ จะทำให้ครอบครัวอยู่เย็นเป็นสุข เมื่อเกิดเหตุไม่ดีกับสมาชิกในครอบครัว ญาติ มีการเจ็บป่วยจะมีการบนบาน เมื่อได้ตามที่บนบานไว้จึงจัดพิธีแก้บน และเพื่อการประกอบพิธีกรรมเพื่อรักษาผู้ป่วยซึ่งเป็นการอัญเชิญดวงวิญญาณของบรรพบุรุษมาให้ความช่วยเหลือ ขอคำแนะนำผ่านล่าม หรือคนทรงเพื่อหาสาเหตุของการเจ็บป่วยและหาทางรักษาตามความเชื่อ (พระมหาสมศักดิ์ คมภิรปญโญ, 2561 : 28)

เพื่อเป็นการสืบสานและอนุรักษ์ประเพณีพิธีกรรมแก้มอของกลุ่มชาติพันธุ์ไทกวย หรือภูยผู้วิจัยจึงเล็งเห็นความสำคัญ และมีแนวคิดที่จะศึกษาถึงความเป็นมาของกลุ่มชาติพันธุ์ พิธีกรรมแก้มอ เพื่อเป็นแนวทางในการทำงานวิจัย ต่อไป

วัตถุประสงค์

ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ มีกระบวนการวิจัย 2 ลักษณะคือการวิจัยเชิงสร้างสรรค์และวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยจึงได้ตั้งวัตถุประสงค์ของการวิจัยออกเป็น 2 ข้อได้แก่

1.2.1 เพื่อศึกษาพิธีกรรมแก้ลมอของชาวบ้านแสนสุข ตำบลห้วยแถลง อำเภอห้วยแถลง จังหวัดนครราชสีมา

1.2.2 เพื่อสร้างสรรค์ผลงานทางด้านนาฏศิลป์ ชุด “แก้ลมอ กอนกวย”

1.2.3 เพื่ออนุรักษ์ สืบทอดและเผยแพร่พิธีกรรมแก้ลมอ ของชาวกูยในจังหวัดนครราชสีมา

คำถามในงานวิจัย

งานวิจัยเรื่อง “การสร้างสรรค์งานนาฏศิลป์จากพิธีกรรมแก้ลมอ บ้านแสนสุข ตำบลห้วยแถลง อำเภอห้วยแถลง จังหวัดนครราชสีมา” นี้ ผู้วิจัยมีจุดประสงค์สำคัญเพื่อศึกษาความรู้ในเรื่องพิธีกรรมแก้ลมอของชาวบ้านแสนสุข ตำบลห้วยแถลง อำเภอห้วยแถลง จังหวัดนครราชสีมา และค้นหาแนวทางในการทำวิจัย ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ตั้งประเด็นคำถามสำคัญ ตามองค์ประกอบของการสร้างงานวิจัยทางด้านนาฏศิลป์ได้ดังนี้

1.3.1 พิธีกรรมแก้ลมอมีที่มาและความสำคัญอย่างไร

1.3.2 รูปแบบการสร้างสรรค์การแสดงเป็นอย่างไร

ขอบเขตในงานวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตไว้ดังนี้

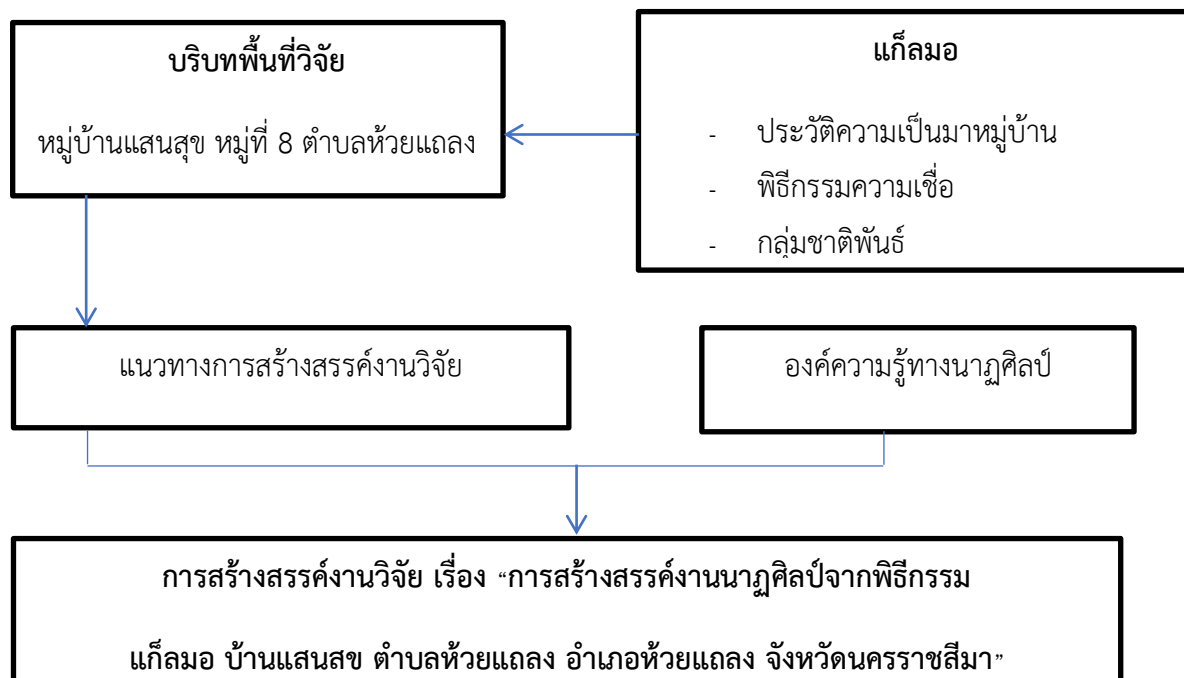
1.4.1 ขอบเขตด้านพื้นที่ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตในการสืบค้นข้อมูลในเขตชุมชนหมู่บ้านแสนสุข หมู่ที่ 8 ตำบลห้วยแถลง อำเภอห้วยแถลง จังหวัดนครราชสีมา

1.4.2 ขอบเขตด้านเนื้อหาผู้วิจัยได้กำหนดเนื้อหาคือศึกษาพิธีกรรมแก้ลมอ ประวัติความเป็นมาและศึกษาข้อมูลเพื่อเป็นแนวทางในการต่อยอดในการสร้างงานวิจัยต่อไป

กรอบแนวคิดในงานวิจัย

กรอบแนวคิดสำหรับการวิจัยเรื่อง “การสร้างสรรค์งานนาฏศิลป์จากพิธีกรรมแก้ลมอ บ้านแสนสุข ตำบลห้วยแถลง อำเภอห้วยแถลง จังหวัดนครราชสีมา” ผู้วิจัยได้วิเคราะห์และสังเคราะห์จากข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับความเป็นมา และสภาพทั่วไปของหมู่บ้านแสนสุข หมู่ที่ 8 ตำบลห้วยแถลง อำเภอห้วยแถลง จังหวัดนครราชสีมา ข้อมูลเกี่ยวกับเอกลักษณ์ทางด้านวัฒนธรรม ประวัติของชุมชน พิธีแก้ลมอ แนวคิดทฤษฎีและหลักการต่างๆ และข้อมูลเกี่ยวกับงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมไปถึงการคำนึงถึงข้อมูลในด้านพิธีกรรม การสัมภาษณ์ เพื่อนำมากรอบแนวคิดในการวิจัย ดังแสดงในแผนภูมิต่อไปนี้

แผนภูมิที่ 1.1 กรอบแนวคิดเรื่อง แก้ลมอ

ที่มา : ผู้วิจัย. 2564

วิธีดำเนินงาน

1.6.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในการวิจัยเรื่อง การสร้างสรรค์งานนาฏศิลป์จากพิธีกรรม แก้ลมอ บ้านแสนสุข ตำบลห้วยแถลง อำเภอห้วยแถลง จังหวัดนครราชสีมา ผู้วิจัยมีเครื่องมือที่ใช้ดังต่อไปนี้

1.6.1.1 การสำรวจข้อมูลเชิงเอกสารได้แก่ข้อมูลในกลุ่มต่อไปนี้

1. ข้อมูลเกี่ยวกับกลุ่มชาติพันธุ์
2. ข้อมูลเกี่ยวกับเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของชายกูย หรือ ส่วย
3. ประวัติหมู่บ้านแสนสุข หมู่ที่ 8 ตำบลห้วยแถลง อำเภอห้วยแถลง จังหวัดนครราชสีมา
4. พิธีกรรมแก้ลมอ
5. ข้อมูลเกี่ยวกับงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1.6.1.2 การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญผู้วิจัยได้พิจารณาเลือกประเภทของการสัมภาษณ์ไว้หลายรูปแบบเช่นการสัมภาษณ์เป็นรายบุคคลการสัมภาษณ์เป็นกลุ่มรวมไปถึงลักษณะของการ

สัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างและไม่มีโครงสร้างโดยมีการใช้ประเด็นคำถามทั้งที่เป็นแบบปลายเปิดและแบบปลายปิดมีหัวข้อที่ใช้ในการตั้งคำถามของการสัมภาษณ์ดังต่อไปนี้

1. ประเด็นเกี่ยวกับกลุ่มชาติพันธุ์
2. ประเด็นเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ความเป็นมา
3. ประเด็นเกี่ยวกับความเป็นอยู่และวิถีชาวบ้าน และพิธีกรรม

1.6.1.3 สื่อบรรณคดีอื่นๆที่ผู้วิจัยได้พิจารณาเลือกศึกษาผลงานจากสื่อสาระสนเทศที่เกี่ยวข้องในประเด็นที่นำเสนอเรื่องราวพิธีกรรมแก่ลมอ

1.6.1.4 การสำรวจข้อมูลภาคสนามผู้วิจัยอนุมานว่าการสำรวจข้อมูลภาคสนามเป็นการสังเกตการจะปฏิบัติครอบครัวยุคไปกับวิธีการรวบรวมข้อมูลอื่นๆด้วยในการสำรวจข้อมูลภาคสนามผู้วิจัยได้กำหนดไว้ คือการสำรวจข้อมูลด้านวัฒนธรรม พิธีกรรมแก่ลมอ ของหมู่บ้านแสนสุข หมู่ที่ 8 ตำบลห้วยแถลง อำเภอห้วยแถลง จังหวัดนครราชสีมา

1.6.2 วิธีการเก็บข้อมูลผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเองมีลำดับขั้นตอนวิธีการดังนี้

- 1.6.2.1 ศึกษาค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลเอกสารทางวิชาการที่เกี่ยวข้อง
- 1.6.2.2 ศึกษาข้อมูลลงพื้นที่และสังเกตการณ์
- 1.6.2.3 สัมภาษณ์ผู้ผลิตผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและมีประสบการณ์เข้าร่วมพิธีกรรมแก่ลมอ

1.6.3 วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยมีวิธีการดังนี้

- 1.6.3.1 รวบรวมข้อมูลนำมาวิเคราะห์เพื่อหาแนวทางในอนุรักษ์และรักษาไว้
- 1.6.3.2 ทดลองออกแบบกระบวนการและวิธีการนำเสนอข้อมูลให้แก่สาธารณชน
- 1.6.3.3 เรียบเรียงข้อมูลนำมารวบรวมในรูปแบบงานวิจัย
- 1.6.3.4 นำข้อมูลในงานวิจัยปรึกษาครูผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อแก้ไขและปรับปรุงรายงาน

วิจัย

1.6.4 ขั้นตอนและวิธีการดำเนินวิจัย

- 1.6.4.1 เลือกและกำหนดหัวข้อ
- 1.6.4.2 ศึกษาค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลเอกสารทางวิชาการที่เกี่ยวข้อง
- 1.6.4.3 ศึกษาข้อมูลลงพื้นที่และสังเกตการณ์รูปแบบลักษณะของกระบวนการผลิต
- 1.6.4.4 สัมภาษณ์ผู้ผลิตผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและมีประสบการณ์ในการผลิตการกลั่น

น้ำตาล

- 1.6.4.5 รวบรวมข้อมูลนำมาวิเคราะห์
- 1.6.4.6 ทดลองออกแบบวิธีการต่าง ๆ
- 1.6.4.7 เรียบเรียงข้อมูลนำมารวบรวม
- 1.6.4.8 นำข้อมูลในงานวิจัยปรึกษาผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อแก้ไขและปรับปรุงงานวิจัย

1.6.4.9 พัฒนางานวิจัยและจัดทำเอกสารวิจัยเพื่อนำเสนอและเผยแพร่ต่อไป

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

งานวิจัยครั้งนี้มีประโยชน์คือได้ทราบถึงพิธีกรรมแก้มอ ที่เป็นพิธีกรรมการรักษาอาการป่วยของกลุ่มชาวกูย หรือส่วย ของหมู่บ้านแสนสุข หมู่ที่ 8 ตำบลห้วยแถลง อำเภอห้วยแถลง จังหวัดและเป็นการอนุรักษ์ประเพณีอันดีงาม มีคุณค่าและสามารถสร้างสรรค์งานวิจัย เรื่อง “การสร้างสรรค์งานนาฏศิลป์จากพิธีกรรมแก้มอ บ้านแสนสุข ตำบลห้วยแถลง อำเภอห้วยแถลง จังหวัดนครราชสีมา” เพื่อเป็นการสร้างงานวิจัยต่อไป ดังต่อไปนี้

1. ได้ศึกษาพิธีกรรมแก้มอของชาวบ้านแสนสุข ตำบลห้วยแถลง อำเภอห้วยแถลง จังหวัดนครราชสีมา
2. ได้งานทางด้านนาฏศิลป์ ชุด “แก้มอ กอนกูย”

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในบทที่ 2 นี้ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับแนวคิดในการสร้างงานวิจัยจากวัฒนธรรมประเพณีการเล่นแก้ลมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทกวยที่อาศัยอยู่ในอำเภอห้วยแถลง เพื่อที่จะนำข้อมูลมาวิเคราะห์และหาแนวทางในการสร้างงานวิจัยได้อย่างถูกต้อง ตามหลักกระบวนการวิจัย เนื้อหาในบทนี้จึงประกอบไปด้วยองค์ประกอบความรู้จากหลากหลายประเด็นทั้งในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับประวัติความเป็นมาของกลุ่มชาติพันธุ์ไทกวยเอกลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์ วัฒนธรรมประเพณีการเล่นแก้ลม รวมไปถึงข้อมูลด้านแนวคิดทฤษฎีในการสร้างงานวิจัยและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยแบ่งเนื้อหา ที่ได้ทำการศึกษาดังนี้

1. นิยามศัพท์เฉพาะในงานวิจัย
2. ความเป็นมาของอำเภอห้วยแถลง
3. กลุ่มชาติพันธุ์ที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านแสนสุขอำเภอห้วยแถลง
4. เอกลักษณ์และความสำคัญของการเล่นแก้ลม
5. แนวคิดทฤษฎีในการสร้างงานวิจัย
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
7. สรุปบท

นิยามศัพท์เฉพาะในงานวิจัย

พิธีกรรม คือ การกระทำที่คนเราสมมติขึ้นเป็นขั้นเป็นตอนมีระเบียบวิธี เพื่อให้เป็นสื่อหรือหนทางที่จะนำมาซึ่งความสำเร็จในสิ่งที่คาดหวังไว้ ซึ่งทำให้เกิดความสบายใจและมีกำลังใจที่จะดำเนินชีวิตต่อไป เช่น พิธีกรรมทางพระพุทธศาสนา หรืออีกนัยหนึ่ง พิธีกรรม หมายถึง พฤติกรรมที่มนุษย์พึงปฏิบัติต่อความเชื่อทางศาสนาของตนเอง

กวยหรือส่วย คือ เป็นชื่อเรียกของกลุ่มชาติพันธุ์หนึ่งของคนที่มิใช่คนอาศัยอยู่แถบหมู่บ้านแสนสุขตำบลห้วยแถลง อำเภอห้วยแถลง จังหวัดนครราชสีมา

แก้ลม คือ พิธีกรรมหนึ่งของชาวกวยที่เชื่อว่าเป็นพิธีกรรมเกี่ยวกับการรักษาการเจ็บป่วยตามความเชื่อของคนในชุมชนที่เชื่อว่าการเจ็บไข้ได้ป่วยมีสาเหตุมาจากการลบลู่เจ้าที่เจ้าทางสิ่งศักดิ์สิทธิ์หรือการไม่เคารพต่อผีบรรพบุรุษ

ประวัติความเป็นมาอำเภอห้วยแถลง

อำเภอห้วยแถลง ได้ใช้ชื่อของลำห้วยเป็นชื่อของอำเภอ โดยมีต้นกำเนิดจากทางน้ำฝนไหลจากสันเขาอยู่ทางทิศตะวันตกของที่ตั้งมีลำห้วย 4 แห่ง คือลำห้วยสระมะค่า ลำห้วยเหวห้า ลำห้วยหะหยาย และลำห้วยกระเพรา ต่อมาเปลี่ยนชื่อมาเป็น ลำห้วยแถลง คำว่า แถลง สันนิษฐานมาจากคำว่า แถล ซึ่งเป็นภาษาถิ่นอีสาน แปลว่า ลาดเอียง เช่น แถลขึ้น หมายถึง ขึ้นขึ้น แถลง หมายถึง ลาดลง เมื่อปี พ.ศ. 2493 ได้สร้างทางรถไฟสายอุบลราชธานี ผ่านตำบลหินดาด ตำบลจิวอำเภอพิมาย พลเมืองต่างถิ่นได้เดินทางอพยพมาตั้งบ้านเรือนและประกอบอาชีพ โดยอาศัยลำน้ำจากลำห้วยแถลง บริโภคและใช้สอย จึงได้ตั้งชื่อหมู่บ้านว่า ห้วยแถลง ขึ้นอยู่กับการปกครองของตำบลจิว อำเภอพิมาย ปี พ.ศ. 2504 ได้แยกตำบลจิวออกเป็น 3 ตำบล ได้แก่ ตำบลจิว ตำบลเมืองพลับพลา และตำบลห้วยแถลง เมื่อวันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2504 จึงได้ตั้งกิ่งอำเภอห้วยแถลงขึ้น โดยโอนตำบลจิว 10 หมู่บ้าน ตำบลเมืองพลับพลา 15 หมู่บ้าน ตำบลห้วยแถลง 15 หมู่บ้าน และตำบลหินดาด 12 หมู่บ้าน รวม 4 ตำบล 52 หมู่บ้านจาก อำเภอพิมายให้อยู่ในการปกครองของกิ่งอำเภอห้วยแถลง ต่อมาวันที่ 16 กรกฎาคม พ.ศ. 2506 กระทรวงมหาดไทย ได้ยกฐานะเป็นอำเภอห้วยแถลง (สำนักงานพัฒนาชุมชน อำเภอห้วยแถลง จังหวัดนครราชสีมา, 2563)

2.2.1 ที่ตั้งอำเภอ อาณาเขต ขนาดพื้นที่

อำเภอห้วยแถลง ตั้งอยู่บนที่ราบสูงโคราช สูงจากระดับน้ำทะเล 210 เมตร ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงของจังหวัดนครราชสีมา ระยะทางห่างจากจังหวัดนครราชสีมา 65 กิโลเมตร มีพื้นที่ทั้งหมด 510.02 ตารางกิโลเมตร หรือ 316,762,50 ไร่ เท่ากับร้อยละ 2.48 ของจังหวัดนครราชสีมา อำเภอห้วยแถลงมีอาณาเขตติดต่อกับพื้นที่ใกล้เคียงดังนี้ (อำเภอห้วยแถลง, 2564)

ทิศเหนือ ติดกับอำเภอพิมาย และอำเภอชุมพวง จังหวัดนครราชสีมา

ทิศใต้ ติดกับอำเภอหนองหงส์ จังหวัดบุรีรัมย์และอำเภอจักราช จังหวัดนครราชสีมา

ทิศตะวันออก ติดกับเขตอำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์

ทิศตะวันตก ติดกับอำเภอจักราช จังหวัดนครราชสีมา

รูปภาพที่ 2.1 แผนที่อำเภอห้วยแถลง

ที่มา : sites.google.com.ออนไลน์. 2562

กลุ่มชาติพันธุ์ไทกวายที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านแสนสุขอำเภอห้วยแถลง

ชาวกูยในแตรันอัสสัมถูกรุกรานในปลายพุทธศตวรรษที่ 19 โดยชนเผ่าอนารยะจนบางส่วนต้องละทิ้งถิ่นฐานอพยพข้ามลงมาตามลำน้ำโขง เคยเป็นอาณาจักรหนึ่ง ถิ่นฐานเดิมอยู่ทางตอนเหนือของ เมืองกัมพูชา ประเทศกัมพูชาในราวพุทธศตวรรษที่ 20 เคยส่งทูตมาค้าขายกับอยุธยา เคยช่วยกษัตริย์ เขมรปราบกบฏ ต่อมาเขมรได้ใช้อำนาจทางการทหารปราบชาวกูยและผนวกรวมเป็นส่วนหนึ่งกับเขมร ด้วยความชอบความอิสระและชอบการผจญภัย ได้อพยพขึ้นเหนือ เข้าสู่เมืองอัตตะปือแสนแป แคว้นจำปาศักดิ์ และสารวัน ทางตอนใต้ของลาว แต่ก็ถูกเจ้าเมืองศรีสัตนาคนหุต (เมืองเวียงจันทน์) ปราบปรามและขับไล่ จึงพากันอพยพตามแม่น้ำโขงมาตั้งรกรากอยู่แถบอีสานทางด้านแก่งสะพือ อำเภอโขงเจียม ได้แยกย้ายตั้งรกรากปลูกบ้านเรือนอยู่แถบนี้ (บุรณ์ สุขคุ้ม, 2549 : 21-22)

ชาวส่วยเรียกตัวเองว่า กูย, ไทย หรือส่วย แปลว่า คน” ใช้ภาษา “กูย” เป็นเอกลักษณ์ในการสื่อสาร ชาวกูยนับถือศาสนาพุทธผสมและเชื่อเรื่องภูติผีปีศาจ เจ้าที่ ในชุมชนจะมีศาลผี เจ้าที่ประจำหมู่บ้าน ทุกหมู่บ้านเรียกว่า"ผละโจ๊ะ" จะมีการบวงสรวงเจ้าที่เรียกว่า "แซนผละโจ๊ะ" (เช่นผีหรือเจ้าที่ชาวกูยนิยมเลี้ยงช้างซึ่งสืบทอดจากบรรพบุรุษ ชาวกูยจะออกไปจับช้างป่าด้วยการคล้องช้าง ด้วยเชือก ปะกำ ซึ่งทำจากหนังควาย ถือเป็นของศักดิ์สิทธิ์ เป็นที่สิงสถิตของดวงวิญญาณ เมื่อได้ช้างมาก็จะฝึก เอาไว้ใช้งาน พงศาวดารเมืองละแวกก็มีบันทึกไว้ว่าในพุทธศตวรรษที่ 20 กษัตริย์ขอมแห่งเมืองพระ นคร ได้ขอให้แจ้งกูยแห่ง ตะบองจะมูน (ชุมชนกูยทางด้านใต้ของนครจำปาสัก) ส่งกำลังไปช่วยปราบ กบฏที่เมืองพระนคร ชาวกูยได้ร่วมขับไล่ ศัตรูจนบ้านเมืองขอมเข้าสู่ภาวะปกติสุข หลัก ฐานนี้แสดง ว่า ขณะที่ชนชาติไทยหรือสยามกำลังทำสงครามขับเดียวกับขอมเพื่อสถาปนาอาณาจักรรัฐ สุโขทัยขึ้นมา ชาวกูยได้เข้ามาตั้งถิ่นฐานบริเวณลุ่มน้ำโขงตอนล่างอย่างเป็นปึกแผ่นแล้วการตั้งหลักแหล่งโดยส่วนมากจะพบตามราบลุ่มแม่น้ำโขงทุกๆสายน้ำที่แตกสายน้ำออกไป เช่น อุบล ท่าตุม โพธิ์ศรีสุวรรณ

เมืองจันทร์ ห้วยทับทัน สำโรงทาบ และนามสายน้ำไปเรื่อย จนถึงจังหวัดนครราชสีมา ตามเส้นทางของสายน้ำ (บุรณ สุขคัม, 2549 : 21-22)

2.3.1 ข้อมูลสภาพทั่วไป

บ้านแสนสุขเดิมชื่อบ้านโคกจั่ว หมู่ 3 ตำบลจั่ว อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดนครราชสีมา ก่อตั้งเมื่อ ปี พ.ศ.2492 ผู้ก่อตั้งหมู่บ้านคนแรกชื่อ นายจันทร์ สาธ และนายฝา แดงงาม ได้ย้ายถิ่นฐานมาจาก อำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดสุรินทร์ เริ่มตั้งหมู่บ้านครั้งแรกมี 30 หลังคาเรือน ต่อมาเมื่อปี พ.ศ. 2498 ได้มีการอพยพย้ายถิ่นฐานเดิมมาเพิ่มอีก จึงได้จัดตั้งผู้ใหญ่บ้านและเปลี่ยนชื่อหมู่บ้านโคกจั่วเป็น หมู่บ้านแสนสุข ตั้งอยู่หมู่ที่ 8 ตำบลห้วยแถลง อำเภอยางชุมน้อย จังหวัดนครราชสีมา หมู่บ้านอยู่ ห่างจากอำเภอยางชุมน้อยประมาณ 10 กิโลเมตร และอยู่ห่างจากตัวจังหวัดนครราชสีมาประมาณ

หมู่บ้านแสนสุข เป็นชุมชนที่ประชากรอพยพมาจากถิ่นฐานในเขตจังหวัดสุรินทร์ และจังหวัดศรีสะเกษ ซึ่งเห็นได้เด่นชัดในลักษณะที่มีภาษาพูดและวัฒนธรรมที่ไม่เหมือนชุมชนใกล้เคียง กล่าวได้คือ ชุมชนบ้านแสนสุขมีภาษาพูดที่เป็นเอกลักษณ์คือภาษาส่วย และยังคงรักษาวัฒนธรรมประเพณีเรื่องความ เชื่อทางไสยศาสตร์ เช่นการนับถือผีบรรพบุรุษ มีการรวมกลุ่มในชุมชนของตนเองอย่างเหนียวแน่นไม่ ยอมรับวัฒนธรรม ประเพณีจากภายนอก ยึดและเชื่อมั่นในตัวผู้นำของชุมชนสูง มักจะคิด เชื่อและทำไปในทิศทางเดียวกัน (บุรณ สุขคัม, 2549 : 21-22)

ลักษณะและความสำคัญของการละเล่นแก้มอ

พิธีแก้มอ เมื่อเกิดการเจ็บไข้ได้ป่วยที่ไม่อาจหาสาเหตุพบชาวภูยกก็จะให้ผู้ที่เคารพนับถือที่เรียกว่า อาจารย์เป็นคนล่าสอง (ดับแหม) เพื่อหาสาเหตุ เมื่อพบว่าอาการเจ็บป่วยเป็นการกระทำของผีมือหรือผีอ ก็จะต้องทำพิธีเช่น บูชา พิธีกรรมรักษาอาการเจ็บป่วยดังกล่าวชาวภูยกเรียกกันว่า แก้มอ ซึ่งมักจัดขึ้น ในช่วงปลายฤดูหนาวและต้นฤดูร้อน โดยเริ่มแก้มอในตอนกลางวัน เครื่องเสวยที่ทำให้พิธีครั้นครังก็คือ เหล้า ที่ขาดไม่ได้เลย และมี เครื่องดนตรีคือ แคน กลอง พิณ เป็นส่วนสร้างความบันเทิงในงานพิธี การเล่นมอจะเล่นในบริเวณปะรำพิธีที่สร้างขึ้นอย่างเรียบง่าย ซึ่งกลางปะรำจะยกสูงขึ้น เพื่อ ตั้งเครื่องประกอบพิธี เมื่อถึงเวลา ก็จะมีผู้หญิงประมาณ 8-10 คน หรือมากกว่านั้นก็ได้ แต่ละคนจะ แต่งกายด้วยผ้าถุงปลายซิ่นมีเชิง ใส่เสื้อแขนยาวสีดำ ผ้าสไบพาดบ่า 1 ผืน และในจำนวนนี้จะมีผู้ที่ สมมติเป็นครุบา 1 คน แต่ละคนจะถือซิ่นเครื่องสักการบูชา เมื่อกล่าวคำบูชาเสร็จครุบายี้จะเป็นผู้ตอบคำถามของมอ ว่ามีความประสงค์อะไรหรือต้องการอะไร หรือต้องการแสดงพิธีแก้มอให้ดู เมื่อทราบความประสงค์ แล้วหมอแคนก็จะเริ่มเป่าแคน บรรดามอก็จะลุกขึ้นรำไปตามจังหวะแคน โดยการรำไปรอบๆลานที่วางเครื่องเช่น ขั้นตอนในการเล่นมอก็จะดำเนินไปตามลำดับ มีการสมมติผู้เป็นเรื่องราวการเดินทาง การแสดงท่าพายเรือข้ามแม่น้ำ การเดินป่าล่าสัตว์ คล้องช้าง คล้องม้า ซึ่งในขั้นตอนนี้ผู้ร่วมพิธีก็จะสมมติ ว่าทำการคล้องช้างคล้องม้า มอบางคนก็จะถือแส้ บางคนถือบ่วงเพื่อคล้องช้างป่า ในขั้นตอนนี้จะเปิด โอกาสให้ผู้ดูส่วนใหญ่จะเป็นผู้ชายเข้าร่วมพิธีด้วยโดยสมมติ

เป็นโจรสลัดเข้ามาแย่งชิงบ้าและข้าง เพื่อ เรียกค่าไถ่ (เหล่าพร้อมกับแก้ม) ในขณะที่ทำพิธีก็จะมี การนำ เหล้าพร้อมกับแก้มออกมาแบ่งปันกันกิน อย่างสนุกสนาน หลังจากนั้นเป็นพิธีบายศรีสู่ขวัญข้างม้า เพื่อเป็นการเรียกขวัญและกำลังใจ เมื่อพิธีบายศรีสู่ขวัญเสร็จ จะมีการแห่ของขึ้นไปเก็บไว้บนหิ้ง โดย จะมีครุบาเป็นแกนนำในการแห่ จากนั้นเป็นพิธีกินบายศรี (พระมหาสมศักดิ์ คมภีรปัญญา, 2561 : 28-29)

แนวคิดทฤษฎีในการสร้างสรรค์ทางด้านนาฏศิลป์

สุนทรียธาตุในตัวมนุษย์ ทำให้มนุษย์มีความสามารถสองอย่างโดยธรรมชาติ คือ การสร้างสรรค์ทางศิลปะ กับการขานรับทางสุนทรียะนั้น คือสมรรถนะในการสร้างสิ่งสวยงามและการรับรู้สิ่งที่สวยงาม นาฏศิลป์นับเป็นการสร้างสรรค์จากประสบการณ์ทางสุนทรียะของมนุษย์

งานวิจัย “แก้มมอ” นี้เป็นงานวิจัยเพื่อหาแนวคิดในการสร้างสรรค์งานนาฏศิลป์ ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาค้นคว้าองค์ความรู้ทางนาฏศิลป์ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ดังนี้

2.5.1 แนวคิดในการสร้างสรรค์งานนาฏศิลป์ กรอบความคิดที่ใช้เป็นเกณฑ์ในการสร้างสรรค์ผลงานนาฏศิลป์ ที่มีความเกี่ยวข้องกับเรื่องราว ความเชื่อ ลักษณะรูปแบบของผลงาน และองค์ประกอบของนาฏศิลป์ที่ใช้ในการสร้างสรรค์งานนาฏศิลป์ ซึ่งผู้สร้างสรรค์จะเป็นผู้กำหนดและออกแบบแนวความคิดในการสร้างสรรค์งานนาฏศิลป์ขึ้นให้ตรงตามเรื่องราวนำมาถ่ายทอดในรูปแบบการแสดงทางนาฏศิลป์ (นราพงษ์ จรัสศรี. สัมภาษณ์. 6 มกราคม 2555. อ้างถึงใน ชุมพล ชะนะมา, 2562 : 26)

2.5.2 กระบวนการสร้างสรรค์นาฏศิลป์พื้นบ้าน การสร้างสรรค์งานนาฏศิลป์สิ่งสำคัญผู้สร้างต้องมีแนวคิดในการสร้างสรรค์ผลงานทางด้านนาฏยประดิษฐ์ก่อน โดยขั้นแรกต้องพิจารณาถึงวัตถุประสงค์ของการทำงานว่าต้องการทำอะไร เพื่ออะไร และเกิดอะไรขึ้นใหม่ ที่สำคัญการสร้างสรรค์ต้องคงเอกลักษณ์ของวัฒนธรรมเดิมที่มีอยู่ หลักการสำคัญคือคิดใหม่บนพื้นฐานของวัฒนธรรมเดิมที่มีอยู่ให้คงเอกลักษณ์เฉพาะของท้องถิ่นนั้นเอาไว้อย่างเหมาะสม (สุริรัตน์ จินพงษ์. สัมภาษณ์. 25 มิถุนายน 2557 อ้างถึงใน ชุมพล ชะนะมา, 2562 : 26)

2.5.3 แนวคิดการสร้างสรรค์ทางศิลปะ

2.5.3.1 ความรู้ในวัตถุของงานที่ต้องการสร้างสรรค์ การสร้างสรรค์จะต้องศึกษาหาความรู้จาก แนวคิดต่างๆ ของศิลปินที่มีชื่อเสียงทั้งในและต่างประเทศ เพื่อนำไปเปรียบเทียบและปรับปรุงผลงาน

2.5.3.2 การกำหนดรูปแบบ การกำหนดรูปทรงทางทัศนศิลป์ไม่ได้หมายถึงการถ่ายทอดให้สามารถรับรู้ได้ว่า เป็นรูปทรงที่เป็นตัวแทนสิ่งใดจากธรรมชาติ หากแต่เป็นการถ่ายทอดสัญลักษณ์ทางความหมาย ความคิด อารมณ์ ความรู้สึกของผู้สร้างสรรค์

2.5.3.3 วัสดุและเทคนิคที่เกี่ยวข้อง การแสดงออกด้วยเทคนิคและวัสดุ หมายถึง ส่วนของการแสดงออกในด้านที่เป็นวัสดุ หรือวัตถุซึ่งศิลปินนำมาใช้ในการสร้างรูปแบบของงานทัศนศิลป์จะต้องเป็นการสร้างขึ้นด้วยฝีมือและความชำนาญในความคงทนของวัตถุและวัสดุที่ใช้ต้องมีความเหมาะสม ที่จะใช้สร้างรูปแบบและเนื้อหาได้ดี

2.5.3.4 การศึกษาแนวคิดในการถ่ายทอดอดีตและปัจจุบันในด้านการศึกษาคความหมายหรือ แนวคิดในการถ่ายทอดทัศนศิลป์ในรูปแบบนามธรรม ควรศึกษาแบบพินิจพิเคราะห์พร้อมตั้งประเด็นคำถามในประเด็นดังนี้ ศิลปินแสดงความคิดเกี่ยวกับอะไร ศิลปินอาศัยแนวคิดหรือที่มาจากไหน ศิลปินแสดงออกอย่างไร และทำไมศิลปินจึงแสดงออกอย่างนั้นมีเหตุผลอย่างไร ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดในการสร้างสรรค์ทางศิลปะเพื่อนำมาใช้ในการพัฒนากระบวนการสร้างสรรค์ทางนาฏศิลป์ เพื่อให้ผลงานการแสดงมีองค์ประกอบทางศิลปะอย่างครบถ้วน

ความกลมกลืน (Harmony) หมายถึง “ความประสานกลมกลืนกันของส่วนมูลฐานที่สำคัญขององค์ประกอบทางโครงสร้างศิลปะ เป็นความพอเหมาะในการออกแบบที่ดูแล้วสร้างความพอใจไม่ขัดตา ความกลมกลืนเป็นโครงสร้างทางทัศนศิลป์ที่สำคัญและใช้มากในการสร้างสรรค์ให้ดูกลมกลืนเป็นหน่วยเดียวกันจนเกิดเป็นเอกภาพ (Unity)” (สุชาติ เถาทองม, 2536 : 68)

การสร้างสรรค์ผลงานทางนาฏศิลป์ จำเป็นจะต้องอาศัยองค์ประกอบทางการแสดงในทุกด้านประกอบกันคือ บทการแสดง ลีลาในการแสดง ดนตรี เครื่องแต่งกาย สถานที่แสดง อุปกรณ์ที่ใช้ในการแสดง ผู้แสดง เป็นต้น การสร้างสรรค์งานให้มีความกลมกลืนในทุกองค์ประกอบ ล้วนมีความสำคัญต่อภาพที่ปรากฏบนเวที ที่จะต้องแสดงความกลมกลืนอย่างมีเอกภาพ เพื่อให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับแนวคิดในการแสดงได้อย่างลงตัว

วิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ศึกษา ค้นคว้าข้อมูลจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกลมอห้วยแกลง เพื่อรวบรวมนำมาวิเคราะห์ เพื่อให้ข้อมูลตรงตามวัตถุประสงค์ โดยมีงานวิจัยและประเด็นในการศึกษาดังนี้

ไพฑูรย์ มีกุล (2545) กล่าวว่า ชาวไทยกลายเป็นคนไทยเชื้อสายหนึ่งที่อาศัยอยู่หนาแน่นทางตอนใต้ของอีสานในจังหวัดสุรินทร์ ศรีสะเกษ และกระจายในบางพื้นที่ของจังหวัดบุรีรัมย์ นครราชสีมา อุบลราชธานีและมหาสารคาม พบว่า กลุ่มชาติพันธุ์กวยอพยพจากตอนเหนือและบริเวณตอนใต้ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือของอินเดียมาทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ ในที่สุดก็ตั้งหลักแหล่งอยู่บริเวณลาวตอนใต้ เขมรตอนเหนือและบริเวณตอนใต้ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือของไทย ประมาณ 3,000 ปีเศษ ซึ่งมีวัฒนธรรมโดดเด่น อยู่ 4 ด้าน ได้แก่ค่านิยมการพึ่งพาตนเอง ขยันหมั่นเพียร มีความรับผิดชอบ ไม่เป็นการละของของคนอื่น การเชื่อผู้นำและผู้อาวุโสความเชื่อลัทธิศาสนาและความเชื่อเรื่องผี “เขมรป่าดง” ชนดั้งเดิมที่ตั้ง หลักแหล่งอยู่ในพื้นที่ของอีสานใต้เป็นกลุ่มแรก 20 วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ คือ กูย กูย หรือ กวย ซึ่งเป็นพวกเดียวกัน แต่เรียกชื่อ

ตามสำเนียงภาษาพูดในแต่ละท้องถิ่น แต่ทาง ราชการเรียกว่า “ส่วย” ซึ่งเป็นการเรียกกลุ่มชน ที่อยู่ในเขตอีสานใต้สมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น โดย พวกนี้อาศัยอยู่ตามเขตแดนรอบนอกหรือ เขตแดนชายขอบและอยู่ใต้การปกครองของเมือง นครราชสีมา เมืองพิมาย แล้วกลับมาขึ้นกับนครราชสีมาอีกตามลำดับ

พระมหาสมคักติ (2561) ศึกษาเกี่ยวกับหลักธรรมที่ปรากฏในพิธีกรรมแก้ลมของหมู่บ้านแสนสุข ตำบลห้วยแถลง อำเภอห้วยแถลง จังหวัดนครราชสีมา คือ 1) ความเชื่อในเรื่องของกรรม 2) ความเชื่อเรื่องสังสารวัฏ 3) ความเชื่อเรื่องสรวง 4) ความเชื่อเรื่องพิธีกรรมการเข้าทรง 5) หลักศรัทธา 6) ความ กตัญญู 7) บุญกิริยาวัตถุ 3, 8) บูชา 2, 9) ไตรลักษณ์ วิเคราะห์หลักธรรมที่ปรากฏในพิธีกรรมแก้ลมของหมู่บ้านแสนสุข ตำบลห้วยแถลง อำเภอห้วยแถลง จังหวัดนครราชสีมา เริ่มจากกระบวนการขั้นตอนการเข้าทรงที่เกี่ยวกับคำ สอนทางพระพุทธศาสนา

บัญญัติ สาล (2550) กล่าวว่า ประวัติความเป็นมาที่ยาวนานของกลุ่มชาติพันธุ์กวยหรือกวยทาให้ทราบพื้นที่ที่อพยพและตั้งถิ่นฐานหลายแห่งผ่านชื่อบ้านนามเมืองที่ปรากฏในพื้นที่ต่าง ๆ ในภูมิภาคเอเชียอาคเนย์ กวยหรือกวยถือว่าเป็นชนกลุ่มแรก ๆ ที่เข้ามาตั้งถิ่นฐานในบริเวณพื้นที่นี้ การอพยพย้ายเข้ามาตั้งถิ่นฐานบริเวณภาคอีสานของประเทศไทยแม้ว่าจะไม่มีหลักฐานและกาลเวลาที่จะตอบคำถามให้ชัดว่า “กวยหรือกวยมาเมื่อใด มาจากไหน เพราะเหตุไรจึงอพยพมา และมาจำนวนเท่าไร” ก็ตาม แต่กลุ่มชาติพันธุ์กวยหรือกวยถือว่ามีบทบาทในพื้นที่อีสานตอนใต้และอาศัยอยู่มาเป็นเวลานาน กลายเป็นชุมชนกวยหรือกวย และที่หนาแน่นที่สุดก็คือ พื้นที่จังหวัดสุรินทร์นอกจากนี้ยังมีหัวหน้าชาวกวยหรือกวยหลายคนมีบทบาทการเมืองการปกครองจนได้รับยศฐานันดรศักดิ์เป็นเจ้าปกครองเมือง ได้แก่ พระยาสุรินทร์ภักดีศรีณรงค์จางวาง, พระศรีนครเตา, พระสังฆบุรี และพระไกรศรีนครลำดวน

สมทรง (2557) กล่าวใน อภิชาติ ภัทรธรรม (2556 :54-63) กล่าวว่าไว้ว่า กลุ่มชาติพันธุ์กลุ่มนี้เรียกตนเองว่า กุย กุย โกย หรือ กวย ซึ่งแตกต่างกันไปตามลักษณะการออกเสียงของแต่ละท้องถิ่น และพบว่าตำราที่เขียนเป็นภาษาต่างประเทศที่เขียนแตกต่างกันตามวิธีคิดและฟังการออกเสียงของผู้แต่งตำราแต่ละคนเช่นเดียวกัน เช่น เขียนว่า kuy, kui, koui, kouei, และ kouai ถึงแม้ชนพื้นเมืองจะออกเสียงสระแตกต่างกันตามแต่ละท้องถิ่นชนพื้นเมืองต่างก็ให้ความหมายของคำว่า กุย กุยโกย หรือ โกย ไว้อย่างมีเอกภาพ คือ มีความหมายว่า “คน” ทั้งสิ้น การให้ความหมายไว้ลักษณะดังกล่าวย่อมสะท้อนให้เห็นความเป็นสากล หรือฐานคติและแนวคิดในการมองกลุ่มชนเผ่า ที่อาศัยอยู่บนโลกของมนุษย์ในบริบทของวัฒนธรรมต่าง ๆ ว่ากลุ่มของตนเองนั้นมีสถานภาพที่แตกต่างจากสัตว์และมีความเท่าเทียมกันกับมนุษย์ในบริบทของวัฒนธรรมอื่น ๆ เสมอ แต่อย่างไรก็ตาม เพื่อไม่ให้เกิดความสับสนในหมู่ผู้ที่สนใจศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับชนกลุ่มนี้ นักภาษาศาสตร์และนักชาติพันธุ์วิทยาในประเทศไทยจึงเสนอให้ใช้คำว่า “กวย” เพียงคำเดียว

สรุปบท

การศึกษาข้อมูลเกี่ยวข้องกับประวัติความเป็นมาและสภาพทั่วไปของจังหวัดนครราชสีมา ความสภาพทั่วไปของอำเภอห้วยแถลง พบว่า อำเภอห้วยแถลง ตั้งอยู่บนที่ราบสูงโคราช สูงจากระดับน้ำทะเล 210 เมตร ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกของจังหวัดนครราชสีมา ระยะทางห่างจากจังหวัดนครราชสีมา 65 กิโลเมตร มีพื้นที่ทั้งหมด 510.02 ตารางกิโลเมตร หรือ 316,762,50ไร่ เท่ากับร้อยละ 2.48 ของจังหวัดนครราชสีมา และหมู่บ้านแสนสุข เป็นชุมชนที่ประชากรอพยพมาจากถิ่นฐานในเขตจังหวัดสุรินทร์และจังหวัดศรีสะเกษ ซึ่งเห็นได้เด่นชัดในลักษณะที่มีภาษาพูดและวัฒนธรรมที่ไม่เหมือนชุมชนใกล้เคียง กล่าวได้คือ ชุมชนบ้านแสนสุขมีภาษาพูดที่เป็นเอกลักษณ์คือภาษาส่วย และยังคงรักษาวัฒนธรรมประเพณีเรื่องความ เชื่อทางไสยศาสตร์ เช่นการนับถือผีบรรพบุรุษ มีการรวมกลุ่มในชุมชนของตนเองอย่างเหนียวแน่นไม่ ยอมรับวัฒนธรรม ประเพณีจากภายนอก ยึดและเชื่อมั่นในตัวผู้นำของชุมชนสูง มักจะคิด เชื่อและทำไปในทิศทางเดียวกัน จึงได้นำมาวิเคราะห์ในการศึกษาพฤติกรรมของชาวไทย เพื่อออกแบบรูปแบบการแสดงให้สอดคล้องกับวิถีชีวิต ได้ศึกษาประวัติความเป็นมาของชาติพันธุ์ที่อยู่ในอำเภอห้วยแถลง เอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม ประเพณี การละเล่นแก้มอของอำเภอห้วยแถลง ในเรื่องการแต่งกาย การละเล่นแก้มอ ดนตรีที่ใช้ อุปกรณ์ประกอบการแสดง ลักษณะที่มีความสำคัญของพิธี เพื่อนำมาวิเคราะห์และออกแบบเครื่องแต่งกายให้เกิดความสวยงาม ออกแบบดนตรีให้เกิดความไพเราะ และสื่ออารมณ์ออกมาได้อย่างชัดเจนและให้เข้ากับวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชาวไทย อีกทั้งยังได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยนำข้อมูลมาเปรียบเทียบแนวคิดในการทำงานวิจัย เพื่องานวิจัยที่ดีได้อย่างถูกต้อง

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่องการสร้างสรรค์งานนาฏศิลป์จากพิธีกรรมแก้มอ บ้านแสนสุข ตำบลห้วยแถลง อำเภอห้วยแถลง จังหวัดนครราชสีมา เป็นการวิจัยเชิงสร้างสรรค์ การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ เป็นการศึกษาเพื่อสร้างสรรค์การทำวิจัย รูปแบบการแสดงนาฏศิลป์ ชุดแก้มอห้วยแถลง ซึ่งเป็นการสร้างสรรค์การแสดงที่เป็นการศึกษาประวัติความเป็นมาของพิธีกรรมการละเล่นแก้มอ รูปแบบ และความสำคัญของพิธีกรรมการละเล่นแก้มอ เพื่อมาเป็นข้อมูลสร้างสรรค์วิจัยทางด้านนาฏศิลป์ และในบทที่ 3 นี้ ผู้วิจัยจะกล่าวถึงรายละเอียดในหัวข้อ รูปแบบงานวิจัย การออกแบบงานวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และขั้นตอนในการดำเนินงานวิจัย ดำเนินการโดยนักศึกษาเป็นผู้คิดวิจัยและสร้างสรรค์ผลงานการแสดง

รูปแบบงานวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยด้วยรูปแบบงานวิจัย 2 รูปแบบ ได้แก่ วิจัยเชิงสร้างสรรค์ และวิจัยเชิงคุณภาพ มีรายละเอียดดังนี้

3.1.1 วิจัยเชิงสร้างสรรค์ วิจัยเชิงสร้างสรรค์เป็นรูปแบบการวิจัยที่ไม่ได้มีกำหนดแน่นอน ขึ้นอยู่กับความถนัดของผู้วิจัย ผู้วิจัยสามารถดำเนินการสร้างสรรค์งานวิจัยไปพร้อมกับขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลซึ่งจะทำให้กระบวนการทำวิจัย เกิดขึ้นและพัฒนาได้ รูปแบบวิจัยเชิงสร้างสรรค์ไม่มีรูปแบบที่แน่นอน ขึ้นอยู่กับการวางโครงสร้างงานวิจัยในรูปแบบที่ผู้วิจัยมีความถนัด โดยมุ่งเน้นกระบวนการที่ง่ายที่สุด ชัดเจนที่สุด รูปแบบงานวิจัยเชิงสร้างสรรค์ควรเป็นรูปแบบเฉพาะของผู้วิจัย แต่แต่ละบุคคล อาจจะมีโครงสร้างที่คล้ายกับผู้วิจัยก่อนหน้านี้ได้แต่พึงมีรูปแบบที่ผู้วิจัยสามารถอธิบายการทำงานวิจัยของตนเองได้ตามหลักเหตุผล

3.1.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ การวิจัยเชิงคุณภาพมุ่งเน้นข้อมูลทางด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ เป็นการแสวงหาความรู้โดยการพิจารณาปรากฏการณ์สังคมจากสภาพแวดล้อมตามความเป็นจริงในทุกมิติ เพื่อหาความสัมพันธ์ของปรากฏการณ์กับสภาพแวดล้อมนั้นใช้การสังเกตแบบมีส่วนร่วม และการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการเป็นวิธีการหลักในการเก็บรวบรวมข้อมูล เน้นการวิเคราะห์ข้อมูล โดยการตีความสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย งานวิจัยเชิงคุณภาพเป็นวิจัยที่มุ่งเน้นหาคำตอบจากเหตุการณ์นั้น ๆ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับศาสตร์มานุษยวิทยาและสังคมศาสตร์เป็นรูปแบบงานวิจัยเชิงพรรณนาหรือเชิงบรรยาย เน้นเก็บข้อมูลเชิงลึกโดยการลงพื้นที่ภาคสนาม การสัมภาษณ์

การลงมือปฏิบัติ นำข้อมูลดังกล่าวมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ เพื่อให้มาซึ่งข้อเท็จจริง ดังนั้นงานวิจัยเชิงคุณภาพเป็นการวิจัยในรูปแบบเชิงพรรณนาที่เกี่ยวข้องกับศาสตร์ มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สามารถเก็บรวบรวมข้อมูลได้หลากหลายมิติ เพื่อหาความสัมพันธ์ของปรากฏการณ์กับสภาพแวดล้อมในขณะนั้น

เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

การสร้างสรรคงานวิจัย เรื่อง “การสร้างสรรคงานนาฏศิลป์จากพิธีกรรม แก้มอ บ้านแสนสุข ตำบลห้วยแถลง อำเภห้วยแถลง จังหวัดนครราชสีมา” คณะผู้วิจัยได้เล็งเห็นถึงความสำคัญในการค้นหาข้อมูลด้วยเครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยที่หลากหลายต่อประเด็นต่างๆ ซึ่งประโยชน์ต่อผู้วิจัยให้ได้รับข้อมูลรอบด้านในประเด็นที่ผู้วิจัยต้องการค้นหาข้อมูลอีกทั้งยังได้ข้อมูลที่มีความเพียงพอต่องานวิจัยและประโยชน์อย่างยิ่งในการนำมาวิเคราะห์ให้เหมาะสม

3.2.1 การสำรวจข้อมูลทางเอกสาร

การสำรวจข้อมูลเชิงเอกสารเป็นการรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยโดยค้นคว้าจากหนังสือ บทความ งานวิจัยที่มีอยู่ก่อนหน้า เป็นข้อมูลที่มีลักษณะเป็นลายลักษณ์อักษร มีการเผยแพร่เป็นที่น่าเชื่อถือ และเป็นที่ยอมรับ โดยมีประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

3.2.1.1 ประวัติความเป็นมาและสภาพทั่วของจังหวัดนครราชสีมา ผู้วิจัยค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลจากเอกสารต่าง ๆ

3.2.1.2 ประวัติความเป็นมาและสภาพทั่วของอำเภห้วยแถลง ผู้วิจัยค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลจากเอกสารต่าง ๆ

3.2.1.3 ประวัติความเป็นมาของกลุ่มชาติพันธุ์ไทยกวยที่อาศัยอยู่ในอำเภห้วยแถลง ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลจากหนังสือ และเอกสารต่างๆ

3.2.1.4 เอกลักษณะและความสำคัญของพิธีกรรมการละเล่นแก้มอ ผู้วิจัยค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร

3.2.1.5 องค์ประกอบในการสร้างสรรคงานวิจัย คณะผู้วิจัยค้นคว้า และรวบรวมข้อมูลจากเอกสารต่าง ๆ ที่มีความเกี่ยวข้องกับองค์ประกอบในการ สร้างสรรคงานวิจัยจากเอกสารต่าง ๆ

3.2.2 สื่อสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อวิจัย ในการศึกษาครั้งนี้ คือ สื่อที่มีความทันสมัยมีความเกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งระบบการบันทึกงาน แก้มอ จัดเก็บข้อมูลในรูปแบบต่าง ๆ คอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยีเครือข่าย ผู้วิจัยได้ใช้สื่อสารสนเทศในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยเฉพาะอย่างยิ่งการศึกษาผลงานการสร้างสรรคงานวิจัยที่ผู้วิจัยเห็นว่ามีความเกี่ยวข้องกับหัวข้องานวิจัยทั้งในยูทูป เฟซบุค และกูเกิ้ล อีกทั้งผู้วิจัยได้ใช้สื่อสารสนเทศในการค้นคว้าหาข้อมูลทางวิชาการ ซึ่งสื่อสารสนเทศเหล่านี้จะช่วยอำนวยความสะดวก เพิ่มความรวดเร็วในการรวบรวมข้อมูล และได้ข้อมูลที่มีความหลากหลายในประเด็นต่าง ๆ ของผู้วิจัย

3.2.3 การสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องกับงานวิจัย การสัมภาษณ์เป็นอีกหนึ่งเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยที่จะทำให้ผู้วิจัยได้รับความรู้จากผู้เชี่ยวชาญในประเด็นที่ผู้วิจัยให้ความสนใจ โดยข้อมูลที่ได้รับจะมีความตรงประเด็นที่ต้องการหาคำตอบข้อมูลและข้อมูลจะมีความทันสมัยจากผู้ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย

การสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายในงานวิจัยฉบับนี้ คือ ผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับพิธีกรรมกล่อม โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเด็นเรื่องความสำคัญของพิธีกรรม ลำดับชั้นพิธีกรรม ข้อจำกัดของพิธีกรรม อุปกรณ์ประกอบพิธี รวมถึงการแต่งกายของชุมชนและผู้ประกอบพิธี

ตารางที่ 3.1 ลงพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูล

ครั้งที่	วันที่ลงพื้นที่	สถานที่
1	9 ธันวาคม 2563	104/1 หมู่ 13 บ้านแสนสุข ต.ห้วยแถลง อ.ห้วยแถลง จ.นครราชสีมา
2	9 ธันวาคม 2563	28 หมู่ 13 บ้านแสนสุข ต.ห้วยแถลง อ.ห้วยแถลง จ.นครราชสีมา
3	9 ธันวาคม 2563	174 หมู่ 8 บ้านแสนสุข ต.ห้วยแถลง อ.ห้วยแถลง จ.นครราชสีมา

ที่มา : คณะผู้วิจัย. 2564

ในงานวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการเลือกบุคคลผู้ให้สัมภาษณ์โดยผู้วิจัยจะคัดเลือกจากผู้ที่มีความรู้ในเรื่องนั้นๆ ในประเด็นต่างๆที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยฉบับนี้ การมีประสบการณ์ และความเชี่ยวชาญของผู้ถูกสัมภาษณ์ ดังตารางที่ 3.2

ตารางที่ 3.2 ตารางผู้ให้สัมภาษณ์

ลำดับ	ชื่อ-สกุล ผู้ให้สัมภาษณ์	ตำแหน่ง	หัวข้อที่ให้สัมภาษณ์	วันที่สัมภาษณ์
1	นางทุเรียน แสงเพชร	ครูบาใหญ่พิธีแก้ ลมอ	ข้อมูลของพิธีกรรม ลำดับพิธี อุปกรณ์	9 ธันวาคม 2563
2	นางวัลลภา จุม ผา	ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านแสน สุข	ประสบการณ์การชมพิธีกรรม	9 ธันวาคม 2563
3	นายบุญโสม แสงเพชร	กำนันหมู่บ้านบ้าน แสนสุข	ประวัติของหมู่บ้าน ข้อมูล พิธีกรรม ประสบการณ์ชม พิธีกรรม	9 ธันวาคม 2563

ตารางที่ 3.2 ตารางผู้ให้สัมภาษณ์

ที่มา : คณะผู้วิจัย. 2564

ขั้นตอนในการดำเนินงานวิจัย

3.3.1 เลือกประเด็น/หัวข้อวิจัย

3.3.2 นำเสนอหัวข้อวิจัย

3.3.3 ศึกษาค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลสื่อสารสนเทศอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

3.3.4 ลงพื้นที่ภาคสนาม สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญและรวบรวมเอกสาร ใครงาน ตำรา
ของข้อมูล

3.3.5 วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการพัฒนารูปแบบและ
แนวคิดในการสร้างสรรค์งานวิจัย

3.3.6 นำข้อมูลที่ได้มาสร้างสรรค์การทำวิจัย ออกแบบเพลง ออกแบบเครื่องแต่งกาย
ออกแบบท่ารำ

3.3.7 ฝึกซ้อมการแสดง

3.3.8 ขั้นตอนตรวจสอบผลงานโดยให้ผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านนาฏศิลป์
ตรวจสอบและประเมิน พร้อมกับเสนอแนะ และให้แนวทางในการปรับปรุงพัฒนาผลงานสร้างสรรค์
ให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

3.3.9 นำข้อเสนอแนะมาแก้ไขปรับปรุง

3.3.10 แสดงผลงานโดยมีการประเมินจากการสัมภาษณ์ ชักถาม และตอบ
แบบสอบถาม

3.3.11 นำข้อมูลจากการพัฒนาผลงานสร้างสรรค์การทำวิจัยทั้งหมด มาประเมิน
วิเคราะห์ สังเคราะห์ออกมาเป็นบทองค์ความรู้ และสรุปผล

3.3.12 จัดทำเอกสารการวิจัยซึ่งผ่านการ ตรวจสอบและประเมินจากคณะกรรมการ
ผู้เชี่ยวชาญ และผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านนาฏศิลป์ และจัดพิมพ์เป็นรูปเล่มงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

ตารางที่ 3.3 ขั้นตอนการดำเนินงาน

ที่	ขั้นตอนการดำเนินงานวิจัย	ระยะเวลาในการดำเนินงาน (2563-2565)																
		ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.
1	เลือกประเด็น/หัวข้อวิจัย	→																
2	นำเสนอหัวข้อวิจัย		→															
3	ลงพื้นที่ภาคสนาม สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ และรวบรวมเอกสาร ครงงาน ตำราของ ข้อมูล			→														
4	วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการพัฒนารูปแบบ และแนวคิดในการสร้างสรรค์ผลงาน การแสดง			→														
5	นำข้อมูลที่ได้มาสร้างสรรค์ผลงาน การแสดง ออกแบบเพลง ออกแบบเครื่องแต่งกาย ออกแบบท่ารำ							→										

ที่มา : ผู้วิจัย. 2564

ตารางที่ 3.3 ขั้นตอนการดำเนินงาน(ต่อ)

ที่	ขั้นตอนการดำเนินงานวิจัย	ระยะเวลาในการดำเนินงาน (2563-2565)																	
		ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	
6	ฝึกซ้อมการแสดง																		
7	ขั้นตอนตรวจสอบผลงานโดยให้ผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านนาฏศิลป์ตรวจสอบและประเมิน พร้อมข้อเสนอแนะ และให้แนวทางในการปรับปรุงพัฒนาผลงานสร้างสรรค์ให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น																		
8	นำข้อเสนอแนะมาแก้ไขปรับปรุง																		
9	แสดงผลงานโดยมีการประเมินจากการสัมภาษณ์ ชักถาม และตอบแบบสอบถาม																		
10	นำข้อมูลจากการพัฒนาผลงานสร้างสรรค์ทั้งหมด																		

ที่มา : ผู้วิจัย. 2564

ตารางที่ 3.3 ขั้นตอนการดำเนินงาน(ต่อ)

ที่	ขั้นตอนการดำเนินงานวิจัย	ระยะเวลาในการดำเนินงาน (2563-2565)																	
		ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	
10 ต่อ	สังเคราะห์ออกมาเป็นบทองค์ความรู้และสรุปผล																		
11	จัดทำเอกสารการวิจัยซึ่งผ่านการตรวจสอบและประเมินจากคณะกรรมการผู้เชี่ยวชาญ และผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านนาฏศิลป์และจัดพิมพ์เป็นรูปเล่มวิจัยฉบับสมบูรณ์																		

ที่มา : ผู้วิจัย. 2564

ตารางที่ 3.4 ขั้นตอนการดำเนินงานด้านการออกแบบการแสดง

วัน/เดือน/ปี	ขั้นตอนการดำเนินงาน
1-8 ธันวาคม 63	นำเสนอความก้าวหน้าจากรายวิชาวิจัยและเลือกหัวข้อในการสร้างสรรค์งานวิจัย
8-15 ธันวาคม 63	ลงพื้นที่ศึกษาข้อมูลนำเสนอโครงร่างและแนวทางการทำวิจัย
15 ธันวาคม 63	นำเสนอเนื้อหา 3 บท
29 ธันวาคม 63	นำเสนอการแสดง 15 %
12 มกราคม 64	เครื่องแต่งกาย/เพลง 50 %
19 มกราคม 64	นำเสนอการแสดง 50 %
26 มกราคม 64	ปรับปรุงแก้ไขงานแสดง

ที่มา : คณะผู้วิจัย. 2564

ตารางที่ 3.4 ขั้นตอนการดำเนินงานด้านการออกแบบการแสดง(ต่อ)

2 กุมภาพันธ์ 64	นำเสนอการแสดง 70 %
วัน/เดือน/ปี	ขั้นตอนการดำเนินงาน
9 กุมภาพันธ์ 64	ส่งเนื้อหา บทที่ 4
16 กุมภาพันธ์ 64	การแสดง 100 % (ในห้องเรียน)
13 มีนาคม 64	นำเสนอคณะกรรมการภายนอก 100% และนำเสนอต่อชุมชน
16 มีนาคม 64	สรุปงานการแสดง จัดเตรียมข้อมูลเพื่อทำรูปเล่มวิจัยให้สมบูรณ์

ที่มา : คณะผู้วิจัย. 2564

สรุปบท

วิธีการดำเนินการวิจัยเรื่อง “การสร้างสรรคงานนาฏศิลป์จากพิธีกรรมแก้ลมอ บ้านแสนสุข ตำบลห้วยแถลง อำเภอห้วยแถลง จังหวัดนครราชสีมา” ที่ผู้วิจัยได้อธิบายในบทที่ 3 ถึงการศึกษากระบวนการและวิธีการในการดำเนินการวิจัยต่าง ๆ อันประกอบด้วย รูปแบบงานวิจัยที่ผู้วิจัยได้ใช้ รูปแบบการวิจัยเชิงสร้างสรรค์ และการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้การตั้งคำถามในงานวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อหารูปแบบการสร้างสรรคงานวิจัยตามองค์ประกอบการสร้างสรรค์การแสดงทั้ง 6 ประการได้แก่ แนวคิดการแสดง การออกแบบบทการแสดง นักแสดง ลีลาท่ารำ การออกแบบเสียง/เพลง เครื่องแต่งกาย และอุปกรณ์ เครื่องมือต่าง ๆ ในการค้นหาข้อมูลทั้งจากการสำรวจข้อมูลเชิงเอกสารการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย สื่อสารสนเทศ และประสบการณ์ของผู้วิจัยซึ่งทำให้งานวิจัยในครั้งนี้มีความชัดเจนและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และขั้นตอนในการดำเนินงานวิจัย จะนำไปสู่กระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลในบทที่ 4 อันจะประกอบไปด้วยหัวข้อการวิเคราะห์ข้อมูล ดังจะกล่าวในบทต่อไป

บทที่ 4

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในบทที่ 3 ถึงการศึกษากระบวนการวิธีการในการดำเนินการวิจัยต่าง ๆ อันประกอบด้วย รูปแบบงานวิจัยที่ผู้วิจัยได้ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงสร้างสรรค์ และการวิจัยเชิงคุณภาพ มีวัตถุประสงค์เพื่อหา รูปแบบการสร้างสรรค์ผลงานการแสดงตามองค์ประกอบการแสดงทั้ง 6 ประการ ได้แก่ แนวคิดการแสดง นักแสดง ลิลาท่ารำ การออกแบบเสียงเพลง เครื่องแต่งกาย และอุปกรณ์ประกอบการแสดง เครื่องมือต่าง ๆ ในการค้นหาข้อมูลทั้งจากการสำรวจข้อมูลเชิงเอกสาร การสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้อง สื่อสารสนเทศ การสังเกตการณ์สำรวจข้อมูลภาคสนาม และประสบการณ์ของผู้วิจัยซึ่งทำให้งานวิจัยในครั้งนี้มีความชัดเจนและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ขั้นตอนการดำเนินงานวิจัย บทที่ 4 ผู้วิจัยจะได้กล่าวถึงรายละเอียดในหัวข้อ แนวคิดในการสร้างสรรค์การแสดง วิเคราะห์ท่ารำ วิเคราะห์เครื่องดนตรี วิเคราะห์เครื่องแต่งกาย วิเคราะห์การแปรแถว วิเคราะห์นักแสดง

แนวคิดในการออกแบบการแสดง

จากการสร้างสรรค์ผลงานการแสดงชุด แก้มอกอนกุย เป็นการแสดงที่ได้รับแรงบันดาลใจมาจากการรักษาอาการเจ็บป่วยของชาติพันธุ์กุย ที่อาศัยอยู่หมู่บ้านแสนสุข ตำบลห้วยแถลง อำเภอห้วยแถลง จังหวัดนครราชสีมา โดยเป็นพิธีกรรมที่เรียกว่า แก้มอก เป็นการรักษาอาการเจ็บป่วยด้วยเสียงดนตรี ซึ่งพิธีกรรมที่ปฏิบัติจริงจะใช้เวลาประมาณ 1 วัน 1 คืน มีช่วงของพิธีกรรมแบ่งเป็นหลายช่วง เช่น ยกขันครู ถวายของเช่นไหว้ ตัดแพรวไล่สิ่งชั่วร้าย คล้องช้างคล้องม้า เรียกขวัญ กินบายศรี แห่งของขึ้นบ้าน แห่ดอกไม้ช่วงเช้า แต่คณะผู้วิจัยได้เจาะจงยกเฉพาะช่วงพิธีกรรมรักษา ช่วงพิธีคล้องช้างคล้องม้า การเรียกขวัญและการแห่ของรักษาของผู้ป่วยซึ่งมีความโดดเด่นและสามารถถ่ายทอดความเป็นเอกลักษณ์ของพิธีกรรมนำมาวิเคราะห์และออกแบบการแสดงนาฏศิลป์นิพนธ์ ชุดแก้มอกอนกุย เพราะเป็นช่วงสำคัญที่สุดของพิธีกรรม คณะผู้วิจัยจึงได้นำข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับพิธีกรรมแก้มอกมาเสนอการแสดงในรูปแบบของนาฏศิลป์พื้นบ้านสร้างสรรค์ ผ่านนักแสดงหญิงจำนวน 9 คน โดยมีการนำเสนอรูปแบบแนวคิด 2 ครั้ง ดังต่อไปนี้

การแสดงแบ่งออกเป็น 3 ช่วง ได้แก่

ช่วงที่ 1 เป็นการรำตีบทตามคำร้องกล่าวถึงประวัติความเป็นมาของพิธีกรรมแก้มอก และขั้นตอนแรกของพิธีแก้มอก โดยมีครูบาใหญ่เป็นผู้กล่าวทำพิธี

ช่วงที่ 2 การคล้องช้างคล้องม้า ซึ่งช้างม้าเปรียบเสมือนสมบัติของพิธีแก้ลมอ ครุบาใหญ่ สื่อถึงนายพราน ผู้ป่วยสื่อถึงช้างม้า โดยจะมีการลักขโมยม้าโดยผู้ที่รับบทเป็นโจรมาทำการขโมยม้าและช้างไปซ่อนไว้ตาม 4 มุมเมือง จากนั้น ผู้ประกอบพิธีจะเรียกนายพรานออกไปตามหาเมื่อเจอ ครุบาใหญ่จะเป็นผู้ไปคล้องกลับคืนมาเมื่อทำพิธี ซึ่งจัดขึ้นเพื่อเสริมบารมีให้กับผู้ป่วย

ช่วงที่ 3 พิธีบายศรีสู่ขวัญเป็นขั้นตอนการสร้างขวัญ ต่อด้วยจัดขบวนแห่ของรักษาของผู้ป่วย มีการรำดาบที่สื่อให้เห็นถึงความกล้าหาญและชาญชัย

การนำเสนอครั้งที่ 1 คณะผู้วิจัยได้รับคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษา เนื่องจากการแสดงมีเวลาที่จำกัดประกอบกับเนื้อหาของการแสดงที่ออกแบบค่อนข้างจะมีความยาวจึงอาจจะทำให้การแสดงไม่มาสารแสดงอยู่ภายในเวลาที่กำหนดได้อย่างลงตัว หรือถ้าแสดงอาจจะทำให้ผู้ชมเกิดความสับสนกับพิธีที่มีมากจนเกินไป อาจารย์ที่ปรึกษาจึงได้ให้คำแนะนำให้ปรับเปลี่ยนและตัดเนื้อหาบางอย่างออกเพื่อให้กระชับขึ้นและน่าติดตาม

การนำเสนอครั้งที่ 2 คณะผู้วิจัยได้รับคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาจึงได้ตัดเนื้อหาการแสดงบางส่วนออกเพื่อให้เกิดความกระชับ ผู้คนเข้าใจง่าย โดยแบ่งออกเป็น 3 ช่วงดังต่อไปนี้

ช่วงที่ 1 ช่วงที่หนึ่งเป็นการรำตีบทตามคำร้องกล่าวถึงประวัติความเป็นมาของพิธีกรรมแก้ลมอ และขั้นตอนแรกของพิธีแก้ลมอ โดยมีครุบาใหญ่เป็นผู้กล่าวทำพิธี

ช่วงที่ 2 การคล้องช้างคล้องม้า ซึ่งช้างม้าเปรียบเสมือนสมบัติของพิธีแก้ลมอ ครุบาใหญ่ สื่อถึงนายพราน ผู้ป่วยสื่อถึงช้างม้า จัดขึ้นเพื่อเสริมบารมีให้กับผู้ป่วย

ช่วงที่ 3 พิธีบายศรีสู่ขวัญเป็นขั้นตอนการสร้างขวัญ ต่อด้วยจัดขบวนแห่ของรักษาของผู้ป่วย เมื่อปรับเปลี่ยนการแสดงให้มีความเร็วขึ้นจึงทำให้การแสดงมีความราบรื่น ดูเข้าใจได้ง่าย โดยในการแสดงแต่ละช่วงจะสื่อถึงการดำเนินพิธีกรรมด้วยการรำรำ และอารมณ์การแสดงโดยมีครุบาใหญ่เป็นผู้นำในการประกอบพิธีกรรม และมีบริวารที่เรียกว่า “มอ” ปฏิบัติตามขั้นตอนของครุบาใหญ่ จนเสร็จพิธี และผู้วิจัยได้สรุปใช้แนวคิดนี้ในการสร้างสรรค์การแสดง

การออกแบบลีลาท่ารำในการแสดง

จากแนวคิดในการวิเคราะห์ข้อมูลออกมาเป็นรูปแบบในการแสดงนาฏศิลป์ที่สร้างสรรค์ขึ้นมาใหม่ ที่มีลีลาท่ารำที่อ่อนช้อยสวยงามตามการรำรำของผู้ประกอบพิธี ซึ่งพิธีแก้ลมอจะมีท่าที่เป็นเอกลักษณ์ ที่สื่อถึงความเชื่อเรื่องการบูชาผีบรรพบุรุษ การเข้าทรงที่มีความน่าตื่นตะลึงโดยได้นำเอาท่ากระโดด ท่ายกมือขึ้นเหนือศีรษะ และการเคลื่อนที่ไปมาของ มอ ที่เป็นผู้เข้าร่วมพิธีกรรมมาคิดสร้างสรรค์เป็นกระบวนท่ารำ พิธีคล้องช้างคล้องม้าโดยนำเอาท่าช้างและท่าม้าเข้ามาสร้างสรรค์เป็น

ท่ารำ ซึ่งแต่ละท่ามีความสำคัญที่เกิดขึ้นในพิธีคณะผู้วิจัยจึงได้รวบรวมท่ารำของพิธีกรรมมาสร้างสรรค์ให้เกิดความสวยงามแต่ยังคงท่าทางและอารมณ์ที่สื่อถึงการกระทำในพิธีกรรมตั้งแต่เริ่มการแสดงจนจบการแสดง ซึ่งจะมีช่วงการทำพิธีที่จะประยุกต์ท่ารำจากการเข้าทรงในพิธีกรรมจริงที่จะสื่อจากอารมณ์ของนักแสดง ครูบาใหญ่ที่ทำพิธีและผู้ที่เกี่ยวข้อง สอดคล้องกับแนวคิดของคณะผู้วิจัยจึงสามารถสรุปและนำเสนอออกมาเป็นสาระสำคัญในการแสดงนาฏศิลป์ ซึ่งผู้วิจัยได้วิเคราะห์การแสดงออกมาเป็นสามช่วง โดยช่วงแรกผู้วิจัยจะใช้กระบวนการท่ารำตีบทตามคำร้องกล่าวถึงประวัติความเป็นมาของพิธีกรรมแก้มอนในช่วงนี้ จุดเด่นอยู่ที่ผู้ช่วยโดยผู้วิจัยได้ออกแบบให้ผู้ช่วยทำการแสดงด้วยอาการตัวสั่นเพื่อให้เกิดความสมจริง จากนั้นต่อด้วยการนำของรักษาของผู้ป่วยออกมาตามลำดับโดยมีครูบาใหญ่เป็นผู้นำทำพิธีมีกระบวนการท่ารำที่อ่อนโยนและแฝงด้วยความแข็งแกร่งทั้งในด้านการสื่อสารจากร่างกายและการส่งสายทางสายตา จากนั้นเข้าสู่พิธีการรักษาผู้ป่วยโดยครูบาใหญ่จะเริ่มทำพิธีคณะผู้วิจัยได้ออกแบบให้ มอ ซึ่งเป็นผู้เข้าร่วมพิธี โนม้ตัวลงกับพื้น สื่อถึงความเคารพต่อครูบาใหญ่ที่กำลังกล่าวทำพิธีและรำตีบทตามคำร้องเพื่อเป็นตัวกลางในการสื่อสารระหว่างมนุษย์และผีบรรพบุรุษ และต่อด้วยช่วง การล้อมช้างคล้องม้า ที่มีความสนุกสนาน เมื่อเสร็จพิธีจะมีการบายศรีสู่ขวัญโดยออกแบบท่ารำตีบทตามคำร้อง เชิญขวัญให้เข้าร่างกาย และต่อด้วยการรำดาบและแห่ของรักษาของผู้ป่วย โดยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลและมีแนวคิดที่เป็นท่าเอกลักษณ์สำคัญดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.1 วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อนำมาการสร้างสรรค์เพลงและท่ารำ

ที่	รูปภาพ	ท่ารำ	ความหมายของท่ารำ
1			เป็นการสื่อถึงการเคารพสิ่งศักดิ์สิทธิ์หรือครูบาอาจารย์ที่ตนนับถือ และเป็นการอัญเชิญวิญญาณของบรรพบุรุษให้เข้ามาสิงสู่ในร่างกาย
2			สื่อถึงการรำรำของผีบ้านผีบรรพบุรุษที่เข้ามาสิงสู่ในร่างกายแล้ว

ที่	รูปภาพ	ท่ารำ	ความหมายของท่ารำ
3			สื่อถึงการรำรำอากัปกิริยาของช้างที่เกี่ยวข้องในพิธีคล้องช้างคล้องม้า
4			สื่อถึงการรำรำอากัปกิริยาของม้าที่เกี่ยวข้องในพิธีคล้องช้างคล้องม้า

ที่มา : คณะผู้วิจัย. 2564

การออกแบบดนตรีและบทเพลงประกอบการแสดง

การสร้างสรรค์ดนตรี คณะผู้วิจัยได้ศึกษาเกี่ยวกับพิธีกรรมแกลมอ ซึ่งในการประกอบพิธีกรรมจะใช้ดนตรีในการดำเนินพิธีกรรมโดยใช้แคนกลองพินและเครื่องดนตรีประกอบจังหวะ ซึ่งสำเนียงของดนตรีจะบ่งบอกถึงกลุ่มชาติพันธุ์ คณะผู้วิจัยจึงได้แบ่งออกเป็น 3 ช่วง

ช่วงที่ 1

เป็นการกล่าวคำพญา พูดถึงประวัติความเป็นมาของพิธีกรรมแกลมอ มีการผสมผสานเสียงแคนเพื่อสื่อให้เห็นถึงวิถีชีวิตของชาวกายที่มีความเชื่อเรื่องผี ช่วงของพิธีกรรมผู้วิจัยจึงได้หยิบยกเอาสำเนียงเพลงและสำเนียงการขับลำของครุบาใหญ่มาใช้ในการสร้างสรรค์ดนตรีซึ่งสำเนียงเพลงนั้นเป็นเอกลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์ที่อาศัยอยู่ในบ้านแสนสุขตำบลให้แกลงอำเภอห้วยแกลงจังหวัดนครราชสีมา

ช่วงที่ 2

เป็นช่วงของการคล้องช้างคล้องม้า ผู้วิจัยจึงได้สร้างสรรค์ดนตรีให้มีจังหวะที่ตื่นเต้นเพื่อให้เห็นถึงความสนุกสนานของการคล้องช้างคล้องม้า

ช่วงที่ 3

คือช่วงของพิธีบายศรีสู่ขวัญ ผู้วิจัยได้นำคำพจนานุกรมสร้างสรรค์ ซึ่งเป็นการกล่าวเรียกขวัญของผู้ป่วยให้กลับมา ต่อด้วยการแห่ขบวนของรักษาในการดนตรีผู้วิจัยจึงเลือกใช้ดนตรีที่มีทำนองนุ่มนวล เพื่อสื่อให้เห็นว่า พิธีกรรมได้เสร็จสิ้นลงแล้ว

การสร้างสรรค์บทเพลงเพื่อใช้ในการประกอบการแสดงผู้วิจัยได้นำเครื่องดนตรีอีสานใต้โดยใช้ทำนองและสำเนียงเพลงแบบชาติพันธุ์กูย มาใช้ในการบรรเลงเพลงประกอบการแสดงในรูปแบบการแสดงนาฏศิลป์สร้างสรรค์พื้นบ้านโดยนำเครื่องดนตรีที่นำมาใช้ในการสร้างสรรค์บทเพลงประกอบไปด้วย

1. แคน

เป็นเครื่องดนตรีชนิดหนึ่งโดยใช้ไม้ซางขนาดต่าง ๆ ประกอบเข้ากับเป็นตัวแคน มีลิ้นโลหะทำให้เกิดเสียงจากการที่ลมผ่านลิ้นโลหะไปตามลำไม้ที่เป็นลูกแคน

ภาพที่ 4.1 : แคน

ที่มา : sites.google.com.ออนไลน์. 2560

2. พิณ

เป็นเครื่องดนตรีประเภทดีด มีรูปร่างคล้ายกีตาร์มีสามสาย บรรเลงโดยการดีดด้วยวัสดุที่เป็นแผ่นบาง เช่น ไม้ไผ่เหลา

ภาพที่ 4.2 : พิณ

ที่มา : sites.google.com.ออนไลน์. 2558

3. กลองกันตรึม

เป็นเครื่องดนตรีประเภทกลอง ที่ทำด้วยหนังและไม้ซุดกลาง ขลุ้งหน้าด้านหนึ่งด้วยหนังตึงให้ตึงด้วยเชือก ใช้ตีประกอบจังหวะ

ภาพที่ 4.3 : กลองกันตรึม

ที่มา : tkapp.tkpark.or.th.ออนไลน์. 2560

4. ฉิ่ง

ฉิ่ง เป็นเครื่องดนตรีประกอบจังหวะ ทำด้วยทองเหลือง หล่อหนา ปากผายกลม 1 ชุด มี 2

ฝา

ภาพที่ 4.4 : ฉิ่ง

ที่มา : pirun.ku.ac.th.ออนไลน์. 2552

5. ฉาบ

ฉาบเป็นเครื่องดนตรีประเภทตี ทำด้วยโลหะคล้ายฉิ่ง แต่หล่อให้บางกว่า เวลาบรรเลงใช้ 2 ฝ่ามาตีกระทบกันให้เกิดเสียงตามจังหวะ เมื่อฉาบทั้งสองข้างกระทบกันขณะตีประกบกันก็ จะเกิดเสียง ฉาบ แต่ถ้าตีแล้วเปิดเสียงก็ได้ยินเป็น แฉ่ง แฉ่ง แฉ่ง เป็นต้น

ภาพที่ 4.5 : ตวง

ที่มา : tminstrument.wordpress.com.ออนไลน์. 2554

การออกแบบเครื่องแต่งกาย

จากการศึกษาผู้วิจัยพบว่า เครื่องแต่งกายเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่สำคัญในการแสดงที่จะช่วยเสริมการแสดงให้มีความน่าสนใจมากยิ่งขึ้น ทำให้ผู้ชมเข้าใจถึงแนวคิด ความหมายในการสร้างสรรค์ผลงาน คณะผู้วิจัยจึงศึกษาข้อมูล เพื่อสนับสนุนการออกแบบเครื่องแต่งกายประกอบการแสดง ซึ่งรูปแบบของเครื่องแต่งกายนั้น คณะผู้วิจัยได้ออกแบบเครื่องแต่งกายตามหลักเหตุผลและให้สอดคล้องกับแนวคิดการแสดงชุด “แก้มอ กอนกยู” ได้ออกแบบเครื่องแต่งกายออกเป็น 2 แบบ ดังนี้คือ

- ชุดนางรำแบบที่ 1 นักแสดงสวมเสื้อแขนกระบอกสีดำสามส่วน หมวกโบสีขาวพาดที่ไหล่ขวาแล้วอ้อมด้านหลังปล่อยชายด้ายซ้าย นุ่งผ้าถุงไหมสีม่วง ทรงผมดอกกระพุ่มเล็กคาดผมด้วยด้ายมงคลสามสี สวมเครื่องประดับเงิน ดังภาพ
- ชุดนางรำแบบที่ 2 นักแสดงสวมเสื้อแขนกระบอกสีดำสามส่วน หมวกโบสีขาวพาดที่ไหล่ขวาแล้วอ้อมด้านหลังปล่อยชายด้ายซ้าย นุ่งผ้าถุงไหมสีเขียวแก่ ทรงผมดอกกระพุ่มเล็กคาดผมด้วยด้ายมงคลสามสี สวมเครื่องประดับเงิน ดังภาพ

จากการศึกษาข้อมูลค้นคว้าผู้วิจัยได้ และได้รับแรงบันดาลใจในการออกแบบชุดการแสดง โดยนำเอาชุดชนชนพื้นเมืองของชาติพันธุ์ไทยกูย ที่มีความเชื่อว่าสีดำคือสีแห่งโชค และประกอบกับวิถีชีวิตของชาวบ้านคือการเลี้ยงหม่อนไหมจึงได้ออกแบบชุดเพื่อนำเสนอเป็นชุดประกอบการแสดงจำนวน 2 โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

โดยมีขั้นตอนการออกแบบชุดเครื่องแต่งกายดังนี้

1. ออกแบบการแต่งกายครั้งที่ 1

ภาพที่ 4.6 : ออกแบบเครื่องแต่งกายชุดนางรำแบบที่ 1
ที่มา : คณะผู้วิจัย. 2563

ภาพที่ 4.7 : ออกแบบเครื่องแต่งกายชุดนางรำแบบที่ 2
ที่มา : คณะผู้วิจัย. 2563

2. ออกแบบการแต่งกายครั้งที่ 2

จากการที่คณะผู้วิจัยได้ออกแบบเครื่องแต่งกายครั้งที่ 1 ได้รับคำแนะนำให้ดำเนินการเปลี่ยนสีผ้าถุงเป็นสีเขียวแก่และเลือกวิธีนุ่งผ้าสไบให้เหมาะสม สวยงาม

ภาพที่ 4.8 ออกแบบเครื่องแต่งกายชุดนางรำ

ที่มา : คณะผู้วิจัย. 2563

ภาพที่ 4.9 ออกแบบเครื่องแต่งกายชุดครูบาใหญ่แบบที่ 1

ที่มา : คณะผู้วิจัย. 2563

ภาพที่ 4.10 ออกแบบเครื่องแต่งกายชุดครุบาใหญ่แบบที่ 2

ที่มา : คณะผู้วิจัย. 2563

3. ออกแบบการแต่งกายครั้งที่ 3

จากการที่คณะผู้วิจัยได้ออกแบบเครื่องแต่งกายครุบาใหญ่แบบที่ 1 และแบบที่ 2 เสนอในครั้งที่ 2 ได้รับคำแนะนำจากการใส่สไบสีแดงเสื้อสีดำ และสไบสีดำเสื้อสีแดงส้มอิฐ เปลี่ยนไปเป็นชุดสีเดียวกันกับนางรำ แต่ให้แตกต่างในเรื่องการแสดง

ภาพที่ 4.11 ออกแบบเครื่องแต่งกายชุดครุบาใหญ่

ที่มา : คณะผู้วิจัย. 2563

ชุดครูบาใหญ่และชุดนางรำ นักแสดงสวมเสื้อแขนกระบอกสีดำสามส่วน หม่สไบสีขาว นุ่ง
ผ้าถุงไหมสีเขียวเข้ม ทรงผมดอกกระพุ่มเล็ก ทัดใบเล็บครุฑ คาดผมด้วยด้ายมงคลสามสี สวม
เครื่องประดับเงิน ดังภาพ

โดยมีขั้นตอนการออกแบบชุดเครื่องแต่งกายดังนี้

ตารางที่ 4.2 เครื่องแต่งกาย ชุดแก้ลมอ กอนกูป

ลำดับ	รูปภาพ	ชื่อภาพ	คำอธิบาย
1		เสื้อแขนกระบอก	เสื้อคอกลมแขนกระบอกสีดำ สามส่วน
2		ผ้าถุง	ผ้าถุงไหมสีเขียวแก่ ลายอัน ลุยซิม ต่อเชิงผ้าถุงสีดำ และ ต่อหัวซิ่นสีแดง
3		ผ้าสไบ	ผ้าสไบยกดอกลายลูกแก้วสี ขาวนวล

ที่มา : คณะผู้วิจัย. 2563

ตารางที่ 4.3 เครื่องประดับ ชุดแก้ลมอ กอนกวย (ต่อ)

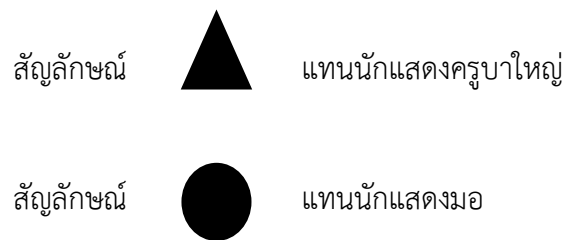
ลำดับ	รูปภาพ	ชื่อภาพ
1		<p>ด้ายมงคลสามสี ประกอบไปด้วย สีน้ำเงิน สีแดง และสีขาว</p>
2		<p>ต่างหูเงิน (กระจอนหู)</p>
3		<p>สร้อยลูกปัดโลหะสีเงิน</p>
4		<p>กำไลเงิน</p>

ที่มา : คณะผู้วิจัย. 2563

รูปแบบการแปรแถว

การแสดงชุด แก้มอ กอนกวย ใช้ผู้แสดงเป็นผู้หญิงจำนวน 9 คน มาแสดงในรูปแบบนาฏศิลป์พื้นบ้านสร้างสรรค์ สื่อถึงการร่ายรำของพิธีกรรม โดยมีครูบาใหญ่เป็นผู้นำในการประกอบพิธีกรรมและมีบริวารที่เรียกว่ามอ ปฏิบัติตามขั้นตอนของครูบาใหญ่

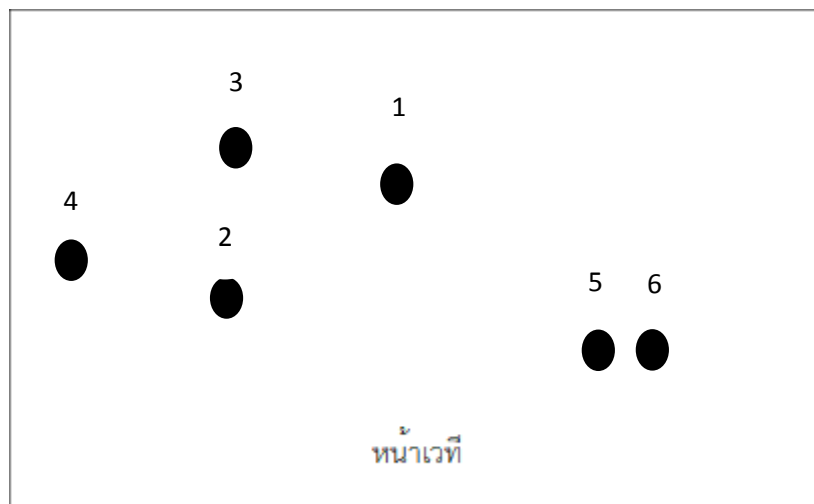
การแสดงชุดแก้มอ กอนกวย เป็นการแสดงที่ประกอบไปด้วยนักแสดงผู้หญิงโดยรูปแบบการแสดงจะเริ่มต้นด้วยนักแสดงหญิง 4 ออกมาโพสท่าที่แต่ละคนเพื่อจะรำตีบทตามคำร้องเกี่ยวกับพิธีกรรมแก้มอนักแสดงหญิงอีก 2 คนอยู่ฝั่งตรงข้าม ทำท่ารำคล้ายคนป่วยและมีอีกคนคอยดูแลตามด้วยนักแสดงอีก 3 คน รำออกมาพร้อมเตรียมของเข้าพิธี จากนั้นรำสื่อให้ เห็นถึงการร่ายรำของพิธีกรรม โดยมีครูบาใหญ่เป็นผู้นำในการประกอบพิธีกรรมและมีบริวารที่เรียกว่ามอ ปฏิบัติตามขั้นตอนของครูบาใหญ่ เริ่มต้นจากการรักษาผู้ป่วย คล้องผ้าคล้องข้าง บายศรีสู่ขวัญ และแห่ของขึ้นบ้านตามลำดับ ดังนี้

หมายเลข	1	นางสาวพรรณนิภา แสงสว่าง
หมายเลข	2	นางสาวภัทราวดี ดอดกระโทก
หมายเลข	3	นางสาวภัทรภรณ์ ดวงชิน
หมายเลข	4	นางสาวชนนีวรรณ สุวรรณิกา
หมายเลข	5	นางสาวศิริินภา ขาวฉลาด
หมายเลข	6	นางสาวอารีรัตน์ มนปาน
หมายเลข	7	นางสาวอักษรา สุทธาศิริ
หมายเลข	8	นางสาวชลดา ประเสริฐวงษา
หมายเลข	9	นางสาวรัสวดี แก้วโก

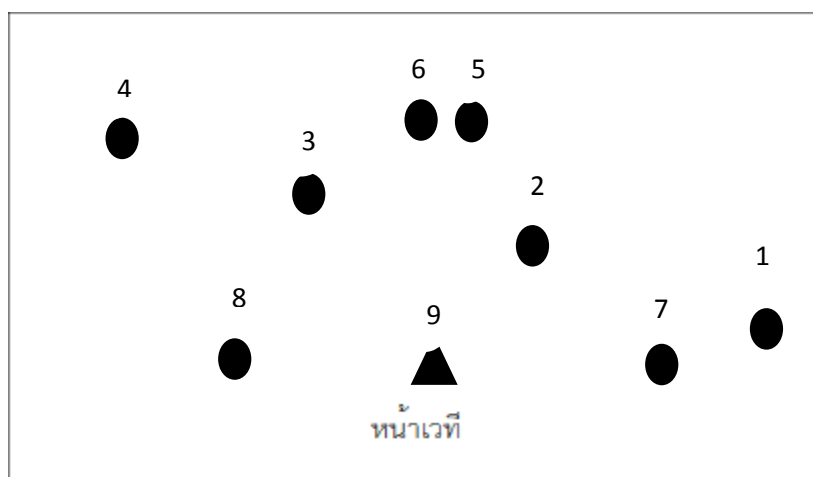
หมายเหตุ

หน้าเวที

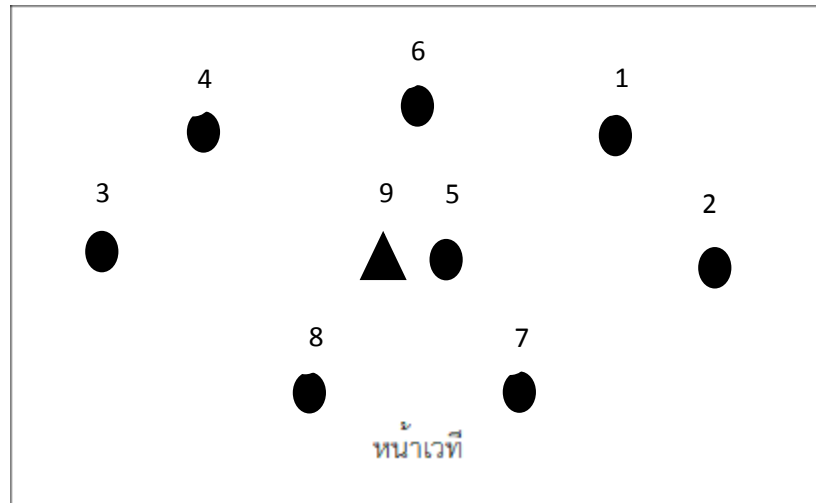
ภาพที่ 4.12 : รูปแบบการแปรแถวที่ 1

ที่มา : คณะผู้วิจัย. 2564

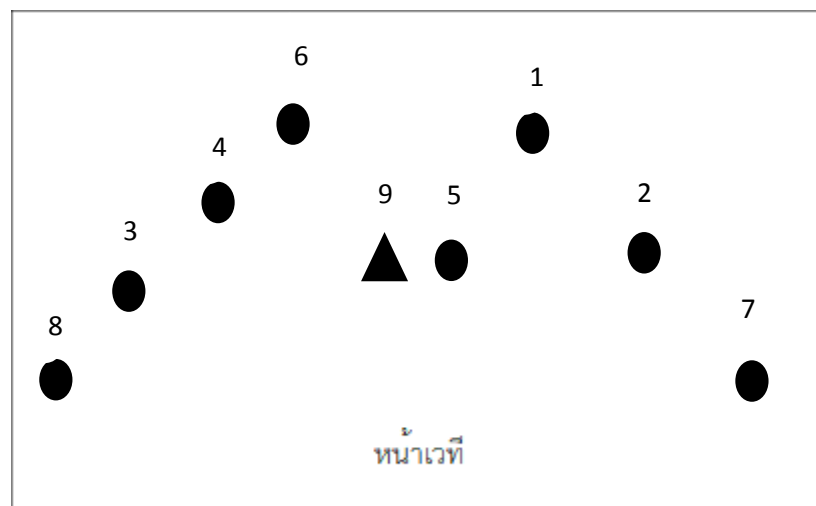
ภาพที่ 4.13 : รูปแบบการแปรแถวที่ 2

ที่มา : คณะผู้วิจัย. 2564

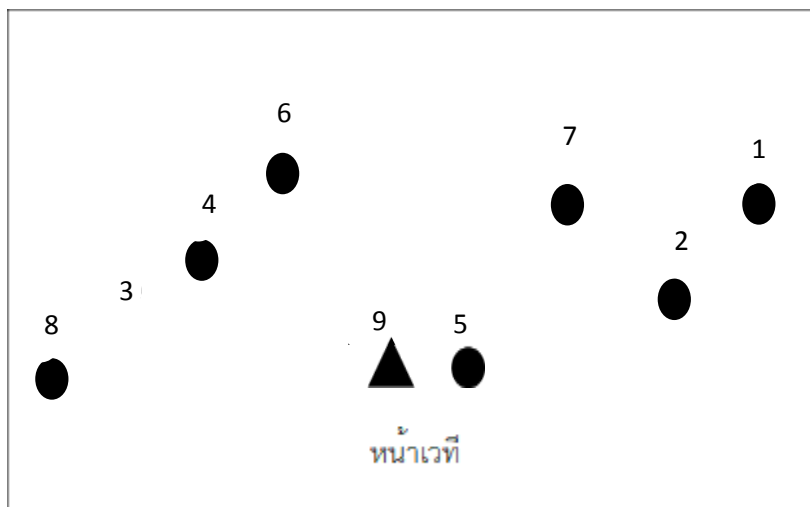
ภาพที่ 4.14 : รูปแบบการแปรแถวที่ 3

ที่มา : คณะผู้วิจัย. 2564

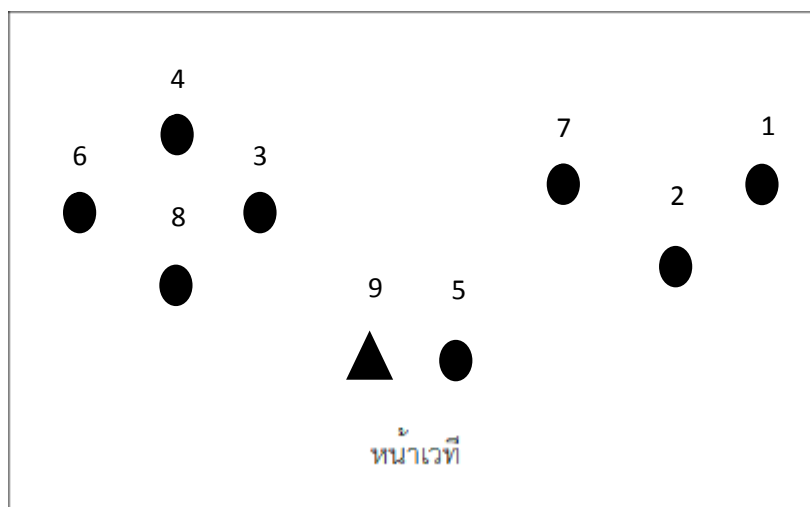
ภาพที่ 4.15 : รูปแบบการแปรแถวที่ 4

ที่มา : คณะผู้วิจัย. 2564

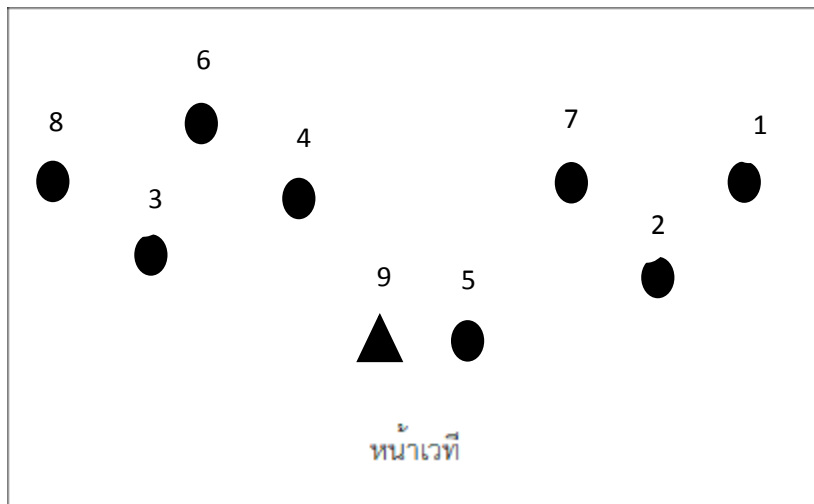
ภาพที่ 4.16 : รูปแบบการแปรแถวที่ 5

ที่มา : คณะผู้วิจัย. 2564

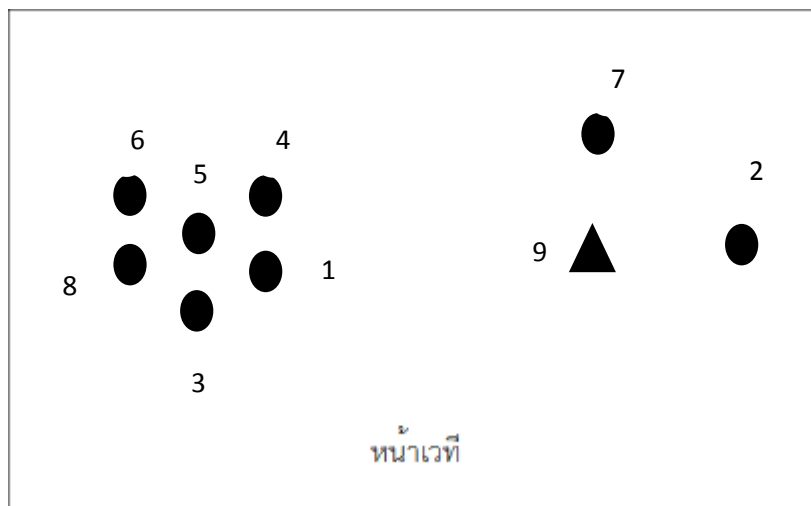
ภาพที่ 4.17 : รูปแบบการแปรแถวที่ 6

ที่มา : คณะผู้วิจัย. 2564

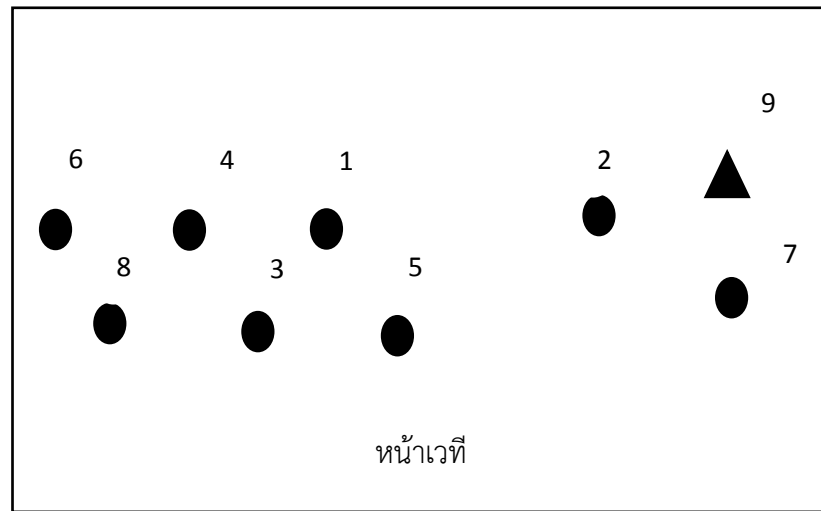
ภาพที่ 4.18 : รูปแบบการแปรแถวที่ 7

ที่มา : คณะผู้วิจัย. 2564

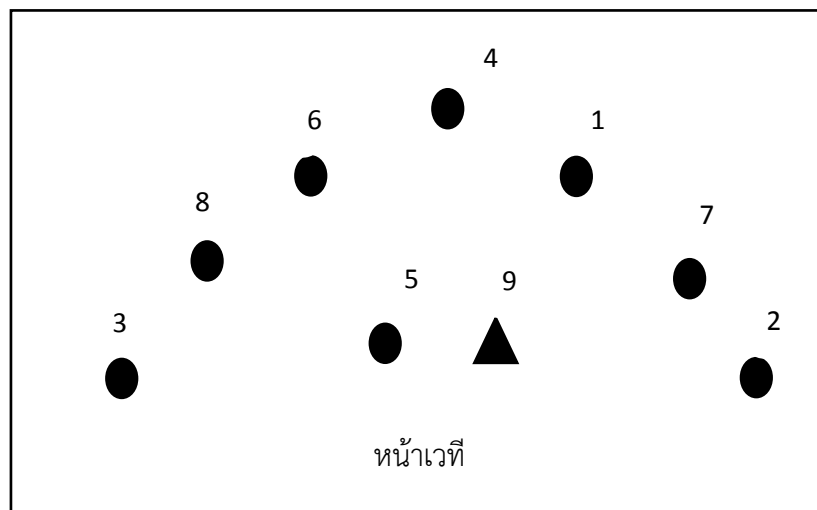

ภาพที่ 4.19 : รูปแบบการแปรแถวที่ 8

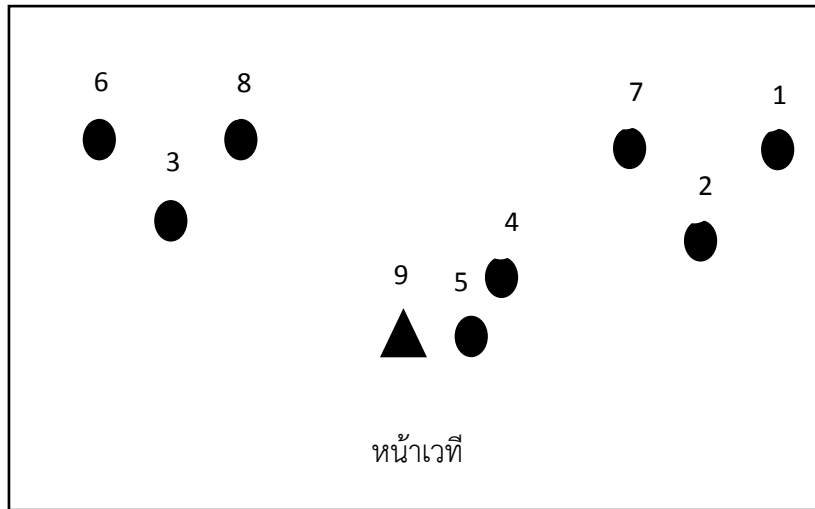
ที่มา : คณะผู้วิจัย. 2564

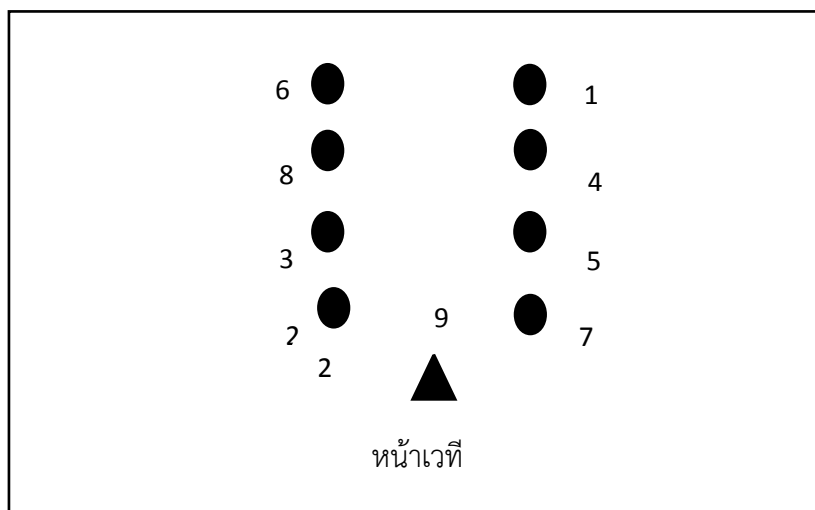
ภาพที่ 4.20 : รูปแบบการแปรแถวที่ 9
ที่มา : คณะผู้วิจัย. 2564

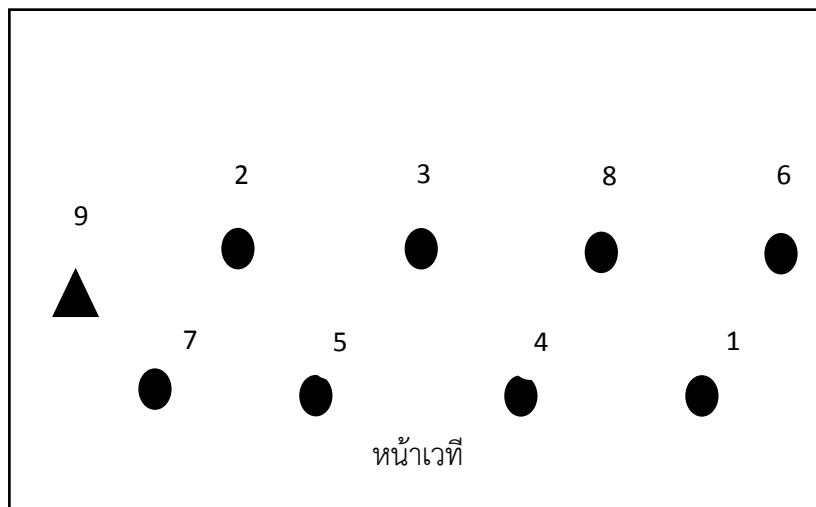
ภาพที่ 4.21 : รูปแบบการแปรแถวที่ 10
ที่มา : คณะผู้วิจัย. 2564

ภาพที่ 4.22 : รูปแบบการแปรแถวที่ 11
ที่มา : คณะผู้วิจัย. 2564

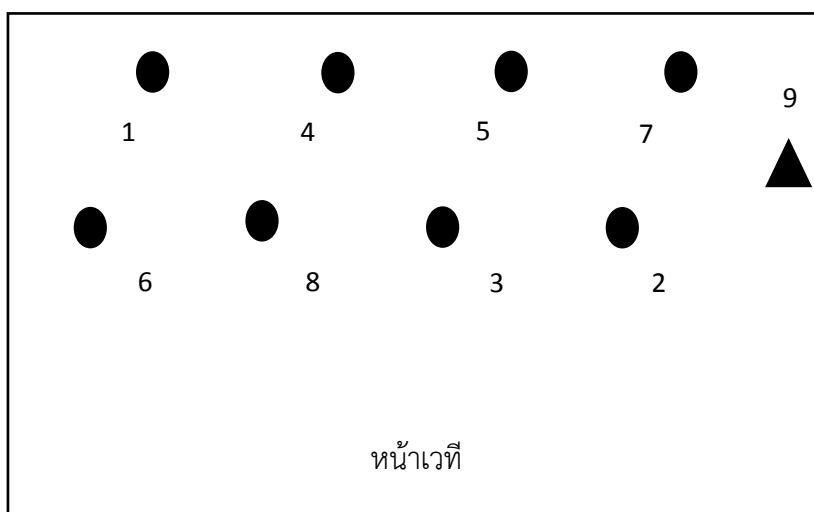

ภาพที่ 4.23 : รูปแบบการแปรแถวที่ 12
ที่มา : คณะผู้วิจัย. 2564

ภาพที่ 4.24 : รูปแบบการแปรแถวที่ 13

ที่มา : คณะผู้วิจัย. 2564

ภาพที่ 4.25 : รูปแบบการแปรแถวที่ 14

ที่มา : คณะผู้วิจัย. 2564

การคัดเลือกนักแสดง

การคัดเลือกนักแสดงนั้นผู้วิจัยได้คัดเลือกนักแสดงหญิงล้วนเพื่อให้แสดงออกถึงหญิงสาวชวากุญหรือกวย ที่มีความสง่างามและแข็งแกร่ง แต่ก็ยังแฝงด้วยความอ่อนโยนของกุลสตรี โดยเฉพาะผู้เป็นครูบาใหญ่จะต้องมีความเป็นผู้นำและสามารถแสดงทักษะในเรื่องการถ่ายทอดอารมณ์ ความรู้สึก

ของครูบาใหญ่ที่จะต้องเป็นผู้นำในการประกอบพิธี และที่สำคัญนักแสดงทุกคนจะต้องมีทักษะและการมีความพร้อมที่จะเรียนรู้ฝึกฝน มีความตั้งใจ มีเวลาในการมาซ้อม มีความรับผิดชอบในหน้าที่ มีความพร้อมในด้านรูปร่างและความพร้อมในทางร่างกายและจิตใจ จนสามารถที่จะปฏิบัติในทุกๆด้านให้ออกมามีประสิทธิภาพสูงสุด มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ตนเองได้รับมอบหมาย และมาสรรถท่อมถ่ายทอดความรู้สู่บุคคลอื่นและเป็นงานที่แสดงออกให้เห็นถึงความงดงามในเชิงศิลปะอีกด้วย

การคัดเลือกนักแสดงในการแสดงชุด”แก้มลอ กอนกวย” ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้คำนึงถึงความสามารถของผู้แสดงที่มีทักษะพื้นฐานทางการแสดงนาฏศิลป์พื้นบ้าน มุ่งเน้นการคัดเลือกนักแสดงหญิงที่มีรูปร่าง สมส่วน ผู้วิจัยได้คัดเลือกนักแสดงทั้งหมด 9 คน โดยทั้งหมดเป็นนักศึกษาสาขาวิชานาฏศิลป์ ผู้วิจัยจึงเลือกมาเป็นนักแสดงในครั้งนี้

ภาพที่ 4.26 : นักแสดงนาฏศิลป์นิพนธ์ แก้มลอ กอนกวย

ที่มา : คณะผู้วิจัย. 2564

อุปกรณ์การแสดง

การสร้างสรรค์ชุดการแสดงในครั้งนี้ คณะผู้วิจัยได้ศึกษาขั้นตอนและกระบวนการของพิธีกรรม พบว่า ในการทำพิธีกรรมแก้ลมม็ออุปกรณ์ที่ใช้ในการประกอบพิธีกรรมแก้ลมม็อ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงวัฒนธรรมความเป็นอยู่และวิถีชีวิตที่เกิดจากความเชื่อเรื่องผี มีการบูชาด้วยของและอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่มีความสำคัญ ประกอบด้วย

1. กระบุง ใช้ในการเป็นฐานวางหิ้งทำพิธีแก้ลมม็อเพื่อยกระดับให้สูงจากพื้น
2. กระตังใช้สำหรับวางอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ใช้ในการประกอบพิธีแก้ลมม็อ
3. หิ้งม็อ คืออุปกรณ์ที่สำคัญของพิธี ซึ่งในหิ้งม็อประกอบไปด้วยข้างม้า เปรียบเสมือนสมบัติของม็อ ใช้ในช่วงของการคล้องข้างคลองม้าปราสาทผึ้ง เปรียบเสมือนที่อยู่อาศัยของบรรพบุรุษและครูบาอาจารย์ ฝ่ายหนึ่งใจ เปรียบเสมือนเชือกประก่า ใช้สำหรับคล้องข้างคลองม้า ดาบ คืออาวุธของม็อเรือ เปรียบเสมือน ยานพาหนะของม็อ
4. ชั้นร่ห่า ประกอบไปด้วยกรวยดอกไม้ ห้าคู่เทียนหนึ่งเล่มเงิน 12 บาทซึ่งใช้ในการบูชาบรรพบุรุษและครูบาอาจารย์
5. เครื่องสมมาหรือเครื่องบรรณาการประกอบไปด้วยผ้าไหมผ้าสไบ หมอน ผ้าขาวใช้ในการเป็นเครื่องรับขวัญของบรรพบุรุษและครูบาอาจารย์
6. ชั้นน้ำมนต์ ให้สำหรับ ขจัดปัดเป่าสิ่งชั่วร้ายที่เข้ามาในร่างของผู้ป่วย

ภาพที่ 4.27 : อุปกรณ์ประกอบการแสดงนาฏศิลป์นิพนธ์ แก้ลมม็อ กอนกวย
ที่มา : คณะผู้วิจัย. 2564

ภาพที่ 4.28 : การแสดงร่วมกับอุปกรณ์ในพิธีแก้ลมอ

ที่มา : คณะผู้วิจัย. 2564

สรุปบท

การวิเคราะห์ข้อมูลการแสดงชุด “แก้ลมอ กอนกวย” ผู้วิจัยได้อธิบายในบทที่ 4 ถึงแนวคิดในการสร้างสรรค์การแสดง การวิเคราะห์ท่ารำ วิเคราะห์เครื่องดนตรี วิเคราะห์เครื่องแต่งกาย วิเคราะห์การแปรแถว วิเคราะห์นักแสดง และวิเคราะห์อุปกรณ์ที่ใช้ในการแสดง อันจะนำไปสู่กระบวนการสร้างสรรค์ผลงานการแสดง ที่จะปรากฏในบทที่ 5 ต่อไป

บทที่ 5

บันทึกท่ารำ

ในบทที่ 4 ผู้วิจัยได้กล่าวถึงรายละเอียดในหัวข้อ แนวคิดในการสร้างสรรค์การแสดง วิเคราะห์ ท่ารำ วิเคราะห์เครื่องดนตรี วิเคราะห์เครื่องแต่งกาย วิเคราะห์การแปรแถว วิเคราะห์นักแสดง นำไปสู่กระบวนการสร้างสรรค์ผลงานการแสดงที่จะปรากฏในบทที่ 5 ซึ่งจะประกอบไปด้วยการอธิบายท่ารำการแสดงชุด แก้วมอ กอนกวย

อธิบายท่ารำ

คณะผู้วิจัยได้จัดทำกรนำเสนอผลงานการสร้างสรรค์ตามกระบวนการทางนาฏศิลป์ซึ่งมีขั้นตอนในการนำเสนอผลงานในการออกแบบผลงาน โดยคณะผู้วิจัยได้ทำการคิดสร้างสรรค์ผลงานการแสดงที่มีลักษณะลีลาท่ารำและการแปรแถวดังต่อไปนี้

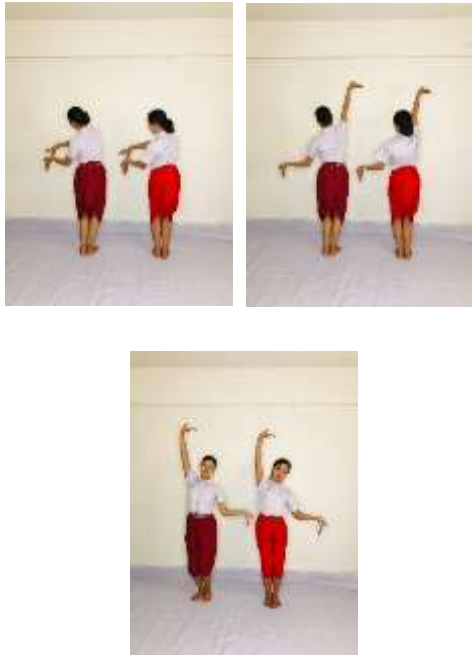
ตารางที่ 5.1 อธิบายท่ารำการแสดงชุด แก้วมอ กอนกวย

ลำดับ	เนื้อร้อง	ภาพท่ารำ	อธิบายท่ารำ
1.	(ดนตรี)		ทิศ: หน้า เท้า: โปสตร์ท่ารำ มือ: โปสตร์ท่ารำ ศีรษะ: โปสตร์ท่ารำ
2.	เสพยีนก้อง เสียงกลองดนตรี		ทิศ: หน้า เท้า: คนนั่งนั่งคุกเข่า คนยืนยืน เหลื่อมเท้าซ้าย มือ: มือขวาหยิบจับปักข้าง มือซ้ายตรงวงล่าง ศีรษะ: เอียงขวา

ลำดับ	เนื้อเรื่อง	ภาพท่ารำ	อธิบายท่ารำ
3.	พินแค้นขับห่าน พิธี		ทิศ: หน้า เท้า: ก้าวขวา มือ: กรีดนิ้ว วนมือขึ้น-ลง ศีรษะ: เอียงมองมือ
4.	แก้ลมอู่บัวได้		ทิศ: ซ้าย เท้า: ก้าวซ้าย มือ: วาดมือขึ้นระดับศีรษะแล้ว กำมือ ศีรษะ: ก้มเล็กน้อย
5.	นางคนเจ็บป่วยไข้		ทิศ: หน้า เท้า: เท้าเดิม มือ: ไหว่มือระดับหน้าตัก ศีรษะ: ก้มเล็กน้อย
6.	ลมพัดก่อ		ทิศ: หน้า เท้า: เท้าเดิม มือ: ยกแขนขึ้นกรีดนิ้ว โยกไป ข้างซ้ายและขวา ศีรษะ: เอียงตามมือ

ลำดับ	เนื้อเรื่อง	ภาพท่ารำ	อธิบายท่ารำ
7.	จิ้งมีเหตุจึงแต่งยอ		ทิศ: ซ้าย45องศา เท้า: เท้าเดิม มือ: ทำบัวบาน ศีรษะ: ตรง
8.	ทรงอ้อช่วย ดอกไม้		ทิศ: ซ้าย45องศา เท้า: เท้าเดิม มือ: ไขว้ มีอระดับหน้าผาก ศีรษะ: ก้มเล็กน้อย
9.	ไก่เหล่าเข้าแมน คาย		ทิศ: ซ้าย45องศา เท้า: เท้าเดิม มือ: ผายมือออกไปด้านข้าง ระดับเอว ศีรษะ: ตรง
10.	แก้มอช่วยปิด ห้าย ให้อยู่ดีเฮือน สถาน		ทิศ: ซ้าย45องศา เท้า: เท้าเดิม มือ: มือซ้ายตั้งมือไปด้านหน้า มือขวาจับออกตัวตามแขนซ้าย แล้วสลับทำอีกข้าง ศีรษะ: เอียงตามมือวง

ลำดับ	เนื้อเรื่อง	ภาพท่ารำ	อธิบายท่ารำ
11.	พิธีกรรมโบราณ แต่นานมาแล้ว		ทิศ: ซ้าย45องศา เท้า: เท้าเดิม มือ: มือซ้ายทำวเอว มือขวาชี้ไป ด้านหลังระดับศีรษะ ศีรษะ: เอียงขวา
12.	แนวผีดำนำเชื้อ สืบเชื้ออับสาก่อ		ทิศ: ซ้าย45องศา เท้า: เท้าเดิม มือ: มือขวาทำวเอว มือซ้ายไว้ มือ ศีรษะ: เอียงขวามองมือ
13.	จึงเอ็นว่าแก้ลมอ ทรงอ้อช่วย ดอกไม้		ทิศ: หน้า เท้า: เท้าเดิม มือ: มือขวาตั้งมือระดับศีรษะ มือซ้ายตั้งวงล่าง ศีรษะ: เอียงขวา
14.	ปัวได้แมนพิธี ละเต้อ		ทิศ: หน้า เท้า: คนยืนเท้าเดิม คนนั่งพับ เพียบขวา มือ: ดึงจีบตั้งวงด้านข้างซ้าย ศีรษะ: เอียงตามมือ

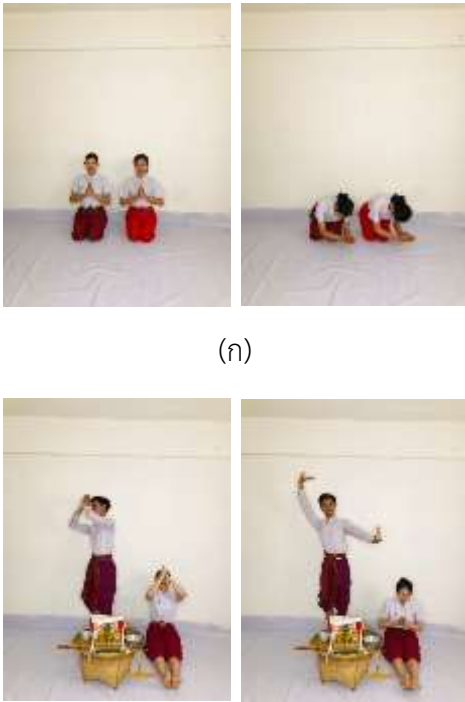
ลำดับ	เนื้อร้อง	ภาพท่ารำ	อธิบายท่ารำ
15.	(ดนตรี)		<p>ทิศ: หน้า</p> <p>เท้า: เดินย่อเท้า</p> <p>มือ: มือซ้ายแทงมือลงแขน</p> <p>ระดับเอว</p> <p>มือขวาจับที่ไหล่ หยิบจับ</p> <p>ด้านข้างซ้าย ดึงมาปล่อยจับ</p> <p>ด้านขวา ระดับเอว ม้วนจับตั้งวง</p> <p>กลาง</p> <p>ศีรษะ: เอียงตามมือขวา</p>
16.	(ดนตรี)		<p>ทิศ: หลัง, หน้า</p> <p>เท้า: ย่อเท้า</p> <p>มือ: มือซ้ายแทงมือลงแขน</p> <p>ระดับเอว มือขวาหยิบจับที่</p> <p>ข้อมือซ้าย ยกแขนขวาขึ้นปล่อย</p> <p>จับ แล้วม้วนจับเป็นมือวง</p> <p>ศีรษะ: เอียงซ้าย</p>

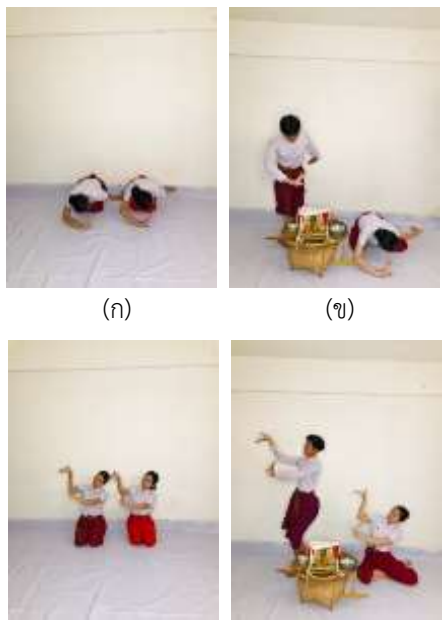
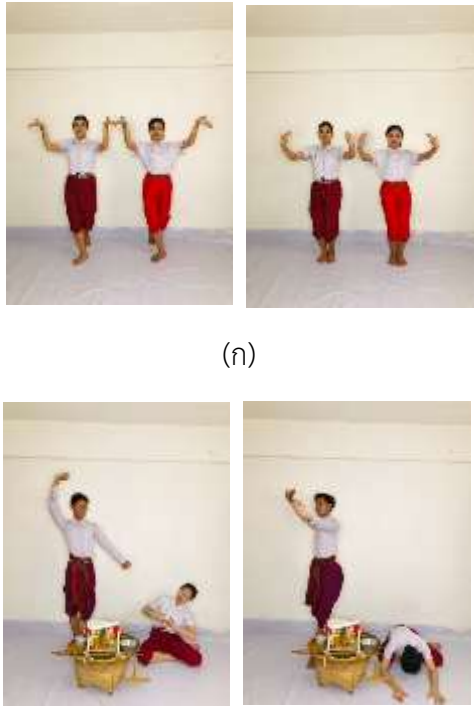
ลำดับ	เนื้อร้อง	ภาพท่ารำ	อธิบายท่ารำ
17.	(ดนตรี)		ทิศ: หน้า เท้า: ย่ำเท้าจังหวะเร็ว มือ: มือซ้ายท้าวเอว มือขวาตั้ง วงข้าง ออกซ้าย ศีรษะ: เอียงขวา
18.	(ดนตรี)	 <p style="text-align: center;">(ก)</p> <p style="text-align: center;">(ข)</p>	ทิศ: หน้า เท้า: ย่ำเท้า มือ: (ก)มือขวาจับหัวเข็มขัด มือ ซ้ายตั้งวงด้านข้าง ม้วนมือสลับ จับและตั้งวง (ข)มือขวาจับ มือซ้ายตั้งมือ ทำสลับจับและตั้งมือ แขน ยกขึ้นเหนือศีรษะ ศีรษะ: (ก)เอียงซ้าย (ข)ตรง

ลำดับ	เนื้อเรื่อง	ภาพท่ารำ	อธิบายท่ารำ
19.	(ดนตรี)	 <p data-bbox="858 797 895 831">(ก)</p> <p data-bbox="858 1189 895 1223">(ข)</p>	<p data-bbox="1134 349 1477 495">ทิศ: หันตามวงทวนเข็มนาฬิกา เท้า: (ก) ย่ำเท้าแล้วนั่งลงเข้าไม่ติดพื้น</p> <p data-bbox="1190 517 1294 551">(ข) ย่ำเท้า</p> <p data-bbox="1134 573 1485 719">มือ: (ก) มือขวาจับ มือซ้ายตั้งมือ ทำสลับจับและตั้งมือ แขนยกขึ้นเหนือศีรษะ</p> <p data-bbox="1134 741 1477 943">(ข) -ผู้ทำพิธี มือขวาจับหัวเข็มขัด มือซ้ายตั้งวงด้านข้าง ม้วนมือสลับจับและตั้งวง -ผู้ป่วย นั่งตัวสั้น</p> <p data-bbox="1134 965 1294 999">ศีรษะ: (ก) ตรง</p> <p data-bbox="1222 1021 1390 1055">(ข) เอียงมองมือ</p>

ลำดับ	เนื้อเรื่อง	ภาพท่ารำ	อธิบายท่ารำ
20.	(ดนตรี)		<p>ทิศ: หันตามวงทวนเข็มนาฬิกา</p> <p>เท้า: นั่งคุกเข่า</p> <p>มือ: ทำท่าลักษณะสอดสร้อยมาลาแปลง แต่ตั้งวงสูงเหนือศีรษะ</p> <p>ศีรษะ: เอียงตามมือวง</p>
21.	(ดนตรี)		<p>ทิศ: หันออกวง แล้วหันเข้าวง</p> <p>เท้า: นั่งคุกเข่า</p> <p>มือ: โยกมือขึ้นเป็นท่าบัวบาน แล้วจับม้วนเข้า ปล่อยจับวางมือแนบพื้น</p> <p>ศีรษะ: วางมือแนบพื้นแล้วก้มตัวและศีรษะหมอบที่พื้น</p>

ลำดับ	เนื้อเรื่อง	ภาพท่ารำ	อธิบายท่ารำ
22.	โอ โอ้ย น้อออ		ทิศ: เดินรอบวงข้างในทวนเข็มนาฬิกา เท้า: เดินย่อเท้าช้า มือ: ไชว์จีบแล้วม้วนออก ศีรษะ: เอียงซ้าย
23.	สาธุเต๋อ		ทิศ: เดินรอบวงข้างในทวนเข็มนาฬิกา เท้า: เดินย่อเท้าช้า มือ: ไหว้เหนือศีรษะ ศีรษะ: มองตามมือ
24.	เทวบุตรชั้นฟ้า เทวดาชั้นสี่ แม่ละก้อ ธรณีอยู่ พื้นเก่า ให้ผู้ข้าลงเล่น นำแน่เต๋อ		ทิศ: เดินรอบวงข้างในทวนเข็มนาฬิกา เท้า: เดินย่อเท้าช้า มือ: มือขวาจีบส่งหลัง มือซ้ายจีบม้วนออกเป็นตั้งวงหน้า สลับทำอีกข้าง ศีรษะ: เอียงมองมือ

ลำดับ	เนื้อเรื่อง	ภาพท่ารำ	อธิบายท่ารำ
25.	โอย้ได้.....		<p>ทิศ: เดินรอบวงข้างในทวนเข็มนาฬิกา</p> <p>เท้า: เดินย่อเท้าช้า</p> <p>มือ: เปลี่ยนผ้าสไบ มาผูกที่เอว</p> <p>ศีรษะ: ตรง</p>
26.	(ดนตรี)	 <p style="text-align: center;">(ก)</p> <p style="text-align: center;">(ข)</p>	<p>ทิศ: (ก) หันเข้าวง (ข) หน้า</p> <p>เท้า: (ก) นั่งทับเท้า (ข) -ผู้ทำพิธีกระโดด -ผู้ป่วยนั่งเหยียดขาไป ด้านหน้า</p> <p>มือ: (ก) พนมมือสับมือลงตาม จังหวะ ก้มและเงยเป็นรวบ วงรอบตัว (ข) -ผู้ทำพิธีพนมมือ และ ตั้งมือเป็นวง ใช้จังหวะเร็ว -ผู้ป่วยพนมมือสับมือลง ตัวสั้น ใช้จังหวะเร็ว</p> <p>ศีรษะ: เอียงตามมือ</p>

ลำดับ	เนื้อเรื่อง	ภาพท่ารำ	อธิบายท่ารำ
27.	(ดนตรี)	 <p>(ก)</p> <p>(ข)</p> <p>(ก)</p> <p>(ข)</p>	<p>ทิศ: (ก) หันเข้าวง (ข) ทิศหน้า</p> <p>เท้า: (ก) นั่งทับเท้า (ข) -ผู้ทำพิธียืนตบเท้า -ผู้ปวยนั่งพับเพียบ</p> <p>มือ: จีบเข้าแล้วม้วนออก แขน นาบขนานกับพื้น ทำขวา,ซ้าย มือขวาจีบม้วน ออก มือซ้ายตั้งวงต้อศอก ทำสลับขวา,ซ้าย ทำ ทั้งหมด3ชุด</p> <p>ศีรษะ: เอียงมองมือ</p>
28.	(ดนตรี)	 <p>(ก)</p> <p>(ข)</p>	<p>ทิศ: (ก) หันออกวง (ข) ทิศหน้า</p> <p>เท้า: (ก) หันออกวงกระทั่งเท้า แล้วย่อเท้า (ข) -ผู้ทำพิธีกระโดด -ผู้ปวยนั่งพับเพียบ</p> <p>มือ: (ก) โภยมือขึ้นเป็นท่าบัว บาน แล้วตั้งวงกลางเดาะ ข้อมือเบาๆ (ข)-ผู้ทำพิธีกำมือ มือขวา ยกขึ้นมือซ้ายยื่นไปด้านข้าง แล้วเปลี่ยนมือเป็นมือวง ทำ สลับซ้ายขวา -ผู้ปวยจีบเข้าที่อก แล้ว วาดมือไปกับพื้นขวาซ้าย</p> <p>ศีรษะ: (ก) ตรง (ข)เอียงตามมือ</p>

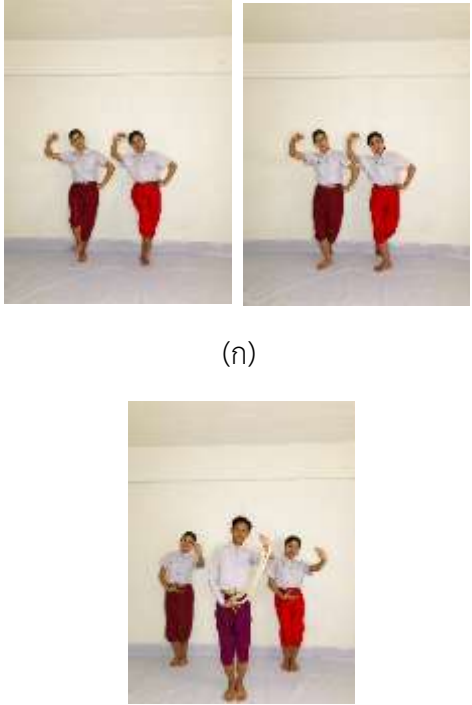
ลำดับ	เนื้อเรื่อง	ภาพท่ารำ	อธิบายท่ารำ
29.	(ดนตรี)	 <p style="text-align: center;">(ก)</p> <p style="text-align: center;">(ข)</p>	<p>ทิศ: หน้า</p> <p>เท้า: (ก) ย่ำเท้าเดิน</p> <p>(ข) -ผู้ทำพิธียืน -ผู้ปวยนั่งพับเพียบ</p> <p>มือ: (ก) มือซ้ายตั้งวง มือขวา แทงวงลงแล้วดันแขนออกไป ข้างๆ ทำสลับขวาซ้าย</p> <p>(ข) -ผู้ทำพิธีหยิบดาบไหว้ -ผู้ปวยไขว้มือจีบม้วน ออก3ครั้ง</p> <p>ศีรษะ: (ก) เอียงมองมือตั้ง</p> <p>(ข) ตรง</p>

ลำดับ	เนื้อเรื่อง	ภาพท่ารำ	อธิบายท่ารำ
30.	(ดนตรี)	 <p style="text-align: center;">(ก)</p> <p style="text-align: center;">(ข)</p>	<p>ทิศ: (ก)หน้า-หลัง (ข)หน้า</p> <p>เท้า: (ก)ย่ำจังหวะช้า (ข)ย่ำจังหวะเร็ว</p> <p>มือ: (ก)มือขวาตั้งวงบน มือซ้าย จับด้านข้างม้วนปล่อย แล้วจับ ไหล่ ยกแขนสูงปล่อยจับ เปลี่ยนทิศหน้า-หลัง มือซ้ายจับ ด้านข้างม้วนปล่อย มือขวาจับ ไหล่ ยกแขนสูงปล่อยจับ (ข)มือขวาส่งหลัง มือซ้าย ตั้งวง ดึงจับสลับทำอีกข้าง หมุน วงคู่กัน</p> <p>ศิระชะ: เอียงมองมือ</p>

ลำดับ	เนื้อเรื่อง	ภาพท่ารำ	อธิบายท่ารำ
31.	(ดนตรี)	 <p style="text-align: center;">(ก)</p> <p style="text-align: center;">(ข)</p>	<p>ทิศ: ซ้าย-ขวา</p> <p>เท้า: (ก) ย่ำเร็ว</p> <p>(ข) -ผู้ทำพิธีก้าวข้างซ้าย -ผู้ปวยนั่งตั้งขาซ้าย</p> <p>มือ: (ก) จีบข้างสะโพกสลับทำ ซ้ายขวา แล้วปล่อยจีบตั้งวง</p> <p>(ข) -ผู้ทำพิธีวาดดาบเหนือ ศีรษะผู้ปวย</p> <p>-ผู้ปวยจีบแล้ววาดแขน ออกด้านข้างสลับขวาซ้าย</p> <p>ศีรษะ: เอียงตามมือ</p>

ลำดับ	เนื้อเรื่อง	ภาพท่ารำ	อธิบายท่ารำ
32.	(ดนตรี)	<p>(ก)</p> <p>(ข)</p>	<p>ทิศ: ซ้าย-ขวา</p> <p>เท้า: (ก)นั่งเข้าไม่ติดพื้น (ข)กระโดดเล็กน้อย</p> <p>มือ: (ก)ม้วนมือออกด้านข้าง ลำตัว แล้วม้วนมือออกข้างหน้า ไขว้มือที่หน้าตัก แล้ววาดมือขึ้น ระดับหน้า</p> <p>(ข)-ผู้ทำพิธีวาดดาบ -ผู้ป่ายกำมือหลวมๆ ม้วนเข้าออก แล้วกำมือแน่นมือ ขวาเหนือศีรษะมือซ้ายที่เอว แล้วกระโดดรอบตัวและเปลี่ยน มือ</p> <p>ศีรษะ: เอียงตามมือ</p>

ลำดับ	เนื้อเรื่อง	ภาพท่ารำ	อธิบายท่ารำ
33.	(ดนตรี)	 <p style="text-align: center;">(ก)</p> <p style="text-align: center;">(ข)</p>	<p>ทิศ: หน้า</p> <p>เท้า: ย่ำเท้า</p> <p>มือ: (ก)ตั้งวงระดับเอววาดซ้าย ขวาตามจังหวะ</p> <p style="padding-left: 40px;">(ข)หยิบอุปกรณ์ไหว้ขึ้น แล้ววาดแขนซ้ายขวา</p> <p>ศีรษะ: เอียงตามมือ</p>
34.	(ดนตรี)	 <p style="text-align: center;">(ก) (ข)</p>	<p>ทิศ: หน้า</p> <p>เท้า: (ก)ยืนตามตำแหน่งแถว (ข)ย่ำเท้าหมุน</p> <p>มือ: (ก)ประกอบท่าเป็นท่าช้าง (ข)มือขวาป้องกันมือ ซ้ายแทงมือลงแขนระดับเอว หมุนแล้วสลับทำอีกข้าง</p> <p>ศีรษะ: เอียงตามมือ</p>

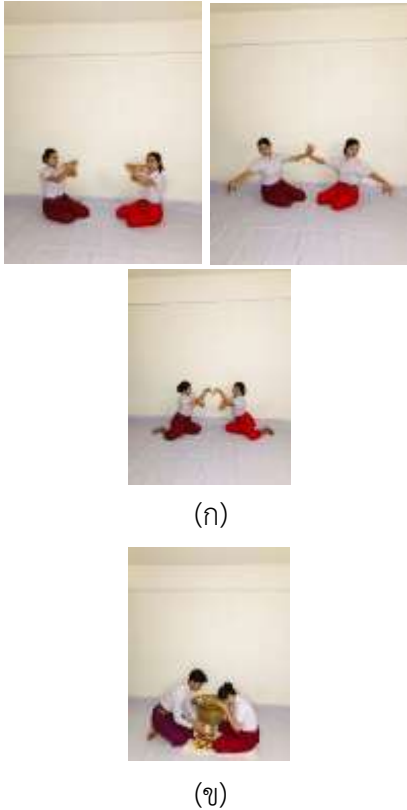
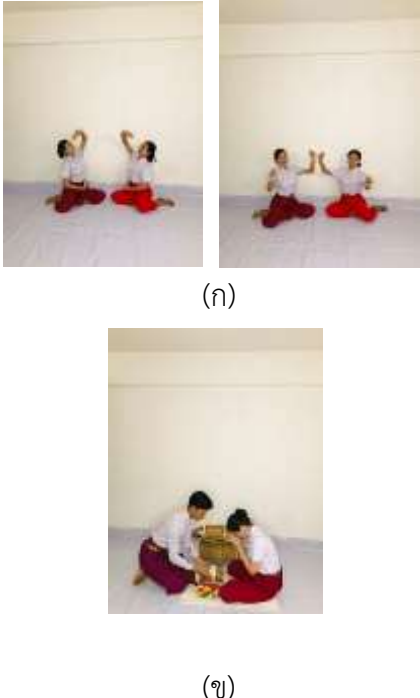
ลำดับ	เนื้อเรื่อง	ภาพท่ารำ	อธิบายท่ารำ
35.	(ดนตรี)	 <p style="text-align: center;">(ก) (ข)</p>	<p>ทิศ: หน้า</p> <p>เท้า: (ก)ชอยเท้า (ข)ย่ำเท้าจังหวะเร็ว</p> <p>มือ: (ก)กำมือทั้งสองข้างเป็นท่า ม้า (ข)มือซ้ายตั้งวง มือขวา แขนตั้ง หมุนเป็นวง แล้วหมุน กลับสลับทำอีกข้าง</p> <p>ศีรษะ: (ก)ตรง (ข)เอียงตามแขนตั้ง</p>
36.	(ดนตรี)	 <p style="text-align: center;">(ก)</p> <p style="text-align: center;">(ข)</p>	<p>ทิศ: หน้า</p> <p>เท้า: (ก)ยกขาแล้วกระโดด สลับ ขาขวาซ้าย วางขวาแล้วหมุนใช้ สะโพกเล็กน้อย (ข)ย่ำเท้าเร็ว</p> <p>มือ: (ก)กำมือ มือขวาระดับ ศีรษะ มือซ้ายท้าวเอว สลับทำ ขวาซ้าย (ข)ทำท่าสอดสร้อยมาลา ซ้ายขวา ศีรษะ: เอียงตามมือ</p>

ลำดับ	เนื้อเรื่อง	ภาพท่ารำ	อธิบายท่ารำ
37.	(ดนตรี)	 <p style="text-align: center;">(ก)</p> <p style="text-align: center;">(ข)</p>	ทิศ: หน้า ท่า: (ก) วิ่งชอยเท้า (ข) หมุน มือ: (ก) จับผ้าถุงที่หน้าขา (ข) -ผู้ทำพิธีจับด้ายตั้งวง -ผู้ปวยจับข้าง-ม้าชูขึ้น ศีรษะ: (ก) ตรง (ข) เอียงมองมือ
38.	(ดนตรี)	 <p style="text-align: center;">(ก)</p> <p style="text-align: center;">(ข)</p>	ทิศ: หน้า ท่า: (ก) กระโดดหมุน (ข) วิ่งซ้ายขวาไปทาง เดียวกัน มือ: (ก) กำมือ แขนขวายกขึ้นสูง มือซ้ายท้าวที่เอว (ข) ถืออุปกรณ์ ศีรษะ: (ก) ตรง (ข) เอียงตามมือ
39.	(ดนตรี)	 <p style="text-align: center;">(ก)</p> <p style="text-align: center;">(ข)</p>	ทิศ: หน้า ท่า: (ก) ก้าวขานอก (ข) วิ่งซ้ายขวาไปทาง เดียวกัน มือ: (ก) ท้าวเอวมือใน มือนอก ตั้งมือแล้ววาดแขนเข้าออก (ข) ถืออุปกรณ์ ศีรษะ: (ก) ลักคอง (ข) เอียงตามมือ

ลำดับ	เนื้อเรื่อง	รูปท่ารำ	อธิบายท่ารำ
40.	(ดนตรี)	 <p style="text-align: center;">(ก)</p> <p style="text-align: center;">(ข)</p>	<p>ทิศ: หน้า</p> <p>เท้า: (ก)เท้าเดิม (ข)-ผู้ทำพิธียื่น -ผู้ปวยนั่ง</p> <p>มือ: (ก)ประนมมือวนจากข้างใน ออกนอก (ข)ถืออุปกรณ์ ผู้ทำพิธี คล้องเชือกที่ข้อมือผู้ปวย</p> <p>ศีรษะ: (ก)เอียงมองมือ (ข)ตรง</p>
41.	(ดนตรี)	 <p style="text-align: center;">(ก)</p> <p style="text-align: center;">(ข)</p>	<p>ทิศ: หน้า</p> <p>เท้า: (ก)เดินเท้าด้วยท่านั่ง (ข)นั่งหันหน้าเข้ากัน</p> <p>มือ: (ก)ข้อมือไขว้กันระดับหน้า สลับจับและตั้งมือ (ข)-ผู้ทำพิธีสวมมงคล -ผู้ปวยนั่งพนมมือ</p> <p>ศีรษะ: (ก)เอียงมองมือ</p>
42.	สาธุดี ศรัทธาแม่่มือดี	 <p style="text-align: center;">(ก)</p> <p style="text-align: center;">(ข)</p>	<p>ทิศ: หน้า</p> <p>เท้า: นั่ง</p> <p>มือ: (ก)ไหว้ (ข)-ผู้ทำพิธีสวมมงคล -ผู้ปวยนั่งพนมมือ</p> <p>ศีรษะ: ก้มศีรษะตามมือ</p>

ลำดับ	เนื้อเรื่อง	ภาพท่ารำ	อธิบายท่ารำ
43.	มือเศรษฐีอมุด โสภ	 <p>(ก) (ข)</p>	<p>ทิศ: หน้า</p> <p>เท้า: นั่ง</p> <p>มือ: (ก) โยกมือขึ้นทำบัวบาน (ข) -ผู้ทำพิธีสวมนมงคล -ผู้ป่วยนั่งพนมมือ</p> <p>ศีรชะ: ตรง</p>
44.	โตกอันนี้แม่นโตก ไม้จันทร์	 <p>(ก) (ข)</p>	<p>ทิศ: หน้า</p> <p>เท้า: (ก) นั่งพับเพียบนอก (ข) -ผู้ทำพิธีนั่งทับสัน -ผู้ป่วยนั่งพับเพียบ</p> <p>มือ: (ก) จีบม้วนออกตั้งวง ด้านข้าง (ข) -ผู้ทำพิธีรดน้ำมนต์ -ผู้ป่วยนั่งพนมมือ</p> <p>ศีรชะ: (ก) เอียงเข้าวง (ข) ก้มเล็กน้อย</p>
45.	ชั้นอันนี้แม่นชั้น ไม้แก้ว ตกแต่งแล้วจึงได้ เอ็นขวัญมา	<p>(ก)</p> <p>(ข)</p>	<p>ทิศ: หน้า</p> <p>เท้า: (ก) นั่งพับเพียบนอก (ข) -ผู้ทำพิธีนั่งทับสัน -ผู้ป่วยนั่งพับเพียบ</p> <p>มือ: (ก) ทำท่าสอดสูงซ้ายขวา (ข) ผูกสายสินจัญที่ข้อมือ ผู้ป่วย</p> <p>ศีรชะ: (ก) เอียงมองมือ (ข) ก้มศีรชะเล็กน้อย</p>

ลำดับ	เนื้อเรื่อง	ภาพท่ารำ	อธิบายท่ารำ
46.	สาธุเดื่อ เทวบุตรอยู่ชั้นห้า เทวดาอยู่ชั้นสี่ มีแม่ธรณีอยู่พื้น ให้เจ้าหญิงรำแ เตื่อ	 <p>(ก)</p> <p>(ข)</p>	ทิศ: หน้า ท่า: นั่งพับเพียบนอก มือ: (ก)จับม้วนออก แล้วพนม มีอวนเข้าด้านใน จับม้วนออก แขนบมือที่พื้น (ข)ผูกสายสินจัญที่ข้อมือ ผู้ป่วย ศีรษะ: (ก)เอียงตามมือ (ข)ก้มศีรษะเล็กน้อย
47.	เขิญเดื่อ แม่ขวัญช่างและ ขวัญม้า	 <p>(ก)</p> <p>(ข)</p>	ทิศ: หน้า ท่า: (ก)นั่งพับเพียบนอก (ข)-ผู้ทำพิธีนั่งทับสัน -ผู้ป่วยนั่งพับเพียบ มือ: (ก)โกยมือขึ้น (ข)ผูกสายสินจัญที่ข้อมือ ผู้ป่วย ศีรษะ: (ก)ตรง (ข)ก้มศีรษะเล็กน้อย

ลำดับ	เนื้อเรื่อง	ภาพท่ารำ	อธิบายท่ารำ
48.	ชั้นแม่ขวัญอยู่ ในดงให้เจ้ามา ชั้นแม่ขวัญอยู่ ในป่าให้ เจ้าต่าว	 <p>(ก)</p> <p>(ข)</p>	<p>ทิศ: หน้า</p> <p>เท้า: (ก)นั่งพับเพียบนอก แล้ว เปลี่ยนพับเพียบใน</p> <p>(ข)-ผู้ทำพิธีนั่งทับส้น -ผู้ปวยนั่งพับเพียบ</p> <p>มือ: (ก)จับไขว้กันระดับหน้า ม้วนออกปล่อยจับ มือในตั้งวง มือนอกคว่ำจับตั้งเข้าปล่อยจับ แขนตั้งขึ้นระดับหน้า มือในต่อ ศอก</p> <p>(ข)-ผู้ทำพิธีถอดมงคล -ผู้ปวยไหวระดับ หน้าผาก</p> <p>ศีรษะ: (ก)มองตามมือ (ข)ก้มศีรษะเล็กน้อย</p>
49.	ให้เจ้าฟ้าวคินมา ว่ามาเยื่อขวัญเอ๋ย	 <p>(ก)</p> <p>(ข)</p>	<p>ทิศ: หน้า</p> <p>เท้า: (ก)นั่งพับเพียบใน</p> <p>(ข)-ผู้ทำพิธีนั่งทับส้น -ผู้ปวยนั่งพับเพียบ</p> <p>มือ: (ก)มือนอกจับหัวเข็มขัด มือในวาด วงสูง แล้ววางแขนที่ หน้าขา กำมือ แล้วโกยมือขึ้น แล้วกำมือระดับหน้าด้านข้าง</p> <p>(ข)-ผู้ทำพิธีหยิบอุปกรณ์ใส่ กระดิ่ง</p> <p>-ผู้ปวยไหว</p> <p>ศีรษะ: (ก)มองตามมือ (ข)ก้มศีรษะเล็กน้อย</p>

ลำดับ	เนื้อเรื่อง	ภาพท่ารำ	อธิบายท่ารำ
52 ต่อ		 <p style="text-align: center;">(ข)</p>	<p>(ข)-ผู้ทำพิธีรำดาบ -ผู้ถืออุปกรณ์ถือ ด้านซ้าย ศิระษะ: เอียงตามเท้าที่ย่ำ</p>
53.	(ดนตรี)		<p>ทิศ: ซ้าย เท้า: ก้าวหมุนสลับที่ มือ: จีบไขว้หลัง ปล่อยเป็นท่า เพียงไหล่ จีบไขว้ระดับหน้า วาดมือปล่อยเป็นวงกลาง จ้วง จีบคว้ามือนอก หมุนตัวปล่อย มือตั้งฉากระดับหน้า มือนอก ต่อศอก แล้วจีบม้วนมือในวงที่ หน้าขา ศิระษะ: ตรง ถ้าจ้วงจีบมือมอง</p>

ลำดับ	เนื้อเรื่อง	ภาพท่ารำ	อธิบายท่ารำ
54.	(ดนตรี)		<p>ทิศ: ซ้าย</p> <p>เท้า: ย่ำซ้ำ</p> <p>มือ: มือในวางที่หน้าขา มือนอกวาดมือกว้างไปด้านข้าง แล้วจับม้วนระดับหน้า แล้ววางที่หน้าขา สลับทำอีกข้าง ข้างละ1ครั้ง แล้วจับม้วนระดับหน้าวางมือที่หน้าขาทำสลับซ้ายขวา</p> <p>ศีรษะ: มองมือวาด แล้วหน้าตรง</p>

รูปแบบการแปรแถวและหมายเลขของผู้แสดง

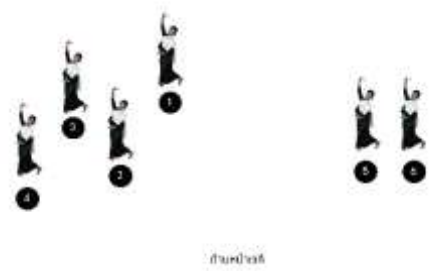
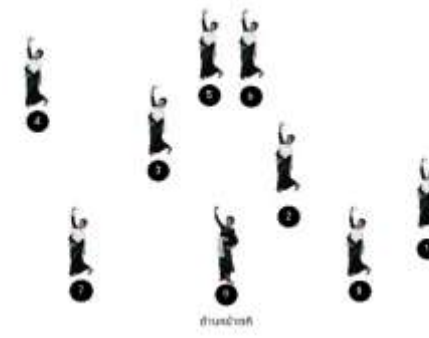
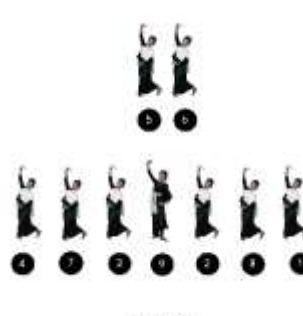
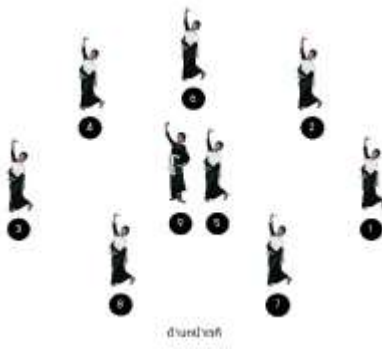
ตัวแทนนักแสดง มอ

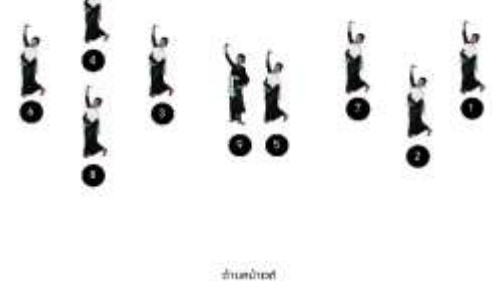

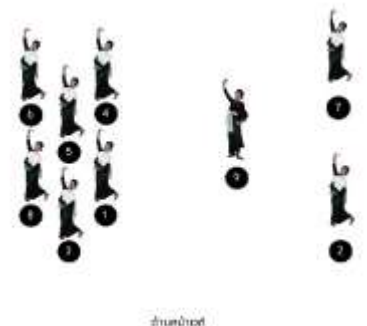
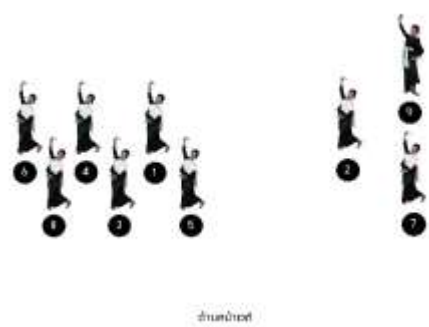

ตัวแทนนักแสดง ครูบาใหญ่

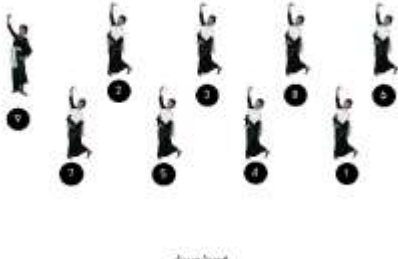

ตารางที่ 5.2 อธิบายท่ารูปแบบการแปรแถวและหมายเลขของผู้แสดง

ลำดับท่า	หมายเลขผู้แสดงและจุดที่ยืน
1-14	
15-16	
17	
18-28	

ลำดับท่า	หมายเลขผู้แสดงและจุดที่ยืน
29-30	 <p style="text-align: center;">ด้านซ้าย</p>
31	 <p style="text-align: center;">ด้านซ้าย</p>
31(ต่อเนื่อง)	 <p style="text-align: center;">ด้านซ้าย</p>
31-32	 <p style="text-align: center;">ด้านซ้าย</p>

ลำดับท่า	หมายเลขผู้แสดงและจุดที่ยืน
33-34	
35-36	
37-40	
41-49	

ลำดับท่า	หมายเลขผู้แสดงและจุดที่ยืน
50-52	 <p style="text-align: center;">ส่วนนำรอด</p>
52	 <p style="text-align: center;">ส่วนนำรอด</p>
53-54	 <p style="text-align: center;">ส่วนนำรอด</p>

บทที่ 6

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

ในบทที่ 5 จะกล่าวถึงการอธิบายท่ารำของการแสดง และในบทที่ 6 จะกล่าวถึงบทสรุปและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวคิดในการออกแบบการแสดง การออกแบบลีลาท่ารำในการแสดง การออกแบบดนตรีและบทเพลงประกอบการแสดง การออกแบบเครื่องแต่งกายรูปแบบการแปรแถวการคัดเลือกนักแสดง

แนวคิดในการแสดง

การสร้างสรรค์ชุดการแสดงนี้ มีแนวคิดมาจาก พิธีกรรมแก้ลมอ ของหมู่บ้านแสนสุข ตำบลห้วยแถลง อำเภอห้วยแถลง จังหวัดนครราชสีมา เป็นการแสดงที่ได้รับแรงบันดาลใจมาจากการรักษาอาการเจ็บป่วยของชาติพันธุ์กวย โดยเป็นพิธีกรรมที่เรียกว่า แก้ลมอ ซึ่งจะเป็นการรักษาอาการเจ็บป่วยด้วยเสียงดนตรี คณะผู้วิจัยจึงได้นำข้อมูลเกี่ยวกับพิธีกรรมแก้ลมอ มาเสนอการแสดงในรูปแบบของนาฏศิลป์พื้นบ้านสร้างสรรค์ ผ่านนักแสดงหญิงจำนวน 9 คน สื่อถึงการร่ายรำของพิธีกรรม โดยมีครูบาใหญ่เป็นผู้นำในการประกอบพิธีกรรมและมีบริวารที่เรียกว่ามอ ปฏิบัติตามขั้นตอนของครูบาใหญ่โดยได้แบ่งรูปแบบการแสดงออกเป็น 3 ช่วง กล่าวคือ

ช่วงที่ 1 เป็นการนำเสนอวิถีชีวิตของกวย ชาวกวยที่อาศัยอยู่ในอำเภอห้วยแถลง มีงานหัตถศิลป์ที่ขึ้นชื่อคือ การทอผ้า ซึ่งถือเป็นวิถีชีวิตของหญิงสาวชาวกวยที่จะทอผ้าเพื่อเป็นเครื่องนุ่งห่มและเครื่องใช้ในครัวเรือนและนำเสนอจุดเริ่มต้นของการทำพิธีแก้ลมอ ซึ่งเกิดจากการป่วยโดยไม่ทราบสาเหตุ

ช่วงที่ 2 ช่วงที่สองเป็นช่วงพิธีการรักษา โดยเริ่มจากผู้ร่วมพิธีที่เรียกว่า “มอ” จะนำดอกไม้และคำครุมาค่านับครูบาใหญ่ เพื่อขอให้ครูบาใหญ่ทำการรักษาอาการป่วยที่หาสาเหตุไม่ได้ จากนั้นจะเป็นการเข้าสู่พิธีกรรมแก้ลมอ โดยจะเริ่มจากครูบาใหญ่เป็นผู้เริ่มพิธีก่อน และตามด้วยผู้ป่วย (ผู้เป็นเจ้าของภาพ) เข้าทำพิธีตามลำดับ ต่อด้วยการนำเสนอการเล่นคล้องช้างคล้องม้า ซึ่งเป็นพิธีที่สำคัญของพิธีแก้ลมอซึ่งครูบาใหญ่จะเป็นผู้ไปติดตามคล้องช้างและม้ากลับมาและนำกลับเข้าสู่พิธีกรรม

ช่วงที่ 3 นำเสนอพิธีสู่ขวัญช้างม้า เป็นเสมือนการเรียกขวัญของผู้ป่วยให้กลับคืนมา จากนั้นจะทำพิธีแห่ช้างและม้าพร้อมของรักษาของผู้ป่วยขึ้นหิ้ง เป็นอันเสร็จพิธี

การออกแบบลีลาท่ารำในการแสดง

การสร้างสรรค์การแสดงในครั้งนี้ คณะผู้วิจัยได้ศึกษากระบวนการท่ารำในพิธีกรรมแก้ลมอ เช่น การเข้าร่วมพิธี การเริ่มพิธีแก้ลมอ วิธีการรักษา การบายศรี และการแห่ของขึ้นบ้าน ผู้วิจัยจึงวิเคราะห์ข้อมูลออกมาเป็นรูปแบบในการแสดงที่สร้างสรรค์ขึ้นมาใหม่ ที่มีลีลาท่ารำที่อ่อนช้อยสวยงามตามการรำรำของผู้ประกอบพิธี ซึ่งมอแต่ละคนจะมีท่าที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว เช่น ท่าทรงของครุบาใหญ่ ซึ่งครุบาใหญ่จะต้องมีความแข็งแรงเป็นผู้นำในการประกอบพิธีกรรม สุขภาพแข็งแรง มีความมุ่งมั่น และมีความสง่างาม การออกแบบท่ารำจึงต้องคำนึงถึงความสง่าและแข็งแรงแต่ไม่ทิ้งความอ่อนโยนของหญิงสาว มีท่าการถือดาบในการรักษาที่แสดงถึงความกล้าและความมั่นใจว่าผู้ป่วยจะหายและได้รับคำขอขมาลาโทษ การแสดงท่ารำอาการเจ็บปวดของผู้ป่วย ผู้ป่วยจะต้องแสดงอาการที่เกิดการเจ็บปวดหรือทรมานต่อโรคร้ายที่ไม่รู้และไม่ทราบสาเหตุของการเกิดโรคนี้ การออกแบบท่ารำจึงต้องออกแบบให้เสมือนจริงมีอาการหนาวสั่น ร้องเจ็บปวดและไม่เป็นตัวของตัวเอง ต่อมาท่าม้าและท่าช้าง ซึ่งเป็นสมบัติของพิธีกรรมโดยถือว่าช้างม้าเป็นผู้ป่วยที่ต้องนำมาเข้าพิธีสู่ขวัญเพื่อสร้างขวัญและกำลังใจ จากทุกกระบวนการท่ารำผู้วิจัยจึงได้รวบรวมท่ารำของพิธีกรรมมาสร้างสรรค์ให้เกิดความสวยงาม ดังนั้นการออกแบบลีลาท่ารำในช่วงแรกจะเป็นการใช้ท่ารำตีบทตามคำร้องที่กล่าวถึงพิธีกรรมแก้ลมอ ส่วนช่วงกลางจะเป็นการใช้ท่ารำของครุบาใหญ่และมอที่เริ่มทำพิธีแก้ลมอ การรักษา การคล้องม้า คล้องช้าง และช่วงท้ายจะเป็นการใช้ท่ารำตามคำร้องบายศรีและการแห่ของขึ้นบ้านให้สอดคล้องกับวิถีชีวิต และพิธีกรรมแก้ลมอ

ดนตรีประกอบการแสดง

การสร้างสรรค์ดนตรี คณะผู้วิจัยได้ศึกษาเกี่ยวกับพิธีกรรมแก้ลมอ ซึ่งในการประกอบพิธีกรรมจะใช้ดนตรีในการดำเนินพิธีกรรมโดยใช้แคน กลอง พิณและเครื่องดนตรีประกอบจังหวะ ซึ่งสำเนียงของดนตรีจะบ่งบอกถึงกลุ่มชาติพันธุ์ และมีกลิ่นอายของอีสานใต้ ซึ่งเป็นถิ่นกำเนิดของกลุ่มชาติพันธุ์ไทยกวย ดนตรีจะมีความไพเราะ และแฝงด้วยความน่าค้นหาและน่าตื่นเต้น คณะผู้วิจัยจึงได้แบ่งดนตรีในการแสดงออกเป็น 3 ช่วง กล่าวคือ

ช่วงที่ 1 เป็นการกล่าวคำพญา พูดถึงประวัติความเป็นมาของพิธีกรรมแก้ลมอ มีการผสมผสานเสียงแคนเพื่อสื่อให้เห็นถึงวิถีชีวิตของชาวกวยที่มีความเชื่อเรื่องผี ช่วงของพิธีกรรมผู้วิจัยจึงได้หยิบยกเอาสำเนียงเพลงและสำเนียงการขับลำของครุบาใหญ่มาใช้ในการสร้างสรรค์ดนตรีซึ่ง

สำเนียงเพลงนั้นเป็นเอกลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์ที่อาศัยอยู่ใน บ้านแสนสุข ตำบลห้วยแถลง อำเภอ
ห้วยแถลง จังหวัดนครราชสีมา

ช่วงที่ 2 เป็นช่วงของการคล้องช้างคลองม้า ผู้วิจัยจึงได้สร้างสรรค์ดนตรีให้มีจังหวะที่ตื่นเต้น
เพื่อให้เห็นถึงความสนุกสนานของการคล้องช้างคลองม้า

ช่วงที่ 3 คือช่วงของพิธีบายศรีสู่ขวัญ ผู้วิจัยได้นำคำพญามาสรรค์ ซึ่งเป็นการกล่าวเรียก
ขวัญของผู้ป่วยให้กลับมา ต่อด้วยการแห่ขบวนของรักษาในการดนตรีผู้วิจัยจึงเลือกใช้ดนตรีที่มีทำนอง
นุ่มนวลเพื่อสื่อให้เห็นว่า พิธีกรรมได้เสร็จสิ้นลงแล้ว

การออกแบบเครื่องแต่งกาย

จากการศึกษาผู้วิจัยพบว่า เครื่องแต่งกายเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่สำคัญในการแสดงที่จะช่วย
เสริมการแสดงให้มีความน่าสนใจมากยิ่งขึ้น ทำให้ผู้ชมเข้าใจถึงแนวคิด ความหมายในการสร้างสรรค์
ผลงาน คณะผู้วิจัยจึงศึกษาข้อมูล เพื่อสนับสนุนการออกแบบเครื่องแต่งกายประกอบการแสดง ซึ่ง
รูปแบบของเครื่องแต่งกายนั้น คณะผู้วิจัยได้ออกแบบเครื่องแต่งกายตามหลักเหตุผลและให้สอดคล้อง
กับแนวคิดการแสดงชุด “แก้มอ กอนกวย” โดยออกแบบเครื่องแต่งกาย ดังนี้

นักแสดงสวมเสื้อแขนกระบอกสามส่วนสีดำ ห่มสไบสีเขียวดอกกลายลูกแก้วสีขาวนวล นุ่งผ้าถุง
ไหมสีเขียวแก่ ลายอันลุยชิม ต่อเชิงผ้าถุงสีดำ และต่อหัวขึ้นสีแดง ทรงผมดอกกระทุ้มเล็ก ทัดใบ
เล็บครุฑ คาดผมด้วยด้ายมงคลสามสี สวมเครื่องประดับเงิน โดยมี ต่างหู สร้อย และกำไลมือ

รูปแบบการแปรแถว

การสร้างสรรค์ชุดการแสดงในครั้งนี้ คณะผู้วิจัยมีแนวคิดในการแปรแถว โดยในช่วงที่ 1
นักแสดงหญิง 4 ออกมาโพสท่าทีแต่ละคนเพื่อจะรำตีบทตามคำร้องเกี่ยวกับพิธีกรรมแก้มอนักแสดง
หญิงอีก 2 คนอยู่ฝั่งตรงข้าม ทำท่ารำคล้ายคนป่วยและมีอีกคนคอยดูแล ตามด้วยนักแสดงอีก 3 คน
รำออกมาพร้อมเตรียมของเข้าพิธี ช่วงที่ 2 จะเป็นรูปแบบแถวที่ไม่ซับซ้อน เป็นวงกลมใหญ่เพื่อสื่อให้
เห็นถึงการร่ายรำของพิธีกรรม โดยมีครุบาใหญ่เป็นผู้นำในการประกอบพิธีกรรมและมีบริวารที่เรียกว่า
มอ ปฏิบัติตามขั้นตอนของครุบาใหญ่ เริ่มต้นจากการรักษาผู้ป่วย คล้องม้าคล้องช้าง และช่วงที่ 3
เป็นการรำบายศรีสู่ขวัญ และจะเป็นการใช้แถวแบบเรียบง่าย รำเป็นขบวนแห่ของขึ้นบ้านตามลำดับ

การคัดเลือกนักแสดง

การคัดเลือกนักแสดงในการแสดงชุด “แก้มอกกอนกวย” ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้คำนึงถึงความสามารถของผู้แสดงที่มีทักษะพื้นฐานทางการแสดงนาฏศิลป์พื้นบ้าน การคัดเลือกนักแสดงนั้นจะต้องคำนึงถึงทักษะและการมีความพร้อมที่จะเรียนรู้ฝึกฝน มีความตั้งใจ มีเวลาในการมาซ้อม มีความรับผิดชอบในหน้าที่ มีความพร้อมในด้านรูปร่างและความพร้อมในทางร่างกายและจิตใจ จนสามารถที่จะปฏิบัติ งานด้านการแสดงได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นงานที่แสดงออกให้เห็นถึงความงดงามในเชิงศิลปะ มุ่งเน้นการคัดเลือกนักแสดงหญิงที่มีรูปร่าง สมส่วน ผู้วิจัยได้คัดเลือกนักแสดงหญิงทั้งหมด 9 คน โดยทั้งหมดเป็นนักศึกษาสาขาวิชานาฏศิลป์ ผู้วิจัยจึงเลือกมาเป็นนักแสดงในครั้งนี้

อุปกรณ์การแสดง

การสร้างสรรคชุดการแสดงในครั้งนี้ คณะผู้วิจัยได้ศึกษาขั้นตอนและกระบวนการของพิธีกรรม พบว่า ในการทำพิธีกรรมแก้มอกมีอุปกรณ์ที่ใช้ในการประกอบพิธีกรรมแก้มอก ซึ่งแสดงให้เห็นถึงวัฒนธรรมความเป็นอยู่และวิถีชีวิตที่เกิดจากความเชื่อเรื่องผี มีการบูชาด้วยของและอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่มีความสำคัญ ประกอบด้วย กระบุง กระดัง และหิ้งมอ คืออุปกรณ์ที่สำคัญของพิธี ซึ่งในหิ้งมอประกอบไปด้วย ช้างม้า เปรียบเสมือนสมบัติของมอ ปราสาทผึ้ง เปรียบเสมือนที่อยู่อาศัยของบรรพบุรุษและครูบาอาจารย์ ฝ่ายหนึ่งใจ เปรียบเสมือนเชือกประกาศา ใช้สำหรับคล้องช้างคล้องม้า ดาบ คืออาวุธของมอ เรือ เปรียบเสมือน ยานพาหนะของมอ ชันห้า ประกอบไปด้วยกรวยดอกไม้ ห้า คู่เทียนหนึ่งเล่มเงิน 12 บาท ซึ่งใช้ในการบูชาบรรพบุรุษและครูบาอาจารย์ เครื่องสมมาหรือเครื่องบรรณาการประกอบไปด้วยผ้าไหมผ้าสไบ หมอน ผ้าขาวใช้ในการเป็นเครื่องรับขวัญของบรรพบุรุษและครูบาอาจารย์ ชันน้ำมันต์ ให้สำหรับ ขจัดปัดเป่าสิ่งชั่วร้ายที่เข้ามาในร่างของผู้ป่วย

สรุปผลคำถามในงานวิจัย

งานวิจัยเรื่อง “แก้มอก” นี้ ผู้วิจัยมีจุดประสงค์สำคัญเพื่อศึกษาความรู้ในเรื่อง พิธีกรรมแก้มอกของชาวบ้านแสนสุข ตำบลห้วยแถลง อำเภอห้วยแถลง จังหวัดนครราชสีมา และค้นหาแนวทางในการสร้างสรรค์ผลงานทางด้านนาฏศิลป์เพื่อเป็นการเผยแพร่ศิลปะวัฒนธรรมและประเพณีอันดีงามของชาวบ้านแสนสุข ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ตั้งประเด็นคำถามสำคัญ ตามองค์ประกอบของการสร้างสรรค์งานทางด้านนาฏศิลป์ได้ดังนี้

พิธีกรรมแก้มอกมีที่มาและความสำคัญอย่างไร

จากการศึกษา พบว่าพิธีกรรมแก้ลมอเป็นพิธีกรรมที่เกิดจากความเชื่อเรื่องผี มีการสืบทอดและปฏิบัติมาตั้งแต่บรรพบุรุษ ถือว่าเป็นพิธีกรรมที่ศักดิ์สิทธิ์ ไม่สามารถระบุระยะเวลาที่เกิดขึ้นได้ เป็นการประกอบพิธีกรรมในแต่ละตระกูลหรือการบูชาบรรพบุรุษที่เป็นตระกูลของตนเอง หากผู้ประกอบพิธีกรรมในตระกูลเสียชีวิตลงจะมีการมอบการประกอบพิธีกรรมให้แก่บุตรหลานโดยจะเลือกมอบให้แก่บุคคลที่มีความสนใจและคิดว่าจะสามารถรับรองยึดถือตามที่เคยปฏิบัติมาได้ ทั้งนี้ผู้ที่ได้รับเป็นผู้ประกอบพิธีกรรมต่อบรรพบุรุษ จะไม่รู้ว่าตนเองจะต้องอยู่เป็นผู้ประกอบพิธีต่อบรรพบุรุษมาก่อน จะรู้ก็ต่อเมื่อมีอาการเจ็บป่วยหรืออาการทางประสาท ความเชื่อพิธีกรรมเป็นพิธีกรรมที่จัดขึ้นเพื่อรักษาพยาบาลผู้ป่วยของชาวกูย โดยมีคนทรงเรียกว่า มอ และผู้นำทำพิธีเรียกว่า ครูบาใหญ่ เป็นผู้ทำหน้าที่ติดต่อและเป็นสื่อกลางระหว่างมนุษย์กับวิญญาณของผีบรรพบุรุษ ชาวกูยเชื่อว่าวิญญาณยังคงมีความผูกพันกับตนเองผู้รับการถ่ายทอดหรือครอบครัวยุ่บู่ชวยอยู่และสามารถให้เกิดเหตุการณ์ต่าง ๆ ได้ทั้งด้านดีและไม่ดีผีเข้าสิงในตัวของร่างทรงนอกจากจะเป็นกลุ่มวิญญาณบุคคลในตระกูลแล้วยังรวม หมายถึง เจ้าพ่อหลักเมืองเจ้าแม่นางไม้หรืออารักษ์ที่ศักดิ์สิทธิ์ตามที่ต่าง ๆ

รูปแบบการสร้างสรรค์การแสดงเป็นอย่างไร

คณะผู้วิจัยได้ทำการศึกษาข้อมูลจากเอกสารต่าง ๆ ตำรา หนังสือ วารสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่า แก้ลมอเป็นพิธีกรรมความเชื่อของชนชาติพันธุ์ไทยกูย ที่อยู่ในพื้นที่ตำบลห้วยแถลง อำเภอห้วยแถลง จังหวัดนครราชสีมา จากการศึกษาจึงได้นำข้อมูลที่ได้มาเรียบเรียงและวิเคราะห์ข้อมูลจนสามารถสรุปได้ว่า พิธีกรรมเป็นพิธีของชนพื้นเมือง คณะผู้วิจัยจึงได้คิดการแสดงทางด้านนาฏศิลป์ออกมาในรูปแบบของนาฏศิลป์พื้นบ้านสร้างสรรค์ ประกอบด้วย ดนตรีที่ใช้ดนตรีพื้นบ้านทางภาคอีสานประกอบไปด้วย แคน กลอง พิณและเครื่องดนตรีประกอบจังหวะ ซึ่งสำเนียงของดนตรีจะบ่งบอกถึงกลุ่มชาติพันธุ์ และมีกลิ่นอายของอีสานใต้ร่วมด้วย เนื่องจากต้นกำเนิดของชาวไทยกูยมาจากทางอีสานใต้ และชุดการแสดงได้แรงบันดาลใจมาจากชุดชนเผ่าของชาวไทย ซึ่งชาวไทยกูยเชื่อว่าสีดำเป็นสีมงคลของชนเผ่า และเมื่อทำพิธีจะมีการสวมด้วยมงคลสามสี ประกอบไปด้วย สีแดง สีขาว และสีน้ำเงิน ทัดหูข้างซ้ายด้วยใบเล็กครุฑ เชื่อว่าใบเล็กครุฑเป็นเครื่องรางป้องกันภูติผีปีศาจ ตามความเชื่อของชาวกูย รูปแบบการแสดงแบ่งออกเป็นสามช่วง คือ การกล่าวถึงประวัติความเป็นมา กระบวนการทำพิธีแก้ลมอ การคล้องมาคล้องข้าง การสู่วัณข้างม้า การแห่ของรักษาของผู้ป่วยขึ้นหิ้ง และมีอุปกรณ์ต่างที่ใช้ในการทำพิธีเพื่อให้เกิดความเคารพบูชาต่อผีบรรพบุรุษ ตามความเชื่อของชาวไทยกูย

ข้อเสนอแนะ

จากการดำเนินงานวิจัยสร้างสรรค์การแสดงทางด้านนาฏศิลป์ชุด “แก้มอ กอนกวย” ผู้วิจัยได้ประเด็นสำคัญในการนำผลงานการแสดงออกไปประยุกต์ใช้และพัฒนาการแสดงได้ดังนี้

ข้อเสนอแนะในการนำผลงานไปใช้ประโยชน์

การแสดงชุด “แก้มอ กอนกวย” สามารถนำไปเผยแพร่ หรือนำไปใช้ในการแสดงที่เกี่ยวกับพิธีกรรมแก้มอได้

ผลงานวิจัยครั้งนี้สามารถนำไปเป็นแนวทางในการวิจัยหรือสร้างสรรค์ผลงานในรูปแบบต่างๆ ได้

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

การวิจัยการสร้างสรรค์การแสดงชุด “แก้มอ กอนกวย” สามารถนำไปปรับปรุงต่อยอด เพื่อสร้างสรรค์งานทางด้านนาฏศิลป์ได้ และเพื่อเป็นแนวทางการศึกษาวิจัยทางด้านพิธีกรรมต่อไปได้

บรรณานุกรม

นวลรวี กระต่ายทอง และคณะ. (2562). รายงานการวิจัยภูมิปัญญาศิลปาชีพ ขนมหินโคราช.

คณะคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ นครราชสีมา : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
 ทุเรียน แสงเพชร. ครูบาใหญ่พิธีแก้ลมอ. สัมภาษณ์. วันที่ 9 ธันวาคม 2563

บัญญัติ สาล. (2550). **กฏ : ว่าด้วยกลุ่มชาติพันธุ์ ภาษา และตำนาน.** คณะมนุษยศาสตร์และ

สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

บุญโสม แสงเพชร. กำนันหมู่บ้านบ้านแสนสุข. สัมภาษณ์. วันที่ 9 ธันวาคม 2563

บุรณ์เชน สุขคุ้ม. **ตำนานกฏ.** ม.ป.ท,2549

พระมหาสมศักดิ์ คมกิตฺติปญโญ (ตัวโจสง). (2561). **ศึกษาหลักธรรมที่ปรากฏในพิธีกรรมแกลมอของ**

หมู่บ้านแสนสุขตำบลห้วยแถลง อำเภอห้วยแถลง จังหวัดนครราชสีมา (วิทยานิพนธ์

ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต). ม.ป.ท. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

ไพฑูริย์ มีกุล. (2545). **การพัฒนาสังคมของกลุ่มชาติพันธุ์เขมรป่าดง.** กรุงเทพฯ : สาขาวิชาศิลปะ
 ศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. 159 หน้า (ลาเพิ่มพูนความรู้ทางวิชาการ 1 ปี,
 2544-2545)

ภูมิจิต เรื่องเดช. (2545). **การอพยพย้ายถิ่นของชาวกูย.** วารสารวิชาการ, ม.ป.ท, 18.

สืบค้นจาก <https://1th.me/CZLRb>

วัลลภา จุมผา. ครูชำนาญการพิเศษโรงเรียนบ้านแสนสุข. สัมภาษณ์. วันที่ 9 ธันวาคม 2563

สารานุกรมเสรี. (2556). **ชาวยุย.** สืบค้นเมื่อ 25 ธันวาคม 2564, สืบค้นจาก

<https://1th.me/Q8hdT>

สุชาติ เกาทอง. (2536). **หลักการทัศนศิลป์ (พิมพ์ครั้งที่ 1).** กรุงเทพฯ : อักษรกราฟฟิค.

สมทรง (2557). กล่าวใน อภิชาติ ภัทรธรรม. (2556). **ขนเผ่ากูย (Kui) กวย (Kuoy) หรือส่วย**

(Suay). วารสารการจัดการป่าไม้, 7(14) : 54-63(2556). สืบค้นจาก

<https://www.lib.ku.ac.th/KU/2558/KUJ00000032c.pdf>

สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอห้วยแถลง. (2563). **แผนที่อำเภอห้วยแถลง.** สืบค้น 25 ธันวาคม

2563, จาก <https://1th.me/GpHbP>

หมี่ซั๊บนานอวกาศ. (2561). **ชาติพันธุ์ของพี่น้องจังหวัดนครราชสีมาหรือโคราชมาจากไหน รู้กัน**

แน่นอน. สืบค้น 25 ธันวาคม 2564 จาก <http://1ab.in/9b2>

บรรณานุกรม (ต่อ)

อำเภอห้วยแถลง. (2564). ประวัติความเป็นมาอำเภอห้วยแถลง. สืบค้นจาก

<http://www.koratcf.or.th>

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก การประชุมและวางแผน

ภาคผนวก ข การมอบงบประมาณ

ภาคผนวก ค การลงพื้นที่วิจัย

ภาคผนวก ง การทดลองและนำเสนอผลงานสร้างสรรค์ชุดการแสดง

ภาคผนวก จ การนำเสนอผลงานการแสดงนาฏศิลป์พื้นบ้าน ชุด แก้วมอ กอนกวย

ภาคผนวก ฉ รายชื่อผู้มอบเงินสนับสนุน

ภาคผนวก ก

การประชุมและวางแผน

รูปภาพกิจกรรม

ภาพที่ 7.1 : คณะผู้วิจัยประชุมกลุ่มตกลงเกี่ยวกับหัวข้อวิจัยที่จะนำเสนอ
ที่มา : คณะผู้วิจัย. 2563

ภาพที่ 7.2 : คณะผู้วิจัยประชุมกลุ่มตกลงเกี่ยวกับหัวข้อวิจัยที่จะนำเสนอ
ที่มา : คณะผู้วิจัย. 2563

ภาคผนวก ข
การมอบงบประมาณสนับสนุน

รูปภาพกิจกรรม (ต่อ)

ภาพที่ 7.3 : รับมอบงบประมาณสนับสนุนจาก คุณดอกไม้ พากกลาง
ที่มา : คณะผู้วิจัย. 2563

ภาพที่ 7.4 : รับมอบงบประมาณสนับสนุนจาก คุณสุรชัย เดชชัยพิทักษ์
ที่มา : คณะผู้วิจัย. 2563

รูปภาพกิจกรรม (ต่อ)

ภาพที่ 7.5 : รับมอบงบประมาณสนับสนุนจาก คุณเบญจพร มนปาน

ที่มา : คณะผู้วิจัย. 2563

ภาพที่ 7.6 : รับมอบงบประมาณสนับสนุนจาก วงดนตรีออนซอนแบนด์

ที่มา : คณะผู้วิจัย. 2563

รูปภาพกิจกรรม (ต่อ)

ภาพที่ 7.7 : รับมอบงบประมาณสนับสนุนจาก คุณชโลธร เทพสันต์

ที่มา : คณะผู้วิจัย. 2563

ภาพที่ 7.8 : รับมอบงบประมาณสนับสนุนจาก คุณพิทยา ทองสาย

ที่มา : คณะผู้วิจัย. 2563

ภาคผนวก ค
การลงพื้นที่วิจัย

รูปภาพกิจกรรม (ต่อ)

ภาพที่ 7.9 : คณะผู้วิจัยลงพื้นที่ครั้งที่ 1 คุณยายทุเรียน แสงเพชร ผู้ให้ข้อมูลพิธีกรรมแก้ลมอ

ที่มา : คณะผู้วิจัย. 2563

ภาพที่ 7.10 : คณะผู้วิจัยลงพื้นที่ครั้งที่ 1 กำนันบุญโสม แสงเพชร ผู้ให้ข้อมูลพิธีกรรมแก้ลมอ

ที่มา : คณะผู้วิจัย. 2563

รูปภาพกิจกรรม (ต่อ)

ภาพที่ 7.11 : คณะผู้วิจัยลงพื้นที่ครั้งที่ 1 คุณครูวัลลภา จุมผา ผู้ให้ข้อมูลพิธีกรรมแก้ลมอ

ที่มา : คณะผู้วิจัย. 2563

ภาพที่ 7.12 : อุปกรณ์ที่ใช้ในการประกอบพิธีกรรมแก้ลมอ

ที่มา : คณะผู้วิจัย. 2563

รูปภาพกิจกรรม (ต่อ)

ภาพที่ 7.13 : ข้อมูลเกี่ยวกับพิธีกรรมแกะถม

ที่มา : คณะผู้วิจัย. 2563

ภาพที่ 7.14 : ข้อมูลเกี่ยวกับพิธีกรรมแกะถม

ที่มา : คณะผู้วิจัย. 2563

ภาคผนวก ง

การทดลองและนำเสนอผลงานสร้างสรรค์ชุดการแสดง

รูปภาพกิจกรรม (ต่อ)

ภาพที่ 7.15 : คณะผู้วิจัยนำเสนอการแต่งกาย ทรงผมผู้แสดงหญิง 50% ต่ออาจารย์ผู้สอน
ที่มา : คณะผู้วิจัย. 2563

ภาพที่ 7.16 : คณะผู้วิจัยนำเสนอการแต่งกาย ทรงผมผู้แสดงหญิง 100% ต่ออาจารย์ผู้สอน
ที่มา : คณะผู้วิจัย. 2563

รูปภาพกิจกรรม (ต่อ)

ภาพที่ 7.17 : คณะผู้วิจัยนำเสนอการแต่งกาย ทรงผมผู้แสดงหญิง (ครูบาใหญ่) 50% ต่ออาจารย์

ที่มา : คณะผู้วิจัย. 2563

ภาพที่ 7.18 : คณะผู้วิจัยนำเสนอการแต่งกาย ทรงผมผู้แสดงหญิง

ที่มา : คณะผู้วิจัย. 2563

รูปภาพกิจกรรม (ต่อ)

ภาพที่ 7.19 : ภาพถ่ายการอัดวิดีโอแนะนำเสนอทำรำ 30% ต่ออาจารย์ผู้สอน
ที่มา : คณะผู้วิจัย. 2563

ภาพที่ 7.20 : ภาพถ่ายการอัดวิดีโอแนะนำเสนอทำรำ 50% ต่ออาจารย์ผู้สอน
ที่มา : คณะผู้วิจัย. 2563

รูปภาพกิจกรรม (ต่อ)

ภาพที่ 7.21 : ภาพถ่ายการอัดวิดีโอแนะนำเสนอทำร่ำ 70% ต่ออาจารย์ผู้สอน
ที่มา : คณะผู้วิจัย. 2564

ภาพที่ 7.22 : ภาพการนำเสนอทำร่ำ 100% ต่ออาจารย์ผู้สอน
ที่มา : คณะผู้วิจัย. 2564

รูปภาพกิจกรรม (ต่อ)

ภาพที่ 7.23 : ภาพการนำเสนอท่ารำ 100% ต่ออาจารย์ผู้สอน

ที่มา : คณะผู้วิจัย. 2564

ภาคผนวก จ

การฝึกซ้อมการแสดง

รูปภาพกิจกรรม

ภาพที่ 7.24 : คณะผู้วิจัยต่อทำรำนให้นักแสดง

ที่มา : คณะผู้วิจัย. 2563

ภาพที่ 7.25 : คณะผู้วิจัยต่อทำรำนให้นักแสดงตัวหลัก (ครูบาใหญ่)

ที่มา : คณะผู้วิจัย. 2563

รูปภาพกิจกรรม (ต่อ)

ภาพที่ 7.26 : คณะผู้วิจัยต่อทำรำและปรับแถวนักแสดง

ที่มา : คณะผู้วิจัย. 2563

ภาพที่ 7.27 : คณะผู้วิจัยต่อทำรำและปรับแถวนักแสดงของแม่หมอมและผู้ป่วย

ที่มา : คณะผู้วิจัย. 2563

รูปภาพกิจกรรม (ต่อ)

ภาพที่ 7.28 : คณะผู้วิจัยปรับท่ารำ และปรับแถว
ที่มา : คณะผู้วิจัย. 2563

ภาพที่ 7.29 : คณะผู้วิจัยปรับท่ารำ ช่วงเข้าพิธีเป็นวงกลม
ที่มา : คณะผู้วิจัย. 2563

รูปภาพกิจกรรม (ต่อ)

ภาพที่ 7.30 : คณะผู้วิจัยปรับแถวของผู้แสดงช่วงทรง
ที่มา : คณะผู้วิจัย. 2563

ภาพที่ 7.31 : คณะผู้วิจัยปรับแถวของผู้แสดงไข่งคล้องม้าคล้องช้าง
ที่มา : คณะผู้วิจัย. 2563

รูปภาพกิจกรรม (ต่อ)

ภาพที่ 7.32 : คณะผู้วิจัยปรับแถวของผู้แสดงรำออกจบ

ที่มา : คณะผู้วิจัย. 2563

ภาพที่ 7.33 : คณะผู้วิจัยปรับแถวของผู้แสดง แม่หมอละมอ

ที่มา : คณะผู้วิจัย. 2563

รูปภาพกิจกรรม (ต่อ)

ภาพที่ 7.34 : ช่วงพักระหว่างรอเสนออาจารย์ผู้สอนขอชมมาอุปกรณ์การเล่นตามความเชื่อ
ที่มา : คณะผู้วิจัย. 2564

ภาพที่ 7.35 :
คณะผู้วิจัยและนักแสดงให้บูชาผีมือก่อนทำการแสดง
ที่มา : คณะผู้วิจัย. 2564

ภาคผนวก ฉ

การนำเสนอผลงานการแสดงนาฏศิลป์นิพนธ์ ชุด แก้วมอ กอนกวย

รูปภาพกิจกรรม

ภาพที่ 7.36 : คณะผู้วิจัยแต่งหน้าให้แก่นักแสดงนาฏศิลป์นิพนธ์ชุดแก้ลมอ กอนกวย
ที่มา : คณะผู้วิจัย. 2564

ภาพที่ 7.37 : คณะผู้วิจัยแต่งชุดการแสดงพร้อมเครื่องประดับให้แก่ผู้แสดง
ที่มา : คณะผู้วิจัย. 2564

รูปภาพกิจกรรม(ต่อ)

ภาพที่ 7.38 : คณะผู้วิจัยแต่งชุดแต่งหน้าเสร็จเตรียมพร้อมทำการแสดง
ที่มา : คณะผู้วิจัย. 2564

ภาพที่ 7.39 : นักแสดงถ่ายรูปเป็นที่ระลึกก่อนทำการแสดง
ที่มา : คณะผู้วิจัย. 2564

รูปภาพกิจกรรม(ต่อ)

ภาพที่ 7.40 : นักแสดงและคณะผู้วิจัยถ่ายรูปเป็นที่ระลึกร่วมกัน

ที่มา : คณะผู้วิจัย. 2564

ภาพที่ 7.41 : นักแสดงและคณะผู้วิจัยทำการไหว้ครู ก่อนทำการแสดง

ที่มา : คณะผู้วิจัย. 2564

รูปภาพกิจกรรม(ต่อ)

ภาพที่ 7.42 : นักแสดงทำการแสดงนาฏศิลป์นิพนธ์ชุด แก้มอ กอนกวย เตรียมของเข้าพิธี
ที่มา : คณะผู้วิจัย. 2564

ภาพที่ 7.43 : นักแสดงทำการแสดงนาฏศิลป์นิพนธ์ชุด แก้มอ กอนกวย ช่วงพิธีรักษา
ที่มา : คณะผู้วิจัย. 2564

รูปภาพกิจกรรม(ต่อ)

ภาพที่ 7.44 : นักแสดงทำการแสดงนาฏศิลป์นิพนธ์ชุด แก้มอ กอนกวย ช่วงพิธีคล้องช้างคล้องม้า
ที่มา : คณะผู้วิจัย. 2564

ภาพที่ 7.45 : นักแสดงทำการแสดงนาฏศิลป์นิพนธ์ชุด แก้มอ กอนกวย ช่วงแห่ของรักษาของผู้ป่วย
ที่มา : คณะผู้วิจัย. 2564

ภาคผนวก ข
รายชื่อผู้มอบเงินสนับสนุน

รายชื่อผู้สนับสนุน
นาฏศิลป์นิพนธ์ ชุด แก้วมอ กอนกวย

ขอขอบพระคุณ คุณดอกไม้ พากกลาง นายกองค้การบริหารส่วนตำบลขามสะแกแสง

ขอขอบพระคุณ คุณสุรชัย เดชชัยพิทักษ์

ขอขอบพระคุณ คุณเบญจพร มนปาน

ขอขอบพระคุณ คุณชโลธร เทพสันทัด

ขอขอบพระคุณ คุณพิทยา ทองสาย

ขอขอบพระคุณ คุณศุภกิจ จันทร์ทร

ขอขอบพระคุณ คุณอัครชัย ทองดี

ขอขอบพระคุณ คุณอนุวัติ ชัยรินทร์

ขอขอบพระคุณ คุณรัฐศาสตร์ พากกลาง

ขอขอบพระคุณ สาโรต สุกใส

ประวัติคณะผู้วิจัย

ประวัติส่วนตัว

ชื่อ-นามสกุล	นางสาวภัทราภรณ์ ดวงชิน
วัน เดือน ปีเกิด	7 มกราคม 2542
สถานที่เกิด	อำเภอบ้านเหลื่อม จังหวัดนครราชสีมา
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	เลขที่ 152 หมู่1 ตำบลโคกกระเบื้อง อำเภอบ้านเหลื่อม จังหวัดนครราชสีมา
โทรศัพท์	0936157515
E-mail	0936157515f@gmail.com

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2553	ระดับชั้นประถมศึกษา โรงเรียนบ้านโคกกระเบื้องสามัคคี จังหวัดนครราชสีมา
พ.ศ. 2556-2559	ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น-ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนบ้านเหลื่อมพิทยาสรรพ์ จังหวัดนครราชสีมา
พ.ศ. 2563	ปริญญาครุศาสตรบัณฑิต (ค.บ.) สาขาวิชานาฏศิลป์ไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

ประวัติส่วนตัว

ชื่อ-นามสกุล	นางสาวศิริินภา ขาวฉลาด
วัน เดือน ปีเกิด	10 กรกฎาคม 2541
เกิด	อำเภอด่านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา
อยู่ปัจจุบัน	เลขที่74 หมู่9 ตำบลสระจรเข้ อำเภอด่านขุนทด จังหวัด
นครราชสีมา	
โทรศัพท์	0935205425
E-mail	Sirinapha1072541@gmail.com

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2553	ระดับชั้นประถมศึกษา โรงเรียนบ้านหนองสาร จังหวัดนครราชสีมา
พ.ศ. 2556	ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนด่านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา
พ.ศ. 2559	ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนมัธยมด่านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา
พ.ศ. 2563	ปริญญาครุศาสตรบัณฑิต (ค.บ.) สาขาวิชานาฏศิลป์ไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

ประวัติส่วนตัว

ชื่อ-นามสกุล	นางสาวอารีรัตน์ มนปาน
วัน เดือน ปีเกิด	11 พฤษภาคม 2542
สถานที่เกิด	อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	34 ม.12 ต.หนองระเวียง อ.เมือง จ.นครราชสีมา 30000
โทรศัพท์	0903730869
E-mail	aaaunaun.11@gmail.com

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2553	ระดับชั้นประถมศึกษา โรงเรียนบ้านหนองระเวียง จังหวัดนครราชสีมา
พ.ศ. 2556-2559	ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น-ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนบุญวัฒนา จังหวัดนครราชสีมา
พ.ศ. 2563	ปริญญาครุศาสตรบัณฑิต (ค.บ.) สาขาวิชานาฏศิลป์ไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

ประวัติส่วนตัว

ชื่อ-นามสกุล	นายกิตติการ นุตะดี
วัน เดือน ปีเกิด	30 เมษายน 2541
สถานที่เกิด	เขตปทุมวัน จังหวัดกรุงเทพมหานคร
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	เลขที่ 60 หมู่ 14 ตำบลหนองบัวแดง อำเภอนองบัวแดง จังหวัดชัยภูมิ
โทรศัพท์	0993620677
E-mail	bankzalove87@gmail.com

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2553	ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านลาดไ้ จังหวัดชัยภูมิ
พ.ศ. 2556	ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนหนองบัวแดงวิทยา จังหวัดชัยภูมิ
พ.ศ. 2559	ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนชัยภูมิภักดีชุมพล จังหวัดชัยภูมิ
พ.ศ. 2563	ปริญญาครุศาสตรบัณฑิต (ค.บ.) สาขาวิชานาฏศิลป์ไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

ประวัติส่วนตัว

ชื่อ-นามสกุล	นายรัชตะ วิเศษ
วัน เดือน ปีเกิด	17 พฤศจิกายน 2541
สถานที่เกิด	อำเภอเมือง จังหวัดสุรินทร์
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	เลขที่ 35 หมู่ 2 ตำบลหนองสนธิ อำเภอจอมพระ จังหวัดสุรินทร์
โทรศัพท์	0613937785
E-mail	she.teen887@gmail.com

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2553	ระดับชั้นประถมศึกษา โรงเรียนบ้านหนองกบ จังหวัดสุรินทร์
พ.ศ. 2556-2559	ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น-ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนจอมพระประชาสรรค์ จังหวัดสุรินทร์
พ.ศ. 2563	ปริญญาครุศาสตรบัณฑิต (ค.บ.) สาขาวิชานาฏศิลป์ไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา